

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNS

God
JUL!

JUL

NUM
MER

7895

IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG.

Utgifvare
Frithiof Hellberg

Pris 1 Krona.

Lifförsäkringar

af alla slag, äfven för barn.

Ovanliga förmåner.

Stora vinstutsigter för de lifförsäkrade.

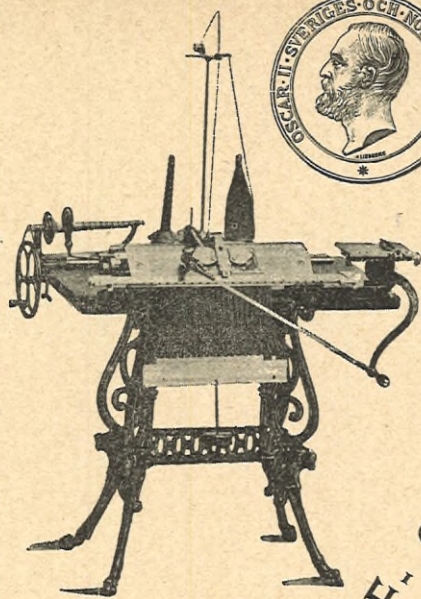
Kvinnor kunna vid försäkring undersökas af doktor *Karolina Widerström* i Stockholm eller i hemorten af husläkaren.

Barn under 15 år försäkras utan läkareundersökning.

Alfa, det nyaste på försäkringsområdet, medger den försäkrade **valfrihet** i hög grad — valfrihet mellan *kapital och lifränta* att lyftas tidigt med måttliga belopp eller senare med större. **Exempel:** För inbetalda 1,000 kronor kan erhållas antingen *kapital* af minst 2,000, högst 10,000 kronor eller *lifränta* af minst 54, högst 3,805 kronor årligen ... till lifvets slut.

Allmänna Lifförsäkringsbolaget
Hufvudkontor: Stockholm, Vasagatan 10.

Allmänna Lifförsäkringsbolaget

Guldmedalj, Göteborg.

Svenska Patent N:ris
130. 1533. 1538.
3089. 6445.

PER PERSSONS VÄF- och STICKMASKIN.

Telegrafadress:
Stickmaskin
STOCKHOLM.

Maskinerna utmärka sig genom
Största mångsidighet i användandet.
Största produktionsförmåga samt
Solidt utförande i
Utsökta 1:ma materialier.

Utställning
— 21 B. Drottninggatan 21 B. —
STOCKHOLM
af
Maskiner och därå förfärdigade arbeten,
hvilken den ärade allmänheten vördsamt inbjudes
att besöka.

Ida Donker
3 Engelbrektsgatan 3
STOCKHOLM.
Franska, engelska och tyska lektioner.
Lätt conversationsmetod.
(G. 21396)

ARBOGA MARGARIN

Svamp,
Tvätt- och Bad-Svamp,
Största sortiment hos
Axel Haglin,
STOCKHOLM,
49 Drottninggatan 49.
Riks- och Allm. telefon.

Gahns Amykos.

Äldsta Aseptinfabrikat. Rekommenderar sig sjelf. Säljes öfverallt.

Gahns Tvål.

Förstklassigt fabrikat. (G. 21350)

BERM. MEETH'S
Bäst sorterade
✦ lager af alla slags ✦
Sybehör.
Order
exp. till landsorten mot efterkräf.
Profver
med prisuppgift sändes till landsorten på begäran.

Lektionskurser

i
Konstsömnad,
Glödrkning,
Träsnideri,
Läderplastik.
**Svensk Konstslöjd-
Utställningsbyrå**
(S. Giöbel)

26 Norrlandsgatan 26
(2:dra huset från Kungsträdgården). (G. 21352)

HANDELSBYRÅN
GÖTEBORG.
Inkasseringar, soliditetsupplysningar å alla platser i Sverige och utlandet. (G. 21955)

Den lämpligaste och billigaste dagliga tidning för familjen är STOCKHOLMS-TIDNINGEN,

som innehåller svenska original i sin klipp-följetong, (2,400 boksidor pr år) samt en stor mängd svenska skisser och berättelser. — Stockholms-Tidningen, som kostar blott 1 öre om dagen eller 3 kr. 60 öre för helt år, är Sveriges mest spridda dagliga tidning, i det att upplagan nu utgör 60,000 ex. hvarje dag. Prenumeration sker vid närmaste postanstalt. (G. 21398)

Som verksamt lösande, välsmakande medel vid hosta, heshet och katarrer rekommenderas Florents franska lakrits-pastiller.

Pâte vanillee (lätt vaniljsmak och finaste gummi)	40 öre
Pâte à la violette (finaste lakrits, aromatisk smak)	35 "
Pâte à l'anis (Anis är särdeles lösande)	35 "
Pastilles à l'anis (och välgörande vid katarrer)	30 "
Pastilles à la menthe (pepparmynt, allmännast omtäckta)	30 "

hos alla välförsedda handlande.
Ensam agent S. J. NORMAN, Stockholm.
Endast äkta med märke:
(G. 21364) **Régliste Florent.**

LACAVEYCA
• CADIZ •
VIN-NEDERLAG
STOCKHOLM.

* Kommissionslager i alla Sveriges städer. *

CHAMPAGNE.
George Goulet
Reims.
Hofleverantör till
A.M. DROTTNINGEN af ENGLAND och H.K.H. PRINSEN af WALES
(G266 13 .)

1894

EDVENS JULNUMMER

JULSÄGEN

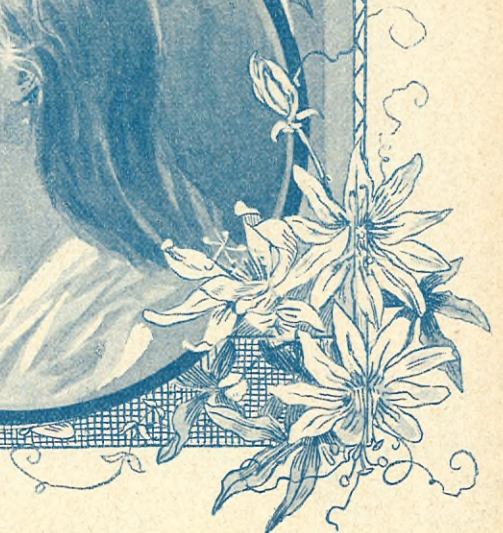
Det sägs, att klockor, som i forna tider
Ha sjunkit djupt i oceanen ned,
Dock, när till helig juledag det lider,
Med andra klockor börja klinga med.

Ur famn, där krossadt fartyg blef be-
grafvet,
När stormen kom och hvarje kätting
sprang,
Man hör vid juletid kring skumma hafvet
De sjunkna klockors underbara klang.

Så djupt, så doft i månget sorgset sinne,
Där hoppet brast i fridens skeppsbrotts-
stund,
En sjunken klocka slår, när jul är inne,
För himmelsk maning ur förborgad
grund.

C. D. AF WIRSÉN.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

Gamla stilen.

En julberättelse.

Kaptenen på Barbacka var en man i gamla stilen — det var en känd sak i orten. Det skulle kunna hända att den, som trampar våra storstadsgator och i alla afseenden följer nutidens snabba utveckling, stundom tror, att sådana människor »i den gamla stilen» numera äro ett utdödt släkte, men man behöfver nog inte vika af så långt inåt smågatorna eller fara långväga utåt landsbygden, förrän man träffar på både ett och annat exemplar däraf. »Han var en man af gamla stammen» — hur ofta hör man inte detta upprepas, och det vedermälet innefattar då vanligen något godt.

Det kunde man också tillämpa på kaptenen; ty fastän han kunde både brumma och svära, om det t. ex. inte blef vackert väder, när han skulle köra in höet, och fastän han var så konservativ, att det dröjt länge, innan rättaren kunat få så mycket som en hästräfsa in i redskapslidret på Barbacka, så visste hvarenda dagsverkare, att »kapten» ville honom väl, och inga torpare i orten hade så goda villkor som torparne under Barbacka.

Men nu var det vinter, och kaptenen hade inte hövudet att brumma öfver — ty brumma måste han emellanåt, »det hörde till hans välbefinnande», som hans yngre grannar skämtsamt brukade säga, på samma gång som de dock uppriktigt värderade honom, hela traktens »farbror».

Men väderleken äger ju nästan alltid den egenkapen att folk, helst landtbrukaren, kan jämnra sig öfver den, hurudan den än är, ty alltid är det för någon, som den icke är till lags; och därigenom har den gjort mänskligheten den tjänsten att förbli ett outtömligt samtalsämne. Ty hur oberoende vi än sträffa efter att bli, så stå vi dock alla mer eller mindre i ett förargligt beroende af väder och vind, och alla nutidens uppfinningar till trots, så göra ändock »de andar som regera i vädret» alldeles precis som de vilja.

Det var det, som förargat kaptenen på Barbacka, då han nu gått där och sett på termometern och barometern och himlahalvvet och alla »gamla märken» hela långa hösten; ty bära sig åt hur man ville, så tycktes inte vintern tänka infinna sig i rättna tid, fastän man har både kurirtåg och telefoner och sådant mer, hvarigenom vi människobarn kunna vara på ort och ställe eller beordra andra att infinna sig på ut-satt minut. Ja, han är en konstig sälle, den »gubben Vinter» — till och med mer egen än kaptenen på Barbacka själf!

Och äfven gamla Margret, som nu gått där och skött om kaptenen och hela hans hus, så att det gått som ett urverk i mer än trettio år, och som kände alla hans ungarlsvanor lika väl som hon kände verserna i sin psalmbok — hon började tycka, att »kapten» var mer än vanligt tvär och murrig i höst; och värre blef det, ju närmare det led mot jultiden. Men hon förstod nog hvad det var, hon! Det var inte bara det, att höstregnet »satt sig i kaptenens ben», och inte heller det, att patron på Startorp legat sjuk hela hösten och att häradsbördingen »legat i Stock-

holm» för en komité lika länge, så att kaptenen inte fått något »parti» — utan det var allt ändå något annat! Men bevars för att hon skulle låtsas om det — då skulle det väl ha blifvit yttervärre! Nej, då var det bättre, att han fick påstå för hvar morgon, att det inte kunde bli något af rågarna till nästa år, för det blefve de väl ändå inte sämre af! — och säga vid middagsbordet, att soppan var för salt — för det visste hon ändå, att den inte var, så många gånger hade hon lagat den! — och slå handen i bordet, när han skulle ta sin kvällsvardsmörgås och säga, att Margret fick ta veden hvar hon ville nästa år, ty någon ved kunde omöjligt köras hem ur skogen, om det inte blef före.

Åhnej, inte var det bara det, inte! Utan kaptenen han gick allt och tänkte på Kurt, brorsonen — »pojken», som han vanligen benämnde honom, när han talade om honom. Men så var det ju inte underligt heller! Gossen var ju inte mer än på nionde året, när han kom till Barbacka, och kaptenen adopterade honom som eget barn, se'n far och mor gått bort för honom. Och inte var det underligt, att han så mycket fäst sig vid den gossen — för att nu inte tala om hur hon själf, Margret, gjort det, hon, som pysslat om honom som en mor! Ty han hade ju alltid varit en sådan kvick pojke, och så snäll och tillgifven. Och så hade han nu ända hittills varit hemma hvarenda jul, för allt hvad han »varit borta och studerat» — så fortfor Margrets tankar att utveckla sig, under det hon gick och stökade i huset — men nu, när han var så långt borta, skulle han verkligen komma hem i jul också? Det hade Margret just aldrig väntat sig, fast han sagt det så säkert, då han reste i våras — men det var det, som kaptenen nu gick och rufvade öfver, fastän han, förstås, inte ville låta märka, att han brydde sig så mycket om julen. Det var ändå en konstig idé af unge herrn, att bege sig af ända bort till Ryssland, tyckte Margret; och det hade nog kaptenen tyckt också, ty han hade aldrig varit mycket med därom — han var just ingen ryssvän, kaptenen. Men det skulle ju vara så goda utsikter för ingenjörer i Ryssland, och »Expressen» gick ju vintertiden, så nog skulle han komma hem och hälsa på de gamla! Han var nu alltid så gladlynt och tyckte att ingenting var omöjligt, just som ungdomen gör!

Men veckorna gingo och intet bref hördes af, och kaptenen blef mörkare för hvar gång posten kom — och inte syntes det till någon snö heller!

Slutligen, så där en fjorton da'r före jul, kom det verkligen bref från Petersburg. Det innehöll dock ingenting bestämt angående hemresan, endast att Kurt hoppades komma, men kunde inte ännu säga, om han kunde bli ledig; han skulle vidare låta höra af sig. Och så, några dagar därefter, kom det litet snö, bara så mycket att man nätt och jämnt kunde ta sig fram på slåde till stationen, när kaptenen reste in till närmaste stad på en dag; men det såg ändock ljusare ut, både på marken och med förhoppningarna.

Kaptenen satt en afton efter återkomsten framför brasan i salen, medan Margret gick ut och in och ordnade kvällsbordet.

»Hvad säger termometern nu, Margret?» sporde kaptenen under tiden.

»Åh, inte har den krupit ned mera se'n i mid-dags», var svaret, »men den håller sig vid en grad under fryspunkten. Skada ändå, om vi inte skulle få skridskois, tills ingenjören kommer hem.»

»Går du och gnäller för det nu, när vi ha fått en smula snö», brummade kaptenen, som säkert ställt större förhoppningar på termometern till »Tomas», dagen därpå.

»Tycker det ä' kapten, som brukar gnälla», muttrade Margret, i det hon gick ut genom dörren, misslynt öfver att hennes välmenta försök att språka om »pojken» hade misslyckats.

Kaptenens lynne, som varit bättre efter den lilla utflykten, var åter i sjunkande. Han satt och stirrade i glöden, och inte ens den stora raphönshunden Hoch, som ställt sig med framfötterna upp i hans knä och smek-samt strök hufvudet mot rockkragen, kunde tillvinna sig mycken uppmärksamhet. Plötsligt hoppade hunden ned och sprang mot dörren med ett skall Kaptenen spratt till — dörren öppnades och en gosse kom in.

»Ett telegram till kapten!»

Kaptenen gaf honom skyndsamt en slant, så att han skulle aflägsna sig, hvarefter han slet upp kuvertet.

»Hemresan inställd. Göromål hindra. Mår godt. God jul! Hälsa Margret!

Kurt.»

Så lydte det. — Den kvällen smakade kaptenen inte de inkokta grisfötterna efter julslakten — en favoriträtt, som alltid skulle stå på bordet så snart som möjligt.

Tomasdagen »rann upp» med töväder. Det missödet kom nu nästan som en välbehöfelig afledare för kaptenens tankar och humör.

»Gamla märken stå inte! — Det slaskade på 'Anders' också! Men det må vara detsamma med det nu!» tillade han tystare. »I min ungdom», fortfor han dock efter en paus, »då brukade det vara vinter! Då såg julen ut på ett annat sätt. Kallt, så det knäppte i knutarna, och klingande slädföre när man for till julottan. Det var andra tider. Men nu har jag inte haft släden ute på två år, förr än häromda'n, och då skar det ändå i. Nej, det ä' som om det vore vår i stället för jul!»

»Men än kan det komma snö», sökte Margret trösta, men det var som att kasta blånor på elden.

»Komma snö i det här blasket, — jo, då tycker jag att smörjan ska' stå upp till hjulnavfen! Nej, jul borde stafvas med hj nu för tiden.»

Margret gjorde ännu ett svagt försök. »Det står i gårdagsbladet, att det är mycket snö uppe i bergslagen.»

»Men det här heter inte Barbacka för roskull. Om det också kommer snö öfverallt, så nog blåser den af de här backarne.»

Så kom julaftonen; men Margrets välvilliga profetior hade icke gått i uppfyllelse. Marken var visst något frusen, men grå, och backarna hala. Kaptenen satt i gungstolen och ögnade på ett par nyss komna jultidningar. Men det dröjde inte länge, innan han kastade »Julkvällen» ifrån sig; den brukade dock eljes roa honom.

»Om folk ville skriva sanning och inte bara grannlåter!» utbrast han. »I hvarenda jultidning står det både historier och illustrationer med rimfrost och slädfärer! Ja, sådant är ingen konst att sätta på papperet. Men hur ser det ut i verkligheten? Och så julkärfvar åt sparfvarna! Jo, det skulle jag sätta ut åt de tjufvarna!»

»Ja, men det ä' väl jul ändå, både för folk och kritter», inföll Margret; »och fast vi sitta så här ensamma i år» — här torkade hon oförmärkt bort en tår — »så ska' vi väl ändå fira högtiden anständigt, med julgran och julöl och skinka och 'dopp i grytan' och lutfisk, samt fara i 'ottan', och inte sitta som i ett hedningahus!»

»Ja, far hon, så att elden står om medarna!» snäste kaptenen. »Men julgran och såna där barnsligheter det vill jag inte veta af, när inte pojke —»

Så fick han inte fram mer; men Margret tog julgranen, som Olle efter vanligheten huggit, och satte den ute på gården istället, på ena sidan om förstugudörren, och bad honom hugga en gran till för andra sidan, »så att det skulle se jullikt ut utomhus åtminstone», sade hon.

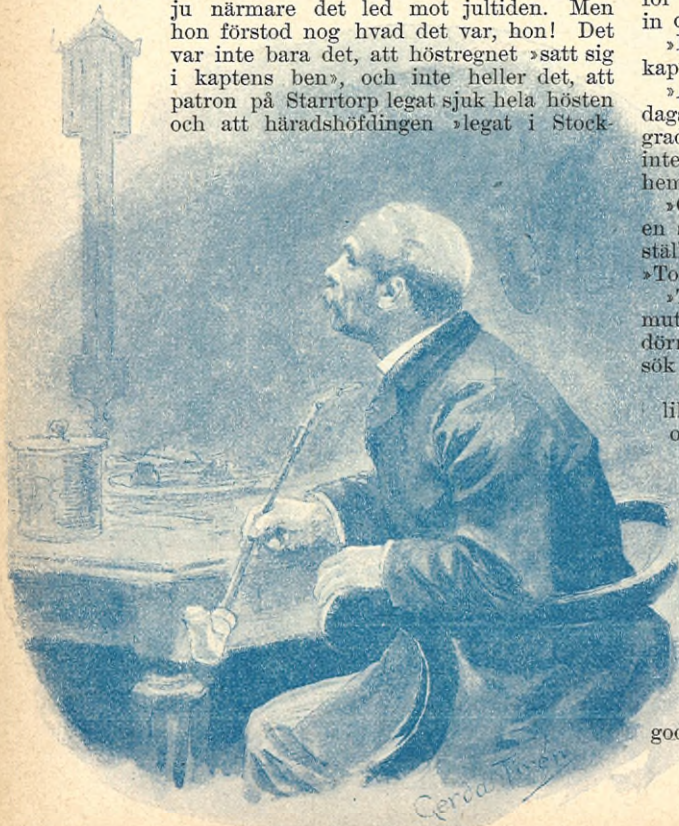
Och så firades där en tyst och enslig jul på Barbacka detta år; men kanske hade både husbonde och tjenarinna aldrig känt sig så väl behöfva hvarann som nu.

Men inte så mycket som en julklapp kunde man få ge honom, »gossen», där han nu satt borta i det främmande landet, kanske lika ensam som de, tänkte gamla Margret, under det hon med tårade ögon betraktade tre par välstickade strumpor, som hon nyss fått färdiga, och som nu lågo där väntande i lådan — kanske till nästa jul!

Julhelgen skred framåt med långsamma steg. Kaptenen fick visserligen en och annan afton »sitt parti», än hemma hos sig och än hos någon af grannarna, men han var alldeles inte i humör. Han var sig inte lik, utan så tyst och medgörlig, att Margret började bli riktigt orolig. Och inte kom det heller något vidare bref från Kurt, men det var då just inte att vänta så snart igen; han brukade minsann inte skriva så ofta, som ungherrars sätt är. »Han har mycket att göra», sade kaptenen, »och det är bra; pojkar ska' arbeta. Jag fick minsann inte ligga på latsidan, när jag var ung.» Och så talades inte mera om den saken.

»Till nyåret måtte han väl åtminstone skriva», tänkte Margret; men det hördes inte af. Hon trodde bestämdt, att han var sjuk, men det tordes hon inte nämna.

Äfven nyåret kom och gick. Kaptenen tog emot hennes nyårsönskan med en stum nick och ville inte alls låtsas om, att nyårsdagen skulle ha mer att betyda än någon annan dag. »De ä' lika allihop», sade han, och det tyckte Margret också att de voro nu, då ingen klangfull röst

och inga ungdomsraska steg hördes ljuda genom huset, utan där var tyst och stilla.

Men det nya året hade dock visat ett annat anlete. Det »slog till» och blef kallt, och en natt blef det till och med snöstorm. Följande morgon låg ett skimrande hvitt snötäcke lyckobådande öfver nejden — vintern hade kommit åtminstone, han, och tycktes hviska det tänkvärda ordspråket: »Allting kommer för den som kan vänta!»

Så hade man hunnit till trettondagsaftonen, den femte januari. Kaptenen hade spiset sin ensamma middag som vanligt vid tvåtiden och satt nu i sin hvilstol med pipan i munnen och tidningen i handen. Den hade dock sjunkit ned och hufvudet likaså, ty ögonen hade slutit sig till en kort, men god blund, som stundom infann sig så där efter middagen, fastän kaptenen just inte ville erkänna det. *Hoch* låg vid hans fötter och sof, så att han snarkade. Och ändock lyfte han plötsligt upp hufvudet midt ur sin djupaste sömn och lyssnade. Han blef allt oroligare, och hastigt rusade han på dörren, tjöt, gnällde och väsnades. Kaptenen uttalade halfsofvande några lugnande ord, men då de icke hade någon verkan, steg han upp och släppte ut hunden, som för af som en pil, medan hans husbonde återtog sin plats.

Först flere minuter därefter hördes tydligt ljudet af bjällror. »Främmande?» mumlade kaptenen något omorgnad, »det är kanske kyrkoherden, som är ute för att pröva föret och tittar in.»

Släden tycktes stanna utanför förstugutrappan, och kaptenen beredde sig att gå ut och ta emot sin gäst.

Men knappt hade han hunnit ut i förstugan, förrän dörren till denna flög upp — det var *Hoch*, som störtat emot den med framtassarna, som han brukade, då han var synnerligt ifrig. Och i hans spår följde nu en manlig gestalt, som nätt och jämnt hunnit kasta af sig pälsen — och i nästa ögonblick var kaptenen slutet i ett par ungdomskraftiga armar.

»Här har du mig nu ändtligen, farbror! — kan se att jag hunnit före mitt bref! Men det gick lika bra att få skjuts vid stationen. Och du är lika kry som vanligt, du käre, käre farbrorsgubbe!»

Först nu hade kaptenen riktigt hunnit fatta, att den nykomne gästen verkligen var Kurt.

»Du praktige pojke — välkommen!» mer kunde farbrodern inte få fram, men tårarna stodo honom i ögonen, och äfven hans varma handtryckning sade mera än ord.

Det ringdes på Margret, och så blef det nya utrop och välkomsthälsningar, och middagsbordet blef åter dukadt, hvaråt den resande gjorde all heder, och därefter kommo Margrets bästa kaffe och gubbens bästa konjak fram, och just som de slagit sig ned därvid, kom också »väskan» med Kurts bref. Han hade själf kommit med samma tåg som det.

Och först nu blef det i lugn och ro tid med förklaringar och reseberättelser.

Ja, det förhöll sig som så med Kurts tystlåtenhet, att han först trott, att han skulle kunna få resa till nyåret, men han hade inte velat skriva, förrän han var riktigt säker. Men så hade det blifvit uppskof igen, så att han inte kommit af förr än efteråt. Och själfva resan hade varit äfventyrlig nog — snöstorm och ishinder, så att »Express» hållit på minst sin dubbla tid mellan Hangö och Stockholm. Men det var detsamma nu, då den var öfver; det var bara tråkigt, att farbror fått vänta!

Och nu var kaptenen riktigt upprymd, så att han både skrattade och bannades på sitt skämtsamma sätt. »Jo, du är mig just ordhällig, du! Du skulle så säkert komma till jul, hette det, när du gaf dig i väg till ryssarna — kan förstå, att du lärt dig det af *dem!* — det var ju bara på det villkoret jag gaf med mig.»

»Käre farbror,» föll brorsonen in i samma ton, »jag har ju hållit ord så bra som någon. Ser du, i Ryssland räknas vi *gamla stilen*, och enligt den är det julafton just i *kväll!*»

Nu brast gubben ut i hjärtligt skratt. »Jaså, du 'svänger dig' lika bra, som du brukar, kan jag höra — och ryss har du blifvit, det kan jag höra också, ha, ha, ha! — Men eftersom det är julafton, så ska' vi väl höra efter, om Margret har något kvar af julsinken och lutfisken och smörtårten och annat godt. Och ett glas punsch ska' vi ha först och främst — vet du, det har inte smakat mig förut på hela helgen. Margre-e-et!»

Margret kom in och erhöll sina ordres; nog hade hon godsaker kvar åt »sin gosse» — och hon hade mer än det! Kaptenen kunde inte förstå, hvarför Margret envisades med att sätta punschbrickan i salen — de sutto ju så bra härinne — men hon lockade med en nytänd skymningsbrasa där, och det hände ibland att Margret var envis och kaptenen lydig, fast det vanligen var tvärtom; och så gingo de ut i salen. — Ack, hvad den gumman var barnslig på gamla da'r! Det var inte bara skenet från brasan, som här slog dem till mötes, när hon slog upp dörarna som till en fest, utan det var det glindrande skenet från den tända julgranen, hvilken stod midt på golvet, fullsatt af ljus. Och på en af de nedersta grenarna hängde ett stort paket — det var strumporna.

»Bravo! Du är en krona, du gamla kära Margret!» utropade »pojken»-ingenjören och svängde om med gumman, så att hon blef helt yr i hufvudet. »Det här blir ju riktigt en julafton i gamla stilen!»

»Ja — för du har väl inte firat någon, kan jag tro, därborta, där ni inte komma i rättan tid!» inföll kaptenen, som var mer belåten med anordningarna, än han just ville visa.

»Åh jo, har jag så,» svarade brorsonen leende, i det de båda togo plats vid härden, »och då kom jag riktigt i *rättan tid!* Jag skall hälsa dig, farbror, från din gamle ungdomsvän, Jakob Kojtänen i Finland.»

»Jakob — den gamle hedersgossen, har du träffat honom? Det gläder mig! Men hvar?»

»I hans eget hem i Viborg, han bor där nu. Jag fick bref med bjudning att komma dit öfver jul; och då jag såg, att det blef omöjligt att komma af till Sverige, antog jag med tacksamhet den inbjudningen i stället, ty ett par, tre da'r kunde jag vara borta då, ehuru inte längre.»

»Så genomroligt det var att få höra något ifrån honom — hur mår han nu för tiden?»

»Han är kry som ett vinterny, alldeles som du själf, farbror!» sade brorsonen glädt.

»Och han har det väl skäligen bra, kan jag tänka? Han var alltid ett godt affärshufvud.»

»Han har det förträffligt — har eget hus i Viborg och det allra angenämaste hem.»

»Såå! Och hans hustru? Hon var en både god och treflig människa, tyckte jag.»

»Hon är en utmärkt kvinna,» svarade den unge mannen med värme, »och de levda det lyckligaste familjelif.»

»Nå, och lilla Aina då, min guddotter? Hon är väl stora flickan nu, har kanske till och med »gått och läst»? Hvad åren gå! Jag tycker det är inte längese'n hon låg i vaggan — det var sist jag såg henne!»

»Det är jämnt tjugutvå år se'n, nu,» sade Kurt.

»Tjugutvå år! Det är väl inte möjligt? Skulle det vara tjugutvå år, se'n jag var öfver i *abo?* Låt mig se? Jo, det slår allt in! Det var ju nog! Då är hon länge sedan giftasvuxen.»

»Ja, det slår också in det, farbror.»

»Och hur ser hon ut? Modern var riktigt vacker i sin ungdom.»

»Så här ser hon ut!» sade brorsonen och räckte fram en fotografi, som han tagit fram ur plånboken.

Nu blef gubben riktigt storögd. »Ha ni blifvit så bekanta?» sporde han, i det han med intresse och rörelse spårade föräldrarnes drag i det täcka, ungdomliga ansiktet. »Och du har aldrig sett henne förr?»

»Jo, det har jag. Vi gjorde bekantskap i somras, då hon var hos sin morbrors, som ha en vacker villa utanför Petersburg; dit var

jag ofta bjuden. Du vet, han är intressent i bolaget.»

»Kors, det har du aldrig skrivit om!»

»Nej, för att jag tyckte det var bättre att tala om det alltsammans nu. Ser du, farbror, så länge man inte är riktigt säker på sin sak, så tiger man helst. Men så kom det där brefvet med bjudningen till jul, och däri läste jag så mycken vänlighet både *på* och *mellan* raderna, att jag fattade mod; och med lika mycken välvilja blef jag också mottagen, då jag kom dit. Förstås, att det var väl mest för din skull — — —»

»Åh, det var nog inte minst för din egen, kära Kurt!»

»Nå ja, det kan väl så vara, det också! Allt-nog — jag kom dit i det vackraste julväder man kunde vilja se.»

»Vackert i *dina* ögon åtminstone, kan jag tänka mig!» myste gubben, som nu började komma på det klara med ställningen. »*Här* hade vi då måttligt trefligt i stället!»

»Det är nog inte ovanligt att det är olika på så skilda trakter. Där låg emellertid snön meterdjup och hela skogen glittrade af rimfrost — men snart såg jag det inte vidare, bara för något, som glittrade ännu klarare i ett par skåmska flickögon. Och snart *visste* jag, hvad jag dittills endast fått *tro*, att det var mitt lifs största lycka, som lyste på botten däraf! Ja, den julaftonen kommer alltid att stå oförgätlig i mitt minne, och nog fick jag *'julklapp'* den kvällen, ty vid julbordet tillkännagafs min och Ainas förlöfning inom familjekretsen. Vidare offentliggjord fick den dock inte bli, förrän jag hunnit meddela dig den kära nyheten; och det ville jag helst göra i egen person, då det kunde ske utan längre uppskof. Ja, nu vet du, hur det står till, käre farbror! Och jag kan se — hvad jag också säkert hoppats — att du inte just är ledsen där öfver, du heller! Och om ett eller par år skola *vi fyra* fira julen tillsammans, ty inom den tiden tänker jag kunna gifva mig och flytta öfver till Sverige igen, där jag tror mig kunna få en bra anställning — för, ser du, *svensk* vill jag ändå alltid förblifva! Men det gör godt att komma ut, ty då lär man sig hvarjehanda, bland annat den sanningen, att 'borta är bra, men hemma är bäst'.»

Detta var så många »julklappar» på en gång, att gubben blef alldeles öfverväldigad. Men sedan han hämtat sig från den första glädjen och öfverraskningen och Margret blifvit inkallad att få del af nyheten, och hon i sin tur hunnit hämta sig — då hade dessa tre den glädjrikaste afton, där de nu sutto och firade jul »efter gamla stilen.»

Och kaptenen tyckte, att detta var en af de största högtidsaftnar han upplefvat och kände med tacksamt hjärta, att vår Herres vägar äro utan vank, vare sig de gå genom snö eller öfver barmark!

Hedvig Indebetou.

(Illustrator: Gerda Tirén.)

Ueka hjärtan.

Skiss.

»Kan ni tänka er, vi få inte ha något främmande i kväll. Hon har gifvit bägge jungfrurna lof att gå ut.»

Gärtrud var alldeles röd i ansiktet, när hon strax efter frukosten kom inspringande från köket med denna upprörande nyhet. Hennes fjortonåriga blod svallade af förbittring, och hon strök upp sitt kortklippta cendréfärgade hår, så det stod som en tupé öfver pannan.

Tom, hennes ett år yngre bror och Ester, hennes två år yngre syster, hvilka sutto vid salsbordet och njöto sin söndagsledighet vid ett par rolighetsböcker, tittade upp med öfverraskade och förbluffade miner.

Det var Matildadagen, bägge flickornas namnsdag. De buro detta andra namn efter sin afidna mor, och det var liksom till frande af hennes minne, som de varit vana vid att den dagen alltid få bjuda ett par vänner till sig, och Tom brukade också passa på tillfället att taga hem någon af sina bekanta, så att de skulle få »litet lifvadt».

»Äh, det är inte sant,» sade Tom. — »Det vågar hon inte.»

»Hon», det var husförestånderskan, hon som skulle vara dem i mors ställe, men som snarare blifvit deras gemensamma fiende. Det var hon, som körde stora flickorna i säng klockan åtta om kvällarna, för att sedan få läsa sina romaner i lugn och ro inne hos sig. Det var hon, som stängde in de minsta barnen, de sju och åttaåriga smågossarne, som fångar i deras lilla trånga rum, hvilket de nästan aldrig fingo lämna annat än för skolan och middagsmåltiderna. Det var hon, hvars dåliga lynne satte fruktan i hela huset, en fruktan så stark, att den dref en till feighet och dumheter. Ja, då Tom en gång gått och drumlat i en vak, sprang han hellre halfnaken på den frusna stranden, medan de upphängda kläderna torkade, än han gick hem och tog emot det stundande ovettet. Men det var ändå hon, som stannat hos dem i fyra år och skulle stanna fortfarande, ty hon lagade god mat åt deras far, visade alltid honom och främmande ett huldt ansikte, skötte hushållet med stor ordning och sparsamhet och värderades högt af alla tanter och släktingar.

»Vågar hon inte! Jo, det gör hon visst, det,» utbrast Gärtrud. »Och jag vet nog, hvarför hon gjort det. Det är på ren kitslighet, bara för vi inte direkt bad henne om lof att få bjuda några till oss, utan gick och bjöd dem ändå, för vi tog det för gifvet. Men jag ska allt säga åt pappa, jag.»

»Ja, men det är kanske bäst att tala vid henne själf först,» tyckte både Ester och Tom, som voro af ett fogligare och vekare temperament än systemen.

»Nåja, det kan jag väl göra.»

Och utan att betänka sig vidare, rusade Gärtrud genom salongen och in i hushållerskans rum, där hon med stram hållning blef stående strax innanför dörren.

»Är det sant, att tant gifvit bägge jungfrurna lof att gå ut, fastän vi ska ha främmande i kväll?»

»Ska ni ha främmande i kväll,» frågade fröken med sin oskyldigaste min, i

NORDANSTORM

an af ingen var anad, bland lappmarkens fjäll
Där på dimmornas dunbädd han hvilar.
Medan bergtroll, hans trälar, mot hårdaste håll
Flitigt hvässa i tysthet hans pilar,

Dock, död var han ej,
Den starke, åh nej,
Snart ut på sin härfärd han ilar!

När helt sakta sig löser ur moderlig famn
Den guldlockige Dellings omsider
Och med tveksamma steg, blek om hyn som en hämn,
Öfver slumrande Tjaurerna skrider,
I skuggan af skyn
Bak urskogens bryn
Vindsvale mer tygeln ej lider.

Blott ett ögonblicks solglimt, så reser han sig,
Klädd till härnad i glänsande pansar,
Som ur tusende lurar han blåser till krig,
Och trollpilarna växa till lansar,
Skyn rodnar af harm;
Kring stormjättens arm
Den flätar fantastiska kransar.

det hon satte sista hårnålen i sitt slätkammade, något gråsprängda hår. »Det vet jag inte af.»

»Jo, det vet tant visst det, för det har vi haft hvart år på den här dagen. Och för resten så hörde tant nog i går, när vi talade om, att vi redan hade bjudit Alma Runström och flickorna Brandt.»

»Ja, jag hörde ni talade om, att ni hade bjudit eller skulle bjuda några till någon dag. Men som ingen närmare invigde mig i förtroendet, så ville jag inte fråga. Och nu får ni skylla er själfva, för jag har, som sagdt, gifvit jungfrurna lof att gå ut.»

»Men vi har ju redan bjudit.»

»Nå, så får ni väl gå med återbud.»

Gärtrud stirrade sin motstånderska styft i ansiktet.

»Kan inte tant låta jungfrurna få gå ut en annan dag då?»

»Nej, jag bryter aldrig mina löften.»

Men nu var det slut med Gärtruds tålmod. Hon såg ut som om hon varit fär-

dig att flyga på den principfasta husförestånderskan, som stod där och fästade sin brosch i retsamt och majestätiskt lugn.

»Jag tror inte det finns någon elakare människa i hela världen än tant,» hväste Gärtrud. »Tant förstör hela vårt lif. Men jag står inte ut. Jag ska be pappa att få komma bort.»

»Det vill säga, att jag ska flytta, för jag går hennes nåd i vägen. Nå ja, det ska nog bli bra med det. Jag har pinats länge nog med leda ungar. Var så god och gå sin väg nu bara.»

Flickans ansikte hade strålat upp.

»Tack, håll ord bara, tant,» ropade hon i dörren, som hon slängde igen med en smäll för att skynda sig ut till syskonen och tala om det lysande resultatet af sin expedition.

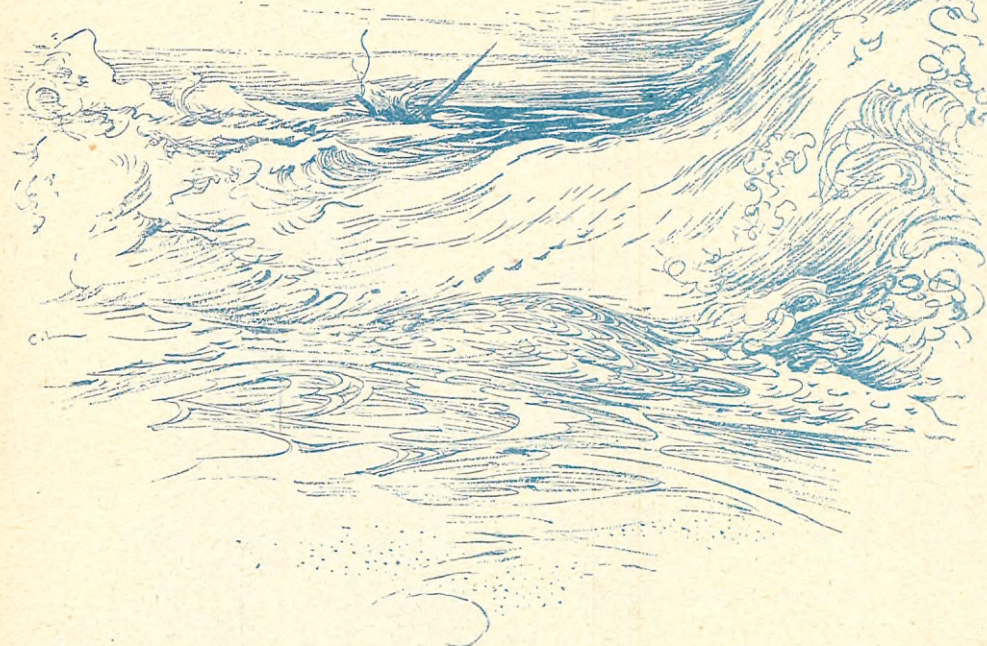
Tant skulle flytta! Det var någonting spännande intressant i denna husliga förändring, och både Ester och Tom sågo förtjusta och beundrande upp till sin morska syster, som drifvit sakerna till denna punkt.

Lik en strömfors han störtar från branterna ner,
Utåt dalar, där skördarne mysa,
Allt till jorden han slår, allt förvissna man ser,
Vid hans vingslag strax blommorna frysa.
Fur'n, bräckt vid sin rot,
Nedfaller emot
Ruiner; och mänskorna rysa!

Ändtligt hafvet han når, som låg drömmande nyss,
Reser vågor till upprorisk yra,
När de eggas af klippornas skummiga kyss,
Ej sin lidelse mäkta de styra.
Med vrålände brak
De storma mot vrak
Och sjunka med bördorna dyra!

På förstörelseverk han förslösar sin makt,
Blott förödelsens segrar han vinner.
Bäst han hejdlöst framilar från trakt och till trakt,
Han sin gräns dock på sistone hinner.
Där mattas han af,
Går osörjd i graf,
Och ingen vet, hvart han försvinner!

(Illustratör: Carl Larson.)

»Men du ska få se hon ångrar sig,» sade den skeptiske Tom, som kom ihåg utgången af flere föregående konflikter.

Gärtrud teg och funderade ett tag.

»Jag ska tala med pappa, innan hon hinner in,» sade hon.

Sagdt och gjordt. Ögonblicket därpå stod hon inne hos sin far bredvid soffan, där han satt och läste tidningar. Men då han frågande såg upp, fann hon inga ord, utan föll honom bara om halsen.

»Hvad är det, kära barn?»

Faderns hand strök smekande öfver hennes hår, och denna vänlighet löste hennes tungas band. Aldrig förr hade hon hittat sådana uttryck för att klaga sin och sina syskons nöd, den andliga hunger och törst efter frihet och ömhet, hvare de lefde, och hur de längtade att komma ur sitt tvång.

Fadern satt helt allvarsam. Så illa beställt hade han aldrig kunnat tänka sig det var i huset. Han var ju också så sällan hemma för att märka något, och fredsälskande som han var, hade han en gång

för alla förbjudit allt skvaller från hvilket håll det vara månne. Men nu kunde han inte undgå att förstå, det något var på tok, och han klappade sin lilla flicka på kinden och lofvade beskedligt, att om nu fröken verkligen kom och sade, att hon ville gå, så skulle han inte öfvertala henne att stanna.

Det knäppte i dörrarna till korridoren utanför.

Gärtrud sprang upp och smög sin väg, tyst som en katt, så att hon ljudlöst var ute i salen, just som en knackning hördes på den motsatta dörren.

Allt för hederlig att lyssna satte hon sig likväl på en stol så nära sin fars rum, att hon kunde höra tonfallen af rösterna därinne, och Tom och Ester ställde sig bredvid henne.

Först hade husförestånderskan en lång redogörelse att framföra i afbruten, kort ton. Så ljud faderns röst, frågande och mild. Så forsatte hon att berätta med stigande häftighet. Sedan yttrade fadern någonting i beklagande ton, hvilket framkal-

lade ett par små snyftningar och framstötta ord från fröken. Så steg fadern upp och gick öfver golfvet. Det föreföll, som om han tagit henne i hand och med sorgen stämma tackat henne för »den här tiden». Hon brast ut i ännu högre snyftningar än förut, och bäst det var sprang hon på dörren, som ledde ut till korridoren.

De hörde henne gå in till sig och häftigt läsa igen bägge dörrarna om sig. Sakerna hade visst icke gestaltat sig så, som hon väntat och trott.

Barnen sutto helt orörliga, och då de slutligen började meddela hvarann sina iakttagelser, hviskade de. Det var liksom någonting högtidligt i det där, att de verkligen så plötsligt skulle bli af med den, som härskat öfver dem med järnspira under alla dessa år.

Fadern kom i dörren och vinkade in Gärtrud.

»Ja, nu är det bestämdt,» sade han. »Hon flyttar redan i morgon.»

Och som om han nu tyckte sig ha fått nog af husliga bekymmer för den dagen, gick han suckande ut i tamburen, drog på sig öfverrocken och begaf sig ut i staden.

Men de, som inte suckade, det var Gärtrud, hennes syskon och till och med jungfrurna i köket, ty nyheten gick som en löpeld huset rundt. Man skulle velat hoppa och dansa, men lade likväl grannliga band på sig och nöjde sig med att gå tyst omkring med glänsande ögon och dryfta och hviska om glada framtidsplaner.

Gärtrud tyckte emellertid, att hon kvädes i stillheten. Hon ville ut i fria luften med sin glädje, och så gjorde hon sig ärende med att gå och säga återbud till de bjudna flickorna, för nu kunde det ju i alla händelser inte bli något af med främmandet i dag.

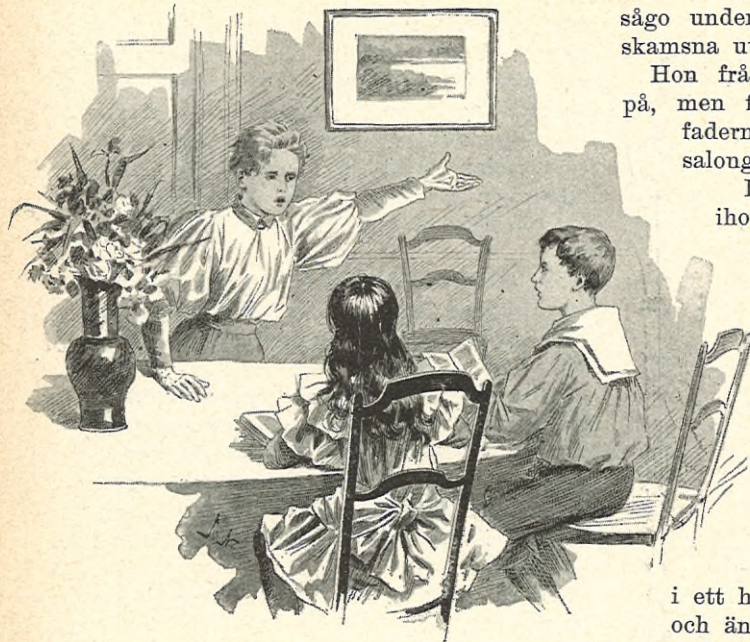
Det var, som om det kommit full vår i luften, så friskt och härligt kändes det att andas. Hennes gång blef så lätt. Hennes tankar fingo flykt. Och de rörde sig alla om, hur förändradt lifvet nu skulle bli för dem, och hur glädt och trefligt hon skulle göra hemmet för far och syskon.

Då hon kom igen, var det lika tyst om inte tystare än förut i huset. Endast en liten hostning hördes inifrån den hemkomne faderns rum. Men ingen tycktes vara inne hos honom. I salen fanns icke någon af syskonen. Till och med smågossarne voro försvunna ur sin kammare, och inte ens Ester fanns i flickornas gemensamma rum. Men dörren mellan detta och husförestånderskans stod öppen, och därinifrån hördes dämpade röster.

Gärtrud tittade in och fick se en syn, som gjorde henne stel af förvåning.

I soffan satt fröken med Tom på den ena och Ester på den andra sidan om sig. I knäet hade hon den yngsta af smågossarne, under det den andra stod bredvid och stödde sig emot henne. Hon lutade sitt huvud mot Esters kind, medan hon klappade Tom på handen, och hela sällskapet var upplöst i mer eller mindre strida tårar.

»Gråt inte, mina små barn,» sade fröken, i det hon själf skakade af snyftningar. »Gråt inte, mina kära, små barn, för jag får ju inte annat än hvad jag förtjänar. Jag är en elak människa... Ja, jag vet det... Jag har ett sånt svårt lynne, ser ni... Men jag kan inte hjälpa

det. Och jag har varit stygg mot er så många, många gånger... Men någon gång har jag väl också varit snäll... Säg, lilla Kurt, någon gång har jag väl ändå varit snäll...?»

»Ja-a flera gånger,» svarade lilla Kurt, som satt i knäet och drog till med en lång snyftning. Han tänkte på karamellerna hon brukade sticka in till honom ibland, då hon var vid godt humör och hade gjort besparingar på hushållskassan.

Och Frans snyftade med, för han tänkte också på karamellerna. Och Ester tänkte på den gången fröken bjudit henne på teatern, och Tom tänkte på den etsade fällknifven han fått till julklapp. Och tillsammans klappade henne och snyftade.

Det var nog sant det, att hon ändå varit snäll emellanåt.

»Håller ni verkligen en smula af er stackars gamla, stygga tant,» frågade hon och såg hvar och en särskildt i ögonen.

Det skulle varit sårande att säga nej, och man kunde väl inte nännas att göra henne ändå ledsnare, än hon var. Och så svarades det »ja» från fyra små munnar.

»Och förlåter henne för hon har varit så elak emot er?»

»Ja, ja, ja...»

Hon tryckte hela barnklungan i sina armar och grät värre än förut.

»I morgon har jag inte något hem längre... Ska ni någon gång tänka på er stackars, ensamma tant, som sitter och längtar efter sina kära små barn...»

Det blef en riktig konsert af snyftningar. Till och med stora Tom lät sin manliga värdighet fara och sökte efter sin näsduk.

Men då blef det för mycket för Gärtrud. Hon förstod inte all denna i hast påkomna ömhet å båda sidor, och hård till sinnes lämnade hon sin utkikplats för att slänga sig ned vid en bok, som hon tvingade sig att ägna uppmärksamhet.

Då och då kunde hon likväl inte låta bli att lyssna efter rösterna därinne, och bäst det var tyckte hon, att där blef så märkvärdigt tyst. Endast ett par enstaka ord från fröken och småbarnen trängde till hennes öra. Hade Ester och Tom gått ut andra vägen?

Hon skyndade sig ut i salen för att se, om de voro där, men den var tom.

I detsamma öppnades emellertid dörren från faderns rum, och han själf kom ut, följd i procession af Ester och Tom, hvilka

sågo underligt skygga och just som litet skamsna ut, då de upptäckte systemen.

Hon frågade dem tyst, hvad som stod på, men fick intet svar. De följde bara fadern i spåren, då han gick genom salongen och in i frökens rum.

Då förstod Gärtrud plötsligt alltihop. De bägge förrädarna hade varit och bedt om nåd för »den stackars, hemlösa tanten», och nu gjordes allt godt och väl igen därinne.

Hon greps af en mörk försviflan, så häftig och oresonlig, som endast ett barn kan känna den. Hon brydde sig inte ens om att skaffa sig bekräftelse på sina slutledningar, utan flydde in i en aflägsen skrub, där hon gömde sig i ett hörn. Att ha kämpat så tappert och ändtligen trott sig fri, sig och de andra! Och så känna sig omsluten af slafveriet igen! Och det bara för ett par enfaldiga barnungars skull! Hon bet sönder sina läppar i raseri.

Först vid middagsbordet träffade hon den församlade familjen. Det låg en stilla, mild stämning i luften. Fadern berättade några små tilldragelser utifrån världen, barnen åto tyst och snällt, och tanten sade alltid »lilla» Ester och »lilla» Tom, när hon bjöd dem mera af rätterna, och då hon lade för småbarnen af kakan, fingo de dubbla portioner sylt. Där härskade en rent af idyllisk frid, tills det med ens for en ond ande i den hittills motigande Gärtrud.

»Ska tant flytta i morgon eller inte?» frågade hon, i det hon lyfte upp hufvudet.

Det lät skarpt, nästan fräckt. Alla sysskonen fingo på sig förskräckta miner. Tanten knep ihop munnen och dröjde med svaret. Det blef en pinsam paus. Men så gaf fadern henne en lång, tillrättavisande blick.

»Fröken stannar kvar hos oss,» sade han.

Det gick en het rodnad öfver Gärtruds ansikte. Hon kände så väl, hur både han och de andra tyckte, att hon hade ett hårdt och elakt hjärta, som kunde nännas att vilja köra ut den stackars hemlösa tanten på gatan.

Nå, de fingo tycka hvad de ville. Hon slöt sig åter inom sig själf och sade icke ett ord åt någon på hela eftermiddagen.

Men i skymningen gick hon in till sina småbröder och satte sig att berätta sagor för dem. De kröpo intill henne, som fågelungar till sin mor. Det var en sällspord lycka för dem att få sin ensamhet skingrad, och de ville inte tro, att klockan var så mycket, då tanten vid half åttatiden kom in med lampan i hand och deras påbredda smörgåsar på en tallrik.

Nu skulle gossarne äta och lägga sig, sade hon. Om tjugominuter komme hon igen och toge ut lampan. Och så tittade hon skarpt på Gärtrud. Tillsägelsen åt gossarne innebar äfven en befallning åt henne att aflägsna sig.

»Jag ska ta ut lampan, när jag går,» sade Gärtrud kort.

De båda fienderna mätte hvarann med blickarna. Men fröken, som kände att hon för tillfället var den svagaste, gick utan protest och kom icke ens igen, då de tjugominuterna voro förbi.

»Kan du inte alltid sitta hos oss om kvällarna,» frågade lilla Kurt, då systemen omsider kysste honom till godnatt och stoppade täcket omkring honom. Men han envisades inte länge med sin bön. Han visste lika väl som Gärtrud, att tanten icke skulle tåla, att hon tog sig af dem, och att systemen måste begagna tiden för att läsa sina läxor, ty lampan togs ju äfven ifrån henne. Men han höll henne kvar om hals och om arm denna enda kväll, som var deras, och till sist hviskade han i hennes öra, så tyst, att hon knappast hörde det:

»Vet du, jag tror... Jag tror det hade varit bäst, om hon flyttat.»

Gärtrud lade sin kind emot hans, och hennes tårar vätte den lilla kinden. Hennes hårda hjärta, som i förmiddags icke kunde vekna tillsammans med de andras, gjorde det nu. Det blödde för dessa stackars små moderlösa fångar, som måste växa upp i mörker och ensamhet. Och hon hade lika svårt att skiljas från dem, som de från henne.

Men nu hördes steg i rummet bredvid och så en bultning på dörren. Det var signalen, att lampan skulle ut.

Hon måste resa sig och lämna två par vakna ögon att stirra sig trötta i mörkret.

Anna Wahlenberg.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

(Illustratör: D. Ljungdahl.)

Sveas pansar.

Hell dig, som trogen oss ammade opp
Med kraftig hälsa i själ och kropp
Och kärlek i modig barm!

Skam den, som sig vågar kalla dig arm,
När allas hjärtan och armar du har
Till skydd för kommande dar.

Hur än det brusar i tidernas flod,
Du rik och ärad skall stå, där du stod,
Så länge vårt hjärta slår.
Så länge vi andas, ej stormen dig når:
Med bröst och skuldror vi värja den af
Från dig, som lifvet oss gaf.

Vi slumrat alla som barn i ditt sköt,
När modersöm du till barmen oss slöt
I ro vid ditt hjärtas slag.
Så vilja vi bjuda dig trygghet en dag,
När pansarflottor i skären vi lagt
Till fredens väldiga vakt.

Frithjof Holmgren.

Jul i skogen.

Efter en folksägen.

Julaftonen var inne. Julstämning låg öfver stad och land. Man växlade julhälsningar och julönsknningar. Hjärtat var fullt, handen öppen, man gaf hvad man kunde, man var glad. Släkt och vänner samlades.

På herrgården gick det ståtligt till. Uppe i salongen var julgranen tänd, och kring densamma kretsade damer i snörda korsetter och pudradt hår, uppvaktade af kavaljerer med röda klackar och pryddligt uppbundna stångpiskor. De dansade i ring, de ordnade sig i sirliga menuetter. Man sade små epigram om julens betydelse, såsom det höfdes under upplysningens tidevarf.

Men nere i köket flammade grenljusen och tjänstfolket skämtade kring sina högar af julbröd — stora staplar af olika slags kakor. Här hade man andra åsikter, man sjöng julpsalmer och lekte jullekar. I ladugården hade man redan lagt för kreaturen otröskad säd, och hästarne i stallet hade rikligen blifvit undfägnade med hafre, och på stallskullen ångade tomtens julgröt i en pryddlig skål.

Det var blott en af herrgårdens folk, som med en viss oro följde visarens gång på den gamla dalkarlsklockan. Det var Erik, stalldrängen. Han var yngst af drängarne och han hade en fästmö i torpet, djupt inne i skogen.

»Kommer du julafton?» hade den gamle farfadern sport, när de råkades vid gudstjänsten sista adventssöndagen, och Stinas blå strålände ögon upprepade samma fråga utan ord, men ändå med ett värtaligt tilllägg, att hon längtade efter vännen.

Klockan slog tio gälla slag i köket, just som gröten bars fram, och när den sedan efterträddes af tårtan, var ytterligare en halftimme liden. Klockan var nära elfva, då Erik tog sin mössa och gick ut ur herrgårdsköket med de andra drängarne.

»Tänker du gå till Sjövik så sent på kvällen?» sporde en af kamraterna.

Erik svarade blott med en nick.

»Men ute i skogen står det inte rätt till om julnatten,» — kom det tvekande från en gammal gubbe.

Erik gaf icke akt på varningen, han sade godnatt åt kamraterna, tryckte sin mössa fastare på hufvudet och gick. På morgonen skulle han med blosset i handen stå bak på släden, där Stina åkte med sin farfar till julottan. Helt säkert skulle de sedan komma först hem af allt kyrkofolket, ty till våren skulle det blifva bröllop i det lilla torpet, och Erik visste nog, hvilka starka armar därefter skulle hjälpa till med skörden vid Sjövik. Och visst skulle sedan en gladare tid randas för Stina, och visst skulle nu gamle farfar få slå sig i ro på ålderdomens dagar. Så tog Erik af från landsvägen inåt skogen.

Det var en kall vinternatt. Snön låg i höga drivvor öfver barrträdens rötter och nedtyngde grenarne. Månen lyste klar på den djupblå himlen, och skuggorna från de

resliga stammarne lågo slumrande sida vid sida på den mjuka hvita snön liksom i en syskonsäng. Mellan grenarne blixtrade stjärnorna fram likt himmelska julljus.

Så kom vinden. Sakta, liksom töfvande, gled den in emellan skogens träd, och dessa böjde sina hufvud och framsusade sin hälsning till vinden och till den enslige vandraren. Det var en suck, som talade om längtan, och den fann genljud i Eriks bröst. Obestämda känslor vaknade, underliga drömmar föresväfvade honom, där han gick framåt den kända leden.

Nu flammade norrskenet upp. Röda och gröna dansade dess flammor öfver himlen och sände fantastiska dagrar i skimrande bleka färger öfver den hvita snön. Men hvad var det för en brokig fladdrande tingest? Fjäril eller fågel? Den glimmade som guld, den gnistrade som ädelstenar. Den måste Erik fånga. — Där var den! — Nej där! — Nej, nu var den försvunnen.

Men Erik kunde icke besluta sig för att gå till Stina, utan att medföra denna underbara varelse, och han skyndade framåt. Först tycktes det honom, som skymtade dessa färger framför honom, men sedan såg han ingenting vidare. Han drefs blott af en underlig, obestämd längtan framåt. Han glömde Stina, torpet, den stundande julottan. Han tänkte ingenting, men så ljödo underbara toner för hans öron. Det lät som en sång under jorden, men på samma gång som ett sorlande vattensprång. Så lade sig en dimma öfver skogen.

Erik visste icke mera, hvar han var, men han kände hvarken trötthet eller oro. Han liksom bars framåt, och så började det med ens att ljusna. Den mark, han gick på, var ej mera snöhöljd, ett fint grönt gräs betäckte den. Öfver hans hufvud hvälfde sig trädens kronor, men det var icke längre en nordisk barrskog. Det var träd med glänssande mörkgröna blad, med blommor i brännande rödt och blått, och en berusande vällukt fyllde luften.

Nu stannade Erik. Han stod vid ett stängsel, hans händer vidrörde det. Det var af en hvit, skimrande metall, som liknade silfver. Det var ett fast, men genomskinligt gallerverk, som spärrade hans väg, och inom denna inhägnad blommade en trädgård af underbar fågring. Gyllene frukter tyngde träden, rubinröda bär skimrade fram från buskarne, blommor af en aldrig anad fågring prunkade där, hvita som snö eller röda som blod. I träden sjöngo fåglar, gnistrande i alla regnbågens färger, och från den ena blomman till den andra fladdrade fjärilar, hvilkas färgprakt öfvergick all beskrifning.

Midt i denna trädgård sände ett vattensprång upp en klar stråle i luften. En klang som af fallande pärlor beledsagade fågelsången. Nu höjde sig ur vattensprånget ett kvinnligt väsen, vänare än en dröm. Hon stod ett ögonblick stilla midt i vattenstrålen, hvilken bildade liksom en slöja, fallande ned omkring henne. Men därpå slog hon med en rörelse, full af behag, tillbaka vattenslöjan, och hennes lilla fot trådde marken. I samma ögonblick omgafs hon af en skara varelser af samma hänförande slag som hon själf, men hon var dock den vänaste. De voro alla klädda i genomskinliga dräkter af skiftande färger, som höljde deras fagra lemmar, utan att dock dölja dem. Deras hår var som spunnet guld, deras ögon som stjärnor, och de lyfte sina

hvita armar öfver sina hufvud och sväfvade i behagfulla dansar omkring i trädgården. Där de gingo fram, böjde sig knappast gräset, de stodo gungande på blommornas kalkar, och de höjde sina röster och sjöngo. Intet välljud på jorden kunde likna deras sång, och vattenstrålen stannade i förtjusning och fåglarne tystnade.

Det förekom Erik, som stannade tiden på samma sätt som vattenstrålen, och som hade evigheten förflutit obemärkt, medan han mättade sina ögon med denna underbara syn — —

I torpet brann julbrasan med mattadt sken, grenljuset hade lång veke. Farfar sof i sin säng, men Stina satt framför elden, täljande timmarne. Emellanåt steg hon upp, andades på rutan och tittade ut. Hon såg ingen.

Hon öppnade sakta dörren och gick ut på trappan. Skogen stod rundt omkring, mörk, men smyckad med snögirlander, hvilka glimmade i norrskenets flammor, och vinden suckade sakta. Då gick en susning genom skogen. Träd hviskade till träd, men Stina förstod icke, hvad de sade.

Hon gick åter in, putsade grenljuset och öppnade psalmboken. Hon bad, men Erik kom icke.

Fram emot morgonen spände farfar den skäckiga hästen för skridingan. Stina steg i släden med tårar i ögonen, ingen stod på meden med julbloss. Och så gick färden genom skogen.

Nu hördes klockorna långt bort. Farfar blottade sitt kala hufvud och bad en tyst bön, och Stina upprepade halfhögt: »Ära vare Gud i höjden och frid på jorden!»

Men skäcken trafvade fram genom skogen. I en hast skyggade han och stannade. Han ville ej gå fram. I snön låg en mörk skepnad. Man steg ur. Det var Erik — Erik frusen till döds under den kalla julnatten. Farfar och Stina lyfte honom i släden och vände åter till Sjövik.

»Hvad han ser lycksalig ut, farfar!» sade Stina och blickade på det stela ansiktet framför sig, öfver hvilket de sista synernas fägring bredt ett skimmer af hänförelse. Och så höljde hon sitt ansikte och grät — grät, som om hennes hjärta velat brista.

Stackars Stina! Du förstod icke, att det var bäst så. Ty den som en gång blickat in i trollens värld — honom kunna icke mer jordens mör tillfredsställa.

Mathilda Lönnberg.

(Illustratör: Gerda Tirén.)

Återfunnen.

På himmelens fäste en stjärna brann,
han höll henne kärast af alla.
En natt i rymden hon plötsligt försvann —
mot jorden tycktes hon falla.

»Min vackra stjärna, hvar blef du af?»
han ofta med vemod tänkte,
när han såg hur djupt i blånande haf
de andra gnistrande blänkte.

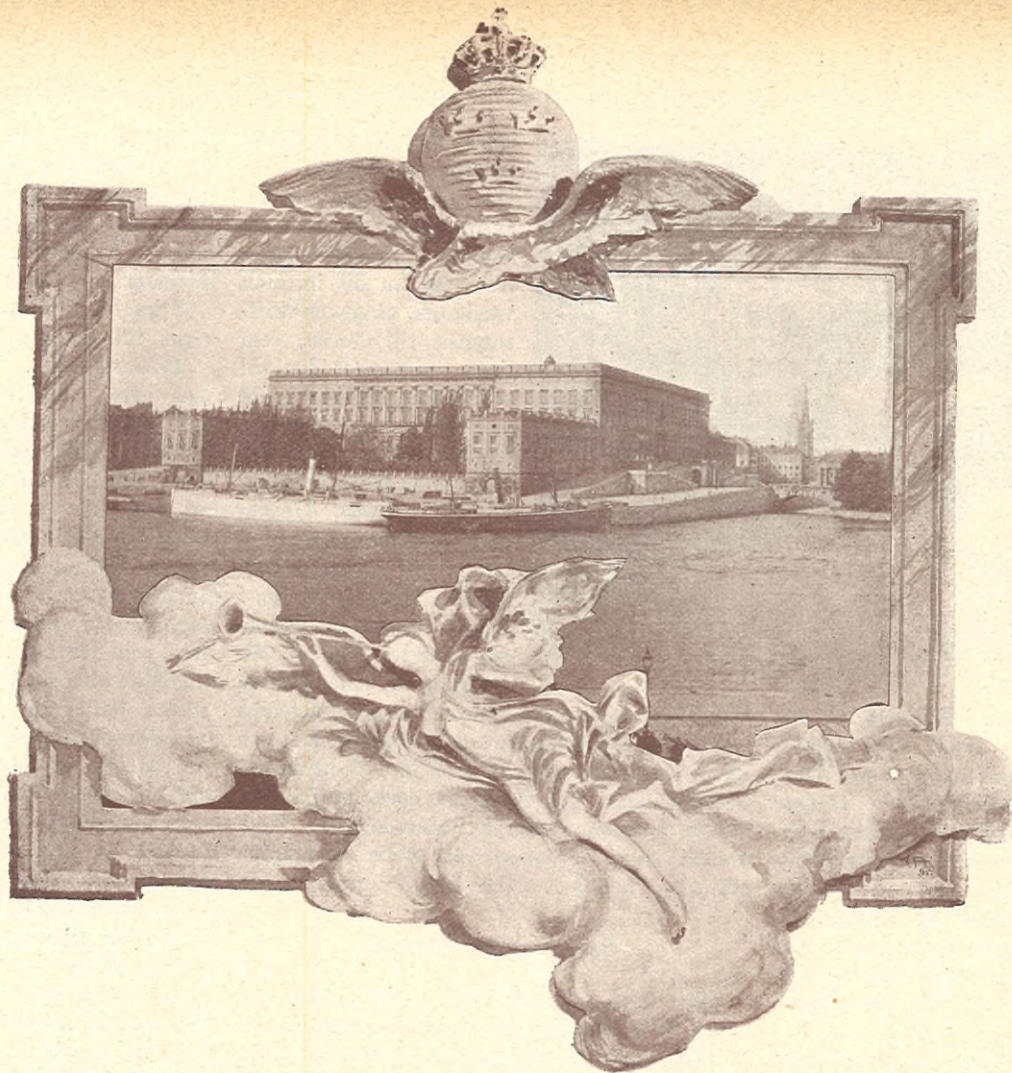
Så fann han bland rosor i junikväll
en hvithyllt och guldblond tärna.
Då föll det från gossens ögon som fjäll —
hon var hans förlorade stjärna!

Och sin arm han smög kring ett smidigt lif,
han kysste kinden, den mjälla.
»Ditt namn — ditt namn, o, flicka, mig gif!» —
hon log och svarade: »Stella!»

Daniel Fallström.

(Illustratör: Gerda Tirén.)

HEMMET I KONUNGABORGEN.

Strödda anteckningar af hofpredikanten J. VALLIN.

Illustrationerna utförda dels efter teckningar af *Victor André*, dels efter fotografier ur kungl. slottets fotografisamling.

»**O**m dessa murar kunde tala, huru mycket skulle de ej ha att förtälja!» Detta är ett uttryck, som ofta fälles, då man ser en gammal, ärevördig historisk byggnad. Och det är nog så. Hvad den ärevördiga historiska byggnad, som utgör Stockholms slott, beträffar, så har dock platsen, där det reser sig, långt äldre minnen att berätta än det nuvarande slottet själf, ty detta är, historiskt taget, af jämförelsevis ungt datum — det räknar nämligen ännu knappt halftannat sekel, sedan det stod färdigt för beboende, och det är ju i historien en ringa tid.

Men platsen har gamla, gamla minnen att tälja allt ifrån den stund, då den mäktige Bjälbojarlen trampade densamma och bestämde, att där skulle sättas ett lås för Lögarens sjö, till den stunden, då »Adelshuset», som den af Birger Jarl byggda borgen kallades, tillbyggd, ombyggd, reparerad, förfallen, utsatt för förödande eldsvådor, den 7 maj 1697, under det »den store rikshushållaren» Karl XI där stod på bår, lades i fullständiga ruiner. Mannen att ur aska och ruiner framkalla den stolta byggnad, som söker sin like i världen, var dock född och till sitt värf utbildad — den odödlige byggmästaren Nikodemus Tessin den yngre. Det beslöts nämligen strax efter branden, att efter hans ritning och under hans ledning ett nytt slott skulle byggas på det gamlas plats. Företaget sattes också i verket, ehuru det dröjde öfver femtio år, innan den nya byggnaden var färdig för den kungl. familjens inflyttning.

Denna inflyttning skedde nämligen först den 7 december 1754. Adolf Fredrik »den milde» och hans gemål, »snilledrottningen» Lovisa Ulrika, voro således de första, som togo den nuvarande konungaborgen i besittning. — Hvilken mängd af minnen äro icke sedan den dagen förknippade med Stockholms slotts murar, från detta konungapars dagar, från deras sons, »tjusarkonungens», från hans olycklige sons, från hjältens från Hogland och Svensksund, från vårt konungahus' stamfaders, den snillrike fältherrens, från hans sons och förstfödde sonsons dagar. — Men det är ej om minnena vi nu skola tala, hur frestande det än må vara, utan, såsom öfverskriften till denna uppsats ger vid handen, om *hemmet i konungaborgen*, sådant det ter sig under stamfadrens andre sonsons regeringstid.

Vid skildringen här af bedja vi att först få lämna en kort beskrifning öfver deras majestäters våningar, till orientering för dem af våra läsarinor, som ej haft tillfälle se dem, till erinran för dem, som haft ett sådant. — Vi börja med

Konungens våning.

Uppgången till denna är i västra hvalfvet. När vi hunnit upp för första halftrappan, stanna vi och blicka till höger. Vi se där af slottets byggmästare en bröstbild, som på konungens bekostnad för några år sedan uppsattes. Vid gående uppför de tvänne därpå följande halftrapporna må vi se uppåt. Vi ha då för våra ögon den första

af Kronbergs sköna plafondmålningar, om hvilka vi i ett annat sammanhang skola närmare tala. Komna en trappa upp, vika vi af till vänster och komma in i försalen, f. d. *drabantsalen*. Innanför denna ligger

Konungens biljardrum. Dess väggar äro klädda med i boasering infattade väfda tapeter, af hvilka en föreställer en skördefest. Biljard, soffor, stolar, bord utgöra möblemanget. Till vänster, några trappsteg upp, ha vi, byggt på nordvästra flygelns tak, ett rum, som begagnas till vinterträdgård. I detta rum, biljardrummet, och ett par rum till höger om detta samlas gästerna vid större middagar, sedan kaffet är drucket, för att samtala och röka.

Träda vi nu in genom de dörrar, som ligga midt för dem, genom hvilka vi kommo in i biljardrummet, ha vi

Pelarsalen, så kallad, emedan taket är uppbyggt af pelare, 16 till antalet. Denna sal, vettande åt väster och norr, stor, ljus och glad, dekorerad i hvitt och guld, utgör samlingsrummet vid konungens audienser. Härifrån komma vi genom dörrarna längst fram till höger in i

Viktoriasalen, ett aflängt, mycket stort rum, hvars tak är rikt orneradt och öfversålladt med gyllene kronor på hvit botten. Väggarna äro tapetserade med purpurfärgad silkessammet, försedd med guldbroderier och rika galloner, samt indelade i fält. Mellan hvarje sådant är infattad en trymån, i midten en utomordentligt stor, på hvardera sidan där af tre något mindre. Framför midteltrymån står ko-

Konungens sof- och toalettrum.

nungens bröstbild i brons. Rummet är för öfrigt hållet i vitt och guld. Af möblemanget må märkas tvänne ovala, stora bord med konstnärliga mosaikinläggningar — en present af tsar Alexander I till konung Karl XIV Johan — samt tvänne konstnärliga byråar, som tillhört drottning Marie Antoinette. Från taket nedhånga kolossala ljuskronor af kristall. I denna sal mottager konungen deputationer. Gå vi längs igenom densamma, öppna dörrarna mitt för ingången tillträde till ett litet, men högst smakfullt möbleradt rum,

Audiensrummet, så kalladt, emedan hans majestät där mottager enskilda personer på audiensdagarna.

Vända vi oss i detta rum åt söder, se vi där en dörr. Denna leder till

Konungens skriftrum. Detta har således sina fönster, som äro två, inåt borggården. Väggarne i detsamma äro behängda med porträtt, förnämligast af deras majestäters barn och barnbarn, af deras släktingar, tillhörande danska konungahuset och tyska kejsarhuset. Bland andra porträtt må nämnas: Gustaf Vasas, Gustaf II Adolfs och Columbus'. Se vi oss om på rummets möblering, finna vi i hörnet strax innanför den dörr, genom hvilken vi inkommo, ett skåp, som innehåller stamfadrens fältsilfver, och där framför en soffa snedt i hörnet. Vid den långvägg, till hvilken vi nu komma, stå ett dokument-skåp och en sekretär. Vid det första fönster vi komma till ha vi ett mindre skrifbord och strax där bredvid ett staffli. Midt emellan fönstren höjer sig en kakelugn, å hvars afsats dyrbara urnor äro uppställda. Vid det andra fönstret står konungens stora skrifbord, å hvilket äro uppställda porträtt af drottningen och samtliga medlemmar af vårt konungahus. En elektrisk lampa upplyser bordet vid mörker. Till vänster, då vi ställa oss bakom skrifstolen, finnes en telefon-apparat. I fönsterfördjupningen står ett fristående bokställ, å hvilket vi främst märka »Böckernas bok» och böcker, som äro upphämtade från biblioteket (hvarom mera längre fram). I det nu följande hörnet ett brefskåp.

Å den östra väggen står en kabinettsorgel. I hörnet mellan denna vägg och den återstående finnes en chäslong, och å den fjärde väggen ett större dokument-skåp. — Vi stå nu åter vid den dörr, genom hvilken vi inkommo. Gå vi nu snedt till vänster öfver rummet, stöta vi på en dörr, som leder in till

Konungens sof- och toalettrum. Dess fönster vetta således ock mot borggården, d. v. s. åt söder. Likasom i skrifrummet äro väggarne här ock beklädda med porträtt af konungahusets medlemmar och anhöriga. Möbler och sängomhänge äro hållna i grönt. En dörr mitt emot den, genom hvilken vi inkommo,

leder till deras majestäters frukostrum (om hvilket vi skola tala vid beskrifningen af drottningens våning). Vi träda emellertid ej nu dit in, utan vända om, gå genom skrifrummet till dörren, som ligger mitt emot den till sofrummet, och komma då in i *konungens kabinettskammarherres vaktrum* och genom detta till *adjutantens vaktrum*. Genom en gång, hvars väggar äro täckta af generalstabens kartor, komma vi ut i tvänne röktrum och genom ett af dessa åter in i biljardrummet. Vi skulle nu

visserligen kunna gå samma väg som nyss genom pelarsalen, viktoriasalen och audiensrummet och så in i galleriet samt därifrån in i drottningens enskilda rum. Vi föredraga dock att gå nedför de trappor, uppför hvilka vi anlände. Nedkomna styra vi kosan rakt öfver borggården till östra hvalfvet. Där ha vi uppgången till

Drottningens våning.

Här uppe vika vi först af till vänster och träda in i vestibulen. Innanför denna ha vi

Lilla matsalen, hvars fönster vetta mot öster. Väggarne äro behängda med taflo, af hvilka konungen och drottningen erhöllo några i present vid deras silfverbröllop. — Innanför denna sal ligger, som den i dagligt tal kallas,

Drottningens matsal, ett stort hörnrum, som har sina fönster åt öster och norr. Väggarne åt söder och öster äro dekorerade med porslin, som tillhört den s. k. Gripsholmsservisen, hvilken, skingrad åt många håll, konungen dels genom köp, dels såsom erhållna presenter lyckats till en stor del återsamla. Den västra väggen är dekorerad med sachsiskt porslin. Å östra väggen stå mellan fönstren buffeter, på hvilka äro uppställda stora, stilfulla skålar, tillhörande den s. k. guldservisen (om hvilken mera under rubriken silfvermagasinet). Denna sal användes, utom vid familjemiddagar, till matsal. Salens fönster ligga i

jämnhöjd med nordöstra slottsflygelns tak. Vid ett af fönstren är en trappa, medels hvilken man kommer upp i detsamma och ut på taket, hvarest är utlagd en träbro utefter hela flygelns längd. Å denna bro tager konungen under stundom en promenad.

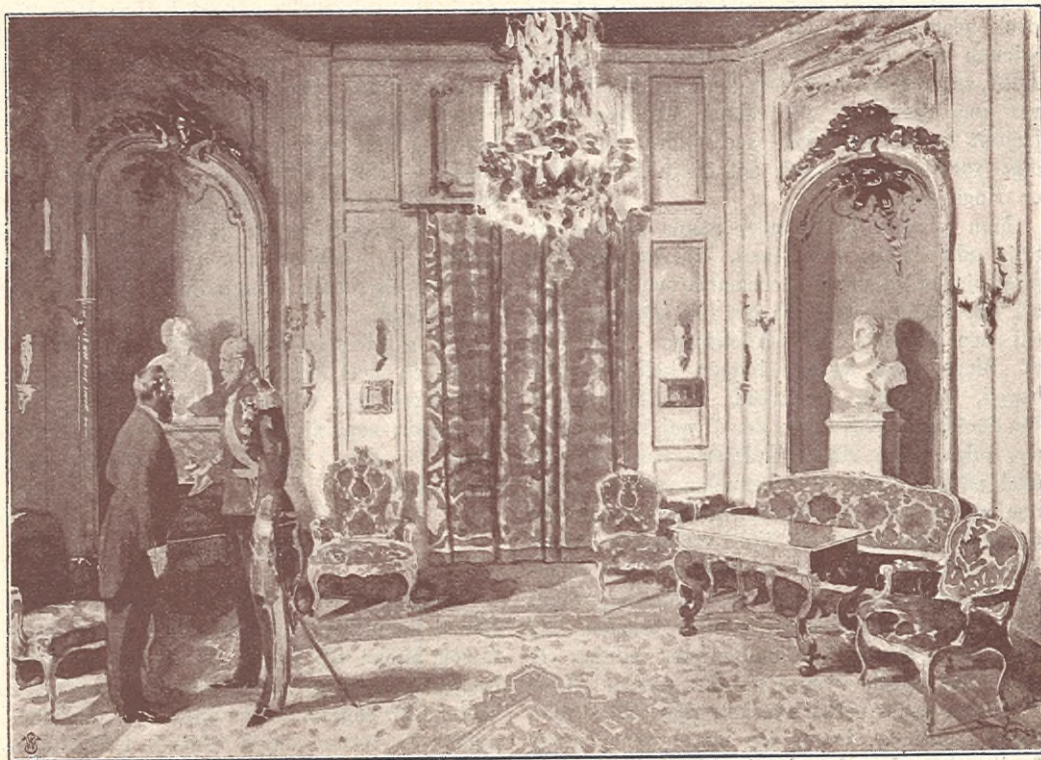
Vika vi i drottningens matsal genom dörrarna till vänster, komma vi in i

Blåa salongen. Dess fönster vetta således mot norr. Rummets väggar äro nästan helt och hållet betäckta med oljefärgstaflo, bland hvilka särskildt må märkas porträtt af konung Karl XIV Johan och drottning Desideria. Å ett bord står en skål af agat, hvilande på en fotställning af drifvet silfver, inlagd med äkta stenar. Den utgör en silfverbröllopspresent. Det är här såsom i de följande rummen omöjligt ingå i några närmare detaljer, emedan det skulle föra allt för vida. I denna salong intaga de kungliga sina familjemiddagar. I ett skåp därstädes hafva de yngsta medlemmarna af konungahuset de leksaker förvarade, med hvilka de roa sig, då de vid familjemiddagar befinna sig hos farföräldrarna. I denna salong begär ock den kungl. familjen nattvarden. Salongen inredes då med altare och altarrund. I fil med denna salong ligger

Röda salongen, hvars väggar likaledes äro fyllda af oljefärgs-porträtt. De mest framträdande torde vara en taflo, föreställande konung David, samt porträtt af Napoleon I och kejsarinnan Josefina. Bland konst saker må märkas en urna af emaljerad koppar (det säges, att den vid hitkomsten var assurerad för 100,000 francs), en japanesisk bronsvas med upphöjda figurer, utgörande en allegorisk framställning ur den hinduiska religionen; vidare ett mycket dyrbart dokument-skåp, som tillhört prinsessan Sofia Albertina. Detta rum användes af drottningen vid mottagning af damer.

Nästföljande rum är *porslinsrummet*, så benämndt, emedan alla möbler i detsamma äro af sachsiskt porslin. De synas ytterst bräckliga. Man kunde tro, att man ej vågade sätta sig på dess soffor och stolar. Denna fruktan är dock öfverflödig.

Från detta rum träder man in i *galleriet* — väl slottets vackraste rum. Då deras majestäter behöfde begagna rummet för dagligt bruk och önskade dekorera det med taf-

Konungen ger audiens

lor, familjeporätt och dyrbara porsliner, och dessa olikartade samlingar icke gärna kunde sättas omedelbart vid hvarandras sida, läto de medels stora portier, som löpa på tjocka mässingsstänger och nedtill äro uppfästade såsom gardiner, afdela det i trenne afdelningar, hvarigenom ock vanns, att ögat ej förlorar sig i det stora rummet, som räknar nio fönster i rad.

I den första afdelningen, således den östra, i hvilken vi inträda, äro väggarna beklädda med familjeporätt, bland hvilka må nämnas porätt af konungarne Oskar I och II samt drottning Josefina. Här tillbringar den kungliga familjen ofta tiden efter middagen.

I den mellersta afdelningen nedhänger från taket en väldig ljuskrona af silfver. Dess vikt lär vara 5,526 lod. Å väggarna är uppsatt den ytterst dyrbara Sèvres-servisen i azurblått och guld med hvita medaljonger med fåglar och blommor i kulörer

— present af Ludvig XVI till Gustaf III. I denna afdelning finnes ock ett präktigt sèvres-skåp i kinesisk stil — en gåfva till Karl XV från Napoleon III.

Väggarna i den bortersta, västra, delen af galleriet äro dekorerade med en högst dyrbar tafvelsamling, den s. k. Galliera-samlingen, en present till drottning Josefina från Napoleon I. Längst bort i nordvästra hörnet står en flygel. Fortsätta vi genom de på galleriets västra sida belägna dörrarna, kommaviikonungens audiensrum. Men som

vi redan varit där, vända vi och gå till mellersta delen af galleriet, där en dörr öppnar ingången till *deras majestäters frukosttrum*, ett mycket enkelt, ekboaseradt rum, hvars väggar äro prydda med japanesiskt och sachsiskt porslin. Det har sitt fönster åt borggården. Från detta rum leder ett par dörrar till *drottningens skrif- och arbetsrum*. Detta rum är ordnad med den utsökta smak, som utmärker hennes majestät. Som en afbildning af detsamma medföljer denna uppsats, anse vi det öfverflödigt att ingå i någon närmare beskrifning däröfver, helst den samma skulle lämna ett allt för otydligt begrepp därom. Likasom i konungens arbetsrum se vi ock här öfverallt porätt af medlemmar af den kungliga familjen och dess anhöriga. Konst saker och dyrbara minnen äro smakfullt ordnade och grupperade. Af blommor märka vi chrysantemum. — Innanför detta rum ligger hennes majestäts *sängkammare* och därinnanför hennes *toalettrum*. Väggarna i dessa rum äro dekorerade med fint ylletyg, ordnad i grupper af spända veck på vissa afstånd från hvarandra,

i sängkammaren mörkblått, i toalettrummet ljusrött med hvita spetsar. Från drottningens toalettrum leder en passage in till tjänstgörande *garderobierens rum*. Innanför detta ligga åter tvänne väl försedda *biblioteksrum*. Från nämnda passage leder en trappa ned till entresolvåningen, som bebos af drottningens hofröknar m. fl. —

Och nu: hvad intryck ha de kungl. rummen gjort? Helt visst det, att de äro hållna i en värdig, imponerande stil, som förmår all öfverlastad, flärdfull prakt, samt att allt är gediget, allt harmoniskt och bekvämt anordnad.

Att i deras majestäters våningar vid fester sådana som t. ex. på konungens födelsedag de talrika gästerna icke kunna mottagas, är naturligt. Därför finnes också en våning, utslutande afsedd för stora festliga tillställningar, nämligen

Konungens skrifrum.

Festvåningen.

Både plan och utrymme förbjuda att närmare beskrifva denna. Dock några ord därom. Om vi, när vi hunnit ingången till konungens våning, gå denna förbi och fortsätta ännu en trappa upp samt vika af till höger, ha vi festvåningen framför oss. — Äfven i denna trappuppgång finnas takmålningar af Kronberg, utmärkta liksom de, hvilka vi sågo, då vi stego upp för första trappan. — Festvåningen vetter med sina kortsidor åt väster och öster, med sin långsida mot norr. Det första rum vi inträda i kallas *drabantsalen*; därinnanför ligger i nordöstra hörnet *konseljrummet*, hvarest konungen håller statsråd.

Vika vi nu af åt höger, se vi, om alla dörrar stå öppna, en storartad fil af rum. Först *audiensrummet*, vidare *röda salongen* eller *Gustaf III:s f. d. sängkammare* och därinnanför *galleriet*, ett storartadt rum med nio fönsterluffer i rad. Från taket nedhånga 8 ljuskronor.

I väggen midt för hvarje fönster är en stor spegel infattad. Mellan fönstren liksom mellan speglarne stå höga, förgyllda kandelabrar. I elektrisk belysning, fylldt af strålände uniformer, företer detta galleri något utomordentligt effektivt. Innanför galleriet ligga tvänne salonger. Och därinnanför — ja, därinnanför ha vi *hvita hafvet*, det kungl. slottets danssalong som bekant. Detta rum är det största i alla våningarna. Det har två fönster åt norr och sju åt öster. Från taket nedhånga utefter dess midt tre mycket stora ljuskronor och på hvardera sidan om dessa fem något mindre. På långväggen midt emot fönstren stå sju höga, förgyllda kandelabrar. — Innanför filen af de rum, som vetta utåt Norrbro, ligger en rad af rum inåt borggården. Namnen på dessa rum äro *blå kabinettet*, *gröna kabinettet*, *Karl XIV:s sängkammare*, *skära salongen*, *grå salongen* och *nya sängkammaren*.

Vi vända åter genom dessa rum ut i »hvita hafvet». Genom en dörr å dess södra sida komma vi ut i en stor vestibul, som vid stora fester är mattbelagd och dekorerad med lefvande växter och där förfriskningar serveras.

* * *

Efter denna, i förhållande till hvad därom skulle kunna skrivas, korta skildring af vårt konungapars våningar, skola vi nu söka teckna konturerna af konungens och drottningens hvardagslif och hvad i sam-

manhang därmed kan stå, för att därefter i allmänna drag skildra de sysselsättningar, som utgöra hufvudinnehållet däraf, samt nämna något om deras förhållande till sina barn och barnbarn, om deras uppvaktning och tjänare, om konungens bibliotek, det kungl. hushållet m. m.

En dag i konungens hvardagslif.

Hans majestät stiger upp kl. 8 å 8,30 på morgonen. Med någon hjälp af en kammar-tjänare är toaletten mycket hastigt gjord. Kl. 9,30 intaga deras majestäter gemensam kaffe-frukost, då de samtala om sina familjeangelägenheter och uppgöra sina husliga planer, såsom om bjudningar o. d. Därvid läsas ock de ankomna morgontidningarna.

Men denna ro varar ej länge för hans majestät. Det dagliga arbetet kallar honom. För att skildra konungens hvardagslif må vi, då den ena dagen med dess mångskiftande plikter

Deras majestäter vid frukostbordet.

ej kan vara lik den andra, gå igenom veckans skilda dagar.

På måndagen gifves efter kaffefrukosten företräde åt riksmarskalken, öfverkommendanten, kommandanten och öfverståthållaren. På tisdagen ger hans majestät som bekant allmän audiens, hvilken ofta icke slutar förrän kl. 2 à 3. Onsdags- och torsdagsförmiddagar ger konungen ej några offentliga företräden. Men dessa förmiddagar äro i alla händelser strängt upptagna. Besök af herrar statsråd, norskt statsråd, föredraganden i olika ärenden, privata audienser m. m. upptaga tiden. På dessa förmiddagar verkställer och konungen inspektion af garnisonstrupperna, åser militära uppvisningar m. m. Fredagens förmiddag hålles svenskt statsråd. På lördagen ger hans majestät företräde åt chefen för hoffförvaltningen.

Kl. 1,30 vid pass intaga deras majestäter tillsammans lunch. Denna måltid, som är konungens bästa mål på dagen, består af en kopp buljong, en varm och en kall rätt, ett glas öl och ett glas marsala.

Efter lunchen företager konungen en utflykt till fots, om vädret det tillåter, eljes i ekipage. Vissa dagar i veckan rider han i ridhuset i k. hofstallet eller på Djurgården. Vid pass kl. 4 eller 4,30 återkommer han. Tiden intill middagen sysselsätter sig konungen i sitt arbetsrum.

Middagen intaga deras majestäter jämte uppvaktningen kl. 6. Den består af soppa, fisk, kött, stek och dessert. Konungen äter vid densamma ej synnerligen mycket och förtär högst litet vin. Då han är på större middagar och har många, som han hedrar genom att enskildt dricka dem till, ser man honom mången gång blanda sitt vin med vatten.

Kaffet efter middagen intages i östra delen af galleriet. Aftnarna tillbringar konungen olika: stundom i drottningens enskilda våning, stundom i tjänstgörande statsfruns rum. Därvid konverseras och musiceras det, eller och läser konungen högt. En och annan gång anordnas musikaliska aftonunderhållningar på slotet, de mindre i statsfruns våning, de större vanligen i pelarsalen. Ofta besöker konungen på aftnen teatrar och konserter, frimurarlogen eller baler och soareer, till hvilka han mottagit inbjudning.

Hans majestäts supé är högst enkel. Den utgöres oftast af en kopp buljong, hvilken, då drottningen ej är hemma, intages antingen i konungens våning eller hos tjänstgörande statsfrun. Denna måltid expedieras mycket raskt. Härefter drager sig konungen tillbaka till sina rum, dock ej för att söka hvilat, utan för att ännu två à tre timmar arbeta.

Hans majestät sysselsätter sig då med studier och brefskrifning. Alla för dagen inkomna handlingar, som kräva hans underskrift, underskrifvas ock nu. Det har aldrig händt, att något häraf någonsin fått ligga öfver till morgondagen, huru sent konungen hemkommit, och hur trött han än må hafva varit.

Aldrig före kl. 12, sällan före kl. 1, går konung Oscar till hvila. Han faller då i allmänhet genast i sömn och sover mycket godt till, såsom blifvit sagdt, kl. 8 à 8,30 på morgonen, för så vidt han ej har viktigare saker att utarbeta, då han redan kl. 4 à 5 på morgonen sitter vid sitt skrifbord.

Af hvad nu blifvit framställt finna vi, att konungens tid är ytterst strängt upptagen. Detta jämte det tunga ansvar, som hvilar på honom, och de bekymmer, som nog mången gång trycka honom, gör, att han är i behof af rekreation. Sådan finner han i de utflykter och resor, han gör, hvilka, tröttande för mången annan, för honom äro en källa till förnyade krafter, och som hos honom bibehålla den ungdomliga spänstighet, som är så utmärkande för honom. —

Vi skola nu nämna något om

Konungens utflykter och resor,

som årligen återkomma.

De utgöras af: hans jakter, fisketurer och resor med chefsfartyget Drott.

Vid julen tillbringar konungen en eller annan dag vid Drottningholm, i hvars omgivning man ser honom, ungdomligt lifvig och vid strålände lynne, ströfva omkring i skog och mark på jakt. Årligen återkommande äro älgjakterna på Hunneberg och harjakterna på Hven, hvilka konungen, skicklig skytt som han är, mycket älskar. Bekant är, att till älg- och harjakterna högt uppsatte och furstliga personer inbjudas.

Att konungens utflykter med förkärlek företagas till sjös är helt naturligt, ty »man vänder gärna åter till sin första kärlek»; och bekant är, huru konung Oscar från ungdomsåren älskat sjömanslivet. Han säger i ett af sina tal: »Bölgornas sång mot skeppssidan och skären hafva utgjort min ungdoms skönaste musik.»

Fisketurer företagas, som känt är, vid pingsttiden hvarje år till Sollenkroka, dit konungen begifver sig med ångaren Sköldmön. Sollenkroka är beläget ute i Stockholms skärgård, strax vid Kanholmsfjärden, ej långt från Sandhamn. Platsen är känd för sin fiskrikedom, hufvudsakligen på aborrar. Hans majestät, hvilken är stor älskare af fiske och som städse för stor fisklycka med sig, har därstädes på sin bekostnad vidtagit anordningar, så att fisken drages dit. Så har han t. ex. låtit gräfvat en kanal, som sammanbinder farleden med en innanför liggande sjö, i hvilken kanal fisken älskar att gå upp.

Dessa fisketurer förernas med segling. Med Sköldmön följer därför nästan alltid segelkuttern »Lilla Vanadis».

Konungens käraste

utflykter eller rättare resor äro de, som han årligen gör med Drott.

Konungen på Drott.

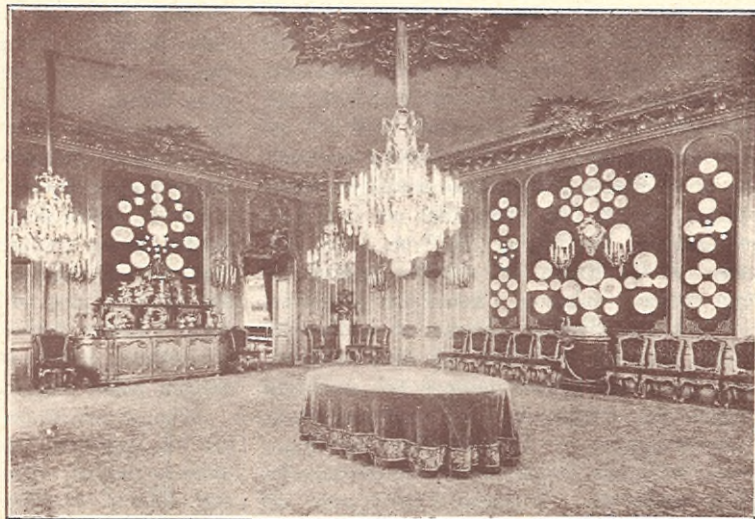
Härvid vilja vi dröja något längre, och detta så mycket hellre, som Drott kan betraktas som konungens hem under den längre eller kortare tid, han där tillbringar.

Innan vi dock nämna, hvart konungen begifver sig med Drott, och lämna en kort beskrifning om lifvet därstädes, skulle det måhända intressera att få göra ett litet orienterande besök å den del af chefsfartyget, som upptages af konungen och hans omgivning.

Akterut på öfverdäck ha vi en röksalong, som vid hans majestäts vistelse ombord är dekorerad med lefvande växter. Stiga vi ned för trappan, som också alltid är prydd med blommor, till underdäck, ha vi akterut chefens kajuta och uppvaktnings hytter. Rakt framför oss, då vi vända oss förut, ha vi mottagningsrummet, vanligen försedt med orgel. Styrbord (till höger) om detta rum äro belägna tvänne tvåtal hytter, hvaraf det akterliga är afsedt för drottningen, om hon skulle önska vistas ombord, det andra utgör konungens arbets- och sofrum. Arbetsrummet är, såsom rum i allmänhet betraktadt, litet, men rätt stort såsom hytt och särdeles smakfullt och bekvämt inredt. På väggarna hänga porträtt af konungafamiljen. Farfars älsklingar »småprinsarnes» porträtt hänga midt öfver hans skrifbord. — Svenska flaggan är konungen oändligt kär. Också ser man henne äfven här på Drott i hans arbetsrum. Öfverdraget på hans soffkudde är broderadt i mönster af denna flagga med tillhörande unionsmärke; hans cigarrkopp är en utbredd svensk flagga i porslin.

Men ännu ett par saker må vi lägga märke till. På väggen midt emot dörren hänger ett silfverbeslaget dryckeshorn af ovanligt utseende och ovanlig storlek, äfvensom en »ropare» af silfver. Hornets saga samt dess och roparens historia må anföras enligt konungens egen berättelse. Båda hafva tillhört Karl XIII och voro båda ombord i slaget vid Svenskund. Om hornet finnes en märklig sägen.

Ett förfärligt hafsodjur med stora horn härjade långt tillbaka i hedenhös vid Hangö och injagade häftig skräck hos befolkningen. En sägen gick emellertid, att en ofördärfvad yngling med mod i bröstet skulle kunna döda odjuret, om han med ett klubbslag träffade det midt i pannan mellan hornen. Den ofördärfvade ynglingen uppenbarade sig naturligtvis omsider och dödade på sagda sätt odjuret, till stor glädje för alla Hangöbor.

Drottningens matsal.

Familjemiddag i blåa salongen.

Som segerbyte tog han det ena hornet; det behölls sedan i släkten, gick i arf från far till son och ansågs bringa lycka med sig, särskildt till sjös. När hertig Karl före slaget vid Svensksund befann sig med svenska flottan vid Hangö, kom en gammal lots ombord till honom och hade med sig detta horn, som han erbjöd såsom gåfva till hertigen, därvid berättande dess saga och försäkrande honom, att, så länge han hade detta horn ombord, skulle han ha lycka med sig. Hertig Karl tog emot hornet och hade det sedan under hela kriget med sig i kajutan. Hertigen lär sedan såsom kung ha skänkt bort hornet till en adlig person i sin omgivning. Efter mångskiftande öden och ombyte af ägare vardt äntligen det märkliga hornet på auktion efter en änkefru inköpt af Karl XV, som fått kännedom om dess historia. Af honom skänktes det till hans broder, sjömannen Oscar, som bevarar det som ett kärt kuriosum. Det hänger under hans sjöfärder i hans hytt på Drott. En och annan gång nedtages det och begagnas vid middagen.

Hvad roparen angår, så var det genom den, som hertig Karl ropade sina kommandoord under hela ryska kriget.

Gå vi rakt fram genom mottagningsrummet, komma vi in i matsalen. På sidorna och innanför denna ha vi babord betjäningens hytter och penter, styrbord adjutantens och

officerarnes hytter. Längre förut på styrbords sida ligger det kungliga köket.

I regel styr Drott sin sommarkurs till västkusten, där Marstrand plär utgöra hufvuduppehållsorten.

Det dagliga lifvet ombord ter sig sålunda: purning i så god tid, att frukosten intages kl. 8. Gäller det att vara uppe långt före denna tid, är alltid konungen den förste. Lunch kl. 12, middag kl. 6. Efter frukosten läses ankommande post af bref och tidningar och arbetas till lunchen. Efter denna går konungen oftast i land, då Drott ligger för ankar vid någon badort, spelar ett parti lawn tennis och badar.

Efter middagen följer en stunds angenäm sammanvaro på Drotts halfdäck. Vid åttatiden far konungen ofta i land för att deltaga i någon fest eller företaga en promenad.

Under vistelsen i Marstrand göres en och annan gång utflykter med Drott på en dag, till hvilka medlemmar af badsocieteten inbjudas. Härvid, äfvensom vid de middagsbjudningar konungen har ombord, uppträder han alltid på det mest älskvärda och hjärtliga sätt. Han äger alltid en förunderlig förmåga och älskvärd vilja att försätta sina gäster i en glad och angenäm sinnesstämning, men denna förmåga tyckes, om möjligt, vara förhöjd på Drott. En middag ombord där torde höra till de allra angenämaste. Därvid går alltid, då

inbjudna finnas, det nyss omtalade hornet laget rundt. En skål är därvid, liksom vid alla middagar ombord, stående, skålen för frånvarande vänner, hvori konungen älskvärdt innesluter närvarande gästers närmaste.

Men ej blott på Drott, utan ock då han stiger i land, uppträder hans majestät lika älskvärdt och hjärtligt. Västkustens badorter täfla också om äran att få mottaga konungen. Är Marstrand hufvudstationen, plägar konungen dock om möjligt besöka åtminstone Särö och Lysekil. Och få saker torde så mycket vittna om den stora popularitet, hans majestät äger, som dessa besök. Man kan utan öfverdrift säga, att konungen öfverallt mottages såsom vän. Fiskare, barn, medlemmar af de högre klasserna — alla lägga det otvetydigt i dagen. En liten yttring här af är den blomsterskörd, alltid ny och frisk, sänd af olika personer, som ständigt pryder Drotts halfdäck. En annan: de väderbitna sjömän, som, när konungen reser, samla sig för att bringa honom sin särskilda, kraftiga hyllning. Och denna popularitet är ej underlig, när man ser konung Oscars alltid enkla, vänliga och tillgängliga uppträdande. Det berättas från konungens besök med Drott i en stad på ostkusten för några år sedan, att en därvarande fransman ej nog kunde förundra sig öfver konungens enkla uppträdande. Att tänka sig en annan europeisk konung eller ens en re-

publikansk statschef uppträda på samma enkla sätt, vandra omkring utan ståt och prakt, civilklädd och borgerlig, till fots bland det vimlande folket på en småstads gator — det förklarade han omöjligt. Vänlig och hjärtlig mot alla på ett sätt, som drager hjärtan till sig, är konungen det ej minst mot barnen, som komma i hans väg. De hänga också därför fast vid honom, och man kan godt ge kung Oscar det hedrande namnet: »barnens konung», tyden som drar barnahjärtat till sig, han visar, ju högre han står, att han äger ett sant, enkelt sätt att uppträda och ett, i dess vackraste mening, barnafromt sinne.

Dräkten på Drott utgöres af »drottträkten» (Svenska segelsällskapets uniform), bestående af mörkblå benkläder, tvåknäppt kavaj af samma färg samt hvit mössa med mörkblå strimmel, försedd med kokard med trenne S.

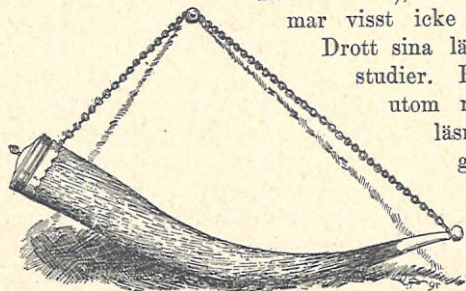
Hvad lefnadsättet ombord angår, så iaktages här samma enkelhet som i land.

Såsom förut blifvit nämnt, är hans majestät road af fisketurer. Sådana företagas också då och då under Drotts färder.

Älskare af musik såsom konungen är, utföres ombord på Drott mycken sådan. Hans majestät spelar och fantiserar själf utmärkt på orgel. Drotts musikkår utför musik vid lunchen samt under och efter middagen.

Märkliga händelser i »drottarnes» sommarlif besjungas af konungen, som i detta hänseende har en van, skarp och rolig penna. Dessa sånger nedskrifvas i »Drottkrönikan», fortsatt år efter år. I framtiden skall denna bära vittne om dessa nöjen, som voro utan tvång, men utan själfsväld, och på ett alldeles säreget sätt afspegla en af de älskvärdaste sidorna i en historisk personlighets karaktär.

Man må dock ej tro, att konungens lif på Drott är »til lyst» blott. Denne monark, hvilkens dags motto i likhet med en romersk kejsares är: »nulla dies sine linea» (ingen dag utan en rad), försummar visst icke på Drott sina lärda studier. Förutom med läsningen af

Drotthornet.

Drottningens skrif- och arbetsrum.

tidningar, såväl svenska och norska som utländska, sysselsätter han sig med studium af det icke ringa urval af böcker han för med sig från sitt bibliotek. Regeringsbekymren lämna honom emellertid blott ringa ledighet. På Drott håller han statsråd, har mottagningar, mottager och besvarar bref, depescher, telegram m. m. Innan vi lämna Drott, så ännu några ord. Låtom oss tänka oss såsom gäster därpå. Det lider mot aftonen, då flaggan skall sänkas. Konungen anmodar eder att vara närvarande vid »honnör för flaggan». Det är en vacker, högtidlig sed med gamla anor inom svenska flottan. På bestämdt klockslag se vi konung Oscar, hög och ståtlig, med militärisk hållning på akterdäck görande honnör för flaggan och bakom honom hans officerare, likaledes med händerna lyftade mot mössorna — allt under det flaggan sakta sänkes. —

Konungens vänlighet och hjärtlighet på Drott äro ej inskränkta till dem han inbjudit och till officerare, den sträcker sig ock till underofficerare och manskap. Såsom bevis härpå må nämnas, att, innan konungen lämnar Drott, underofficerarne inbjudas till den kungliga tafeln och manskapet erhåller extra förplänning.

Minnet af en färd med konungen på Drott torde för dem, som haft förmånen deltaga däri, vara oförgätligt. För att hugfästa detta minne finnes ett s. k. Drottalbum, som, innehållande vanligen af medlemmarne i sällskapet tagna fotografier, af konungen till jul utdelas åt årets deltagare i Drottfärden.

En dag i drottningens lif.

Drottningens lif förflyter, när hennes majestät jämte konungen befinner sig å Stockholms eller på eftersommaren och hösten å Drottningholms slott, i regel på ungefär följande sätt. Såsom redan är omnämndt, intaga deras majestäter kaffefrukost och lunch tillsammans. Hofvets tjänstgörande damer och herrar spisa i Stockholm dessa måltider hvar

och en på sina rum. På Drottningholm däremot pläges lunchen intagas gemensamt med de uppvaktande och detta sommarmartiden vid gynnsam väderlek i det fria, antingen å slottets åt sjösidan vettande peristyl eller i ett af de åt samma sida i den renoverade trädgården belägna öppna tälten. Om deras majestäters middag ha vi redan talat. Här vilja vi nu tillägga, att, när drottningens hälsa ej tillåter henne att deltaga i den gemensamma middagen, hon dinerar alldeles ensam i sin enskilda våning.

I större kungl. middagsbjudningar deltagar drottningen af hälsoskäl endast alldeles undantagsvis; af samma orsak bevisar hon aldrig teatrar, konserter eller större aftonsamkväm.

Efter kaffefrukosten mottager drottningen vanligen besök af medlemmarne af sin familj samt därefter af sin tjänstgörande statsfru och sina hoffröknar, äfvensom hovvets tjänstgörande herrar, hvilka därvid, hvar och en inom sitt verksamhetsområde, föredraga inkomna ansökningar om understöd, ärenden rörande välgörenhetsanstalter etc., äfvensom frågor rörande uppköp på bazarer, bok- och toalettinköp m. m. Därefter ägnar drottningen en ganska lång tid åt läsningen af de nu anlända morgontidningarna, likasom på eftermiddagen åt de då ingående aftontidningarna. Härvid genomgås ej blott de större dagliga svenska och norska hufvudstadstidningarna af skilda politiska färger, utan ock världsbladet Times och någon tysk tidning.

Före lunchen mottagas och besvaras från in- och utlandet ankommande bref. Då hennes majestät på grund af sitt långvariga nervlidande endast med stor svårighet själf kan för någon längre stund sysselsätta sig med skrifning, skötes den största delen af drottningens vidlyftiga korrespondens af någon bland hoffröknarna, dels efter hennes majestäts dikta-men, dels på egen hand enligt hennes majestäts uppdrag.

På f. m. gifver drottningen vanligen, när sådant påfordras, företräde åt en del förnämligare besökande.

Efter lunchen företager hennes majestät, då väderlek och krafter sådant medgifva, promenader i det fria, dels i vagn, dels — och detta med förkärlek — enligt läkares tillrådan till häst. Härvid begagnar sig drottningen af små norska fjordhästar på så sätt, att hästen, försedd med en särdeles bekväm sadel med ryggstöd, föres vid tygeln af en gående ridknekt. Härigenom blifva dessa riddurer eller rättare promenader till häst föga ansträngande, utan att dock förlora karaktären af en god

och, efter måttet af drottningens krafter, afpassad motion i fria luften. Särskildt under eftersomrarna, då drottningen vanligen vistas i någon skogsbygd — de närmaste föregående åren vanligen i Norge, detta år på Hok i Småland — där drottningen då lefver ett alldeles ostördt, enkelt friluftslif, endast omgifven af ett par uppvaktande, pläga dessa färder till häst utsträckas rätt långt. De hafva äfven, säges det, visat ett lyckligt, stärkande inflytande på upprätthållandet af drottningens ännu alltid svaga krafter. För dessas bevarande plägar drottningen så väl under vårarna som på senhösten efter Drottningholmssejourens slut allt emellanåt på längre eller kortare tid draga sig tillbaka från hufvudstadslivets mera ansträngande lefnadssätt till Ulriksdal, som erbjuder på en gång största möjliga lugn och lätt tillfälle till utfärder i vagn och till häst.

Efter middagstaffeln stanna deras majestäter i, såsom redan blifvit nämnt, östra delen af galleriet under otvunget och gladt samspråk med de uppvaktande samt dem, som till midnatten hedrats med inbjudning. — Aftnarna tillbringas drottningen i sina enskilda rum, hvarvid hon, då ej konungen eller någon annan af den kungliga familjens medlemmar tillbringar tiden hos henne, sysselsätter sig dels med läsning, dels äfven med en del handarbeten, såväl till presenter åt anhöriga som till förmån för någon af de tidt och ofta påkommande välgörenhetsbasarerna.

* * *

Hvardagslifvet afbrytes i hvarje familjstund af fester inom densamma. Sådana familjefester, såsom vid namns- och födelsedagar, fira naturligtvis ock inom hemmet i konungaborgen. Vi förbigå dock dessa för att i stället nämna något om en högtid, som i alla hem är den gladaste och så äfven inom konungafamiljen, nämligen julhögtiden.

* * *

En julafton vid hofvet.

Tillredelserna för densamma måste i mycket god tid påbörjas och kräfva mycken omtanke, alldenstund de rikliga gåfvor, som af de kungliga personerna på julaftonen utdelas, utgöras af föremål, som långt förut måste beställas.

Men äfven de direkta inköpen i butiker och utställningslokaler sättas ej på sista stunden, ty redan i november få man af tidningsnotiser se, att medlemmar af den kungliga familjen hos den eller den firman gjort sina juluppköp.

Ordnandet af alla dessa tusentals gåfvor är hvarken lätt eller snart gjordt — och dock kan naturligtvis ej här, såsom det ju vanligen sker i enskilda familjer, komma i fråga att »slå in» de särskilda föremålen, lacka dem och förse dem med utskriffter. Detta skulle både för in- och uppackandet kräfva en allt för lång tid. Nej, de för hvarje särskild person bestämda gåfvorna uppställas eller utläggas på bord, så att de bilda lika många grupper som de närvarande. Och då dessa utgöra ett antal af nära trettio personer — dessutom bekomma *alla*, som på något sätt tjänstgöra vid de kungliga och furstliga hofven, ända ned till vedbärare och städerskor, mer eller mindre dyrbara gåfvor eller kontanta gratifikationer — så är klart att härtill fordras ett betydligt ut-

Drottningens toalettrum.

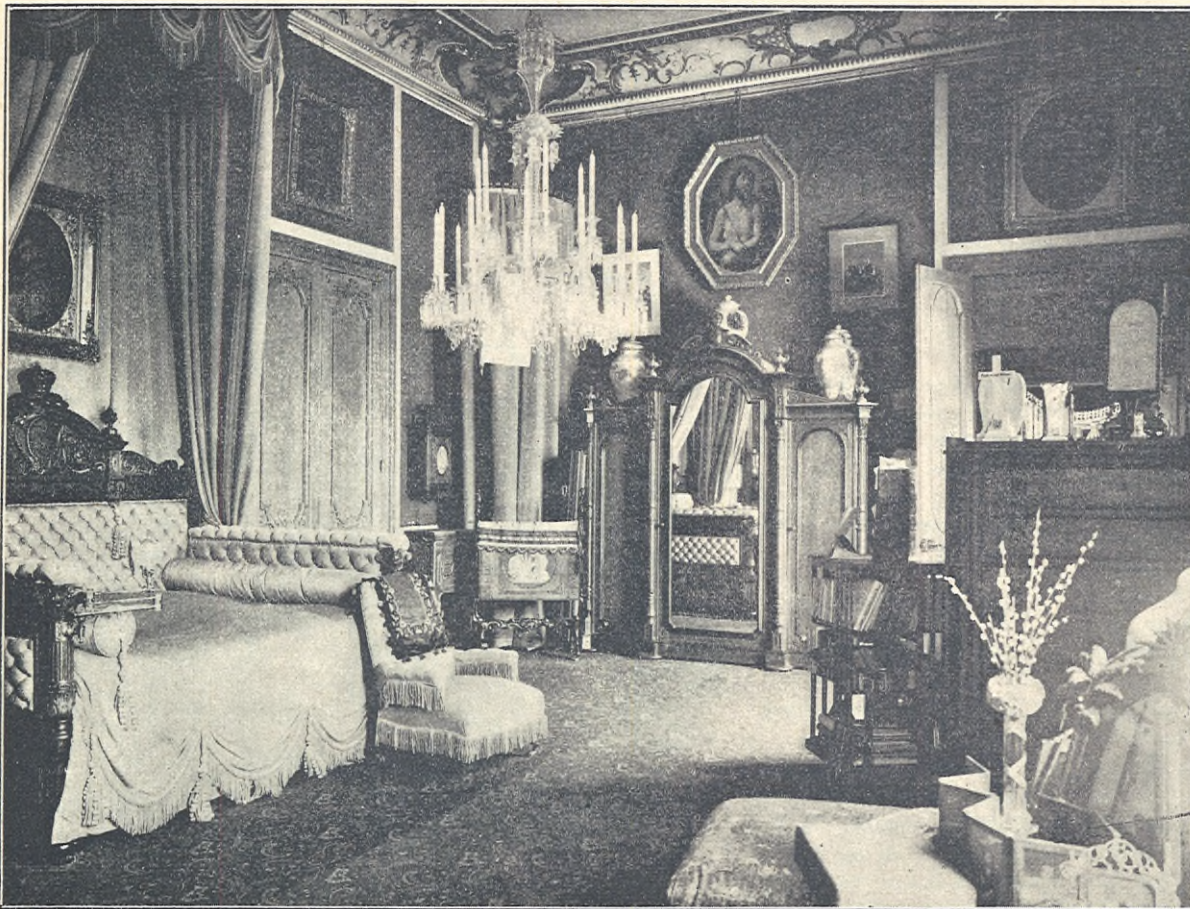
rymme. Också kunna numera ej alla dessa grupper få plats i den gemensamma matsalen, där de förut varit ordnade, utan äfven nästgränsande rum måste för en del af dem tagas i anspråk.

Men innan detta ordnande sker, uppställas och klädas julgranarna. Detta sker därför ett par dagar före julaftonen och verkställes helt och hållet af den kungliga familjens medlemmar samt de uppvaktande. Äfven härvid såsom vid så många andra tillfällen måste man beundra vår konungs ungdomliga liflighet och raskhet, såsom t. ex. då han från en hög, gänglig stege fäster den silfverglänsande stora stjärnan samt de svenska och norska flaggorna i toppen på den högsta, till taket nående granen. Utom denna jättejulgran finnas två något lägre samt ytterligare en ännu något mindre, afsedd för de allra yngsta barnen. — Förra året deltog kronprinsparets två äldsta söner för första gången i klädandet af julgranen, och att detta skedde med lif och lust behöfver ej tilläggas.

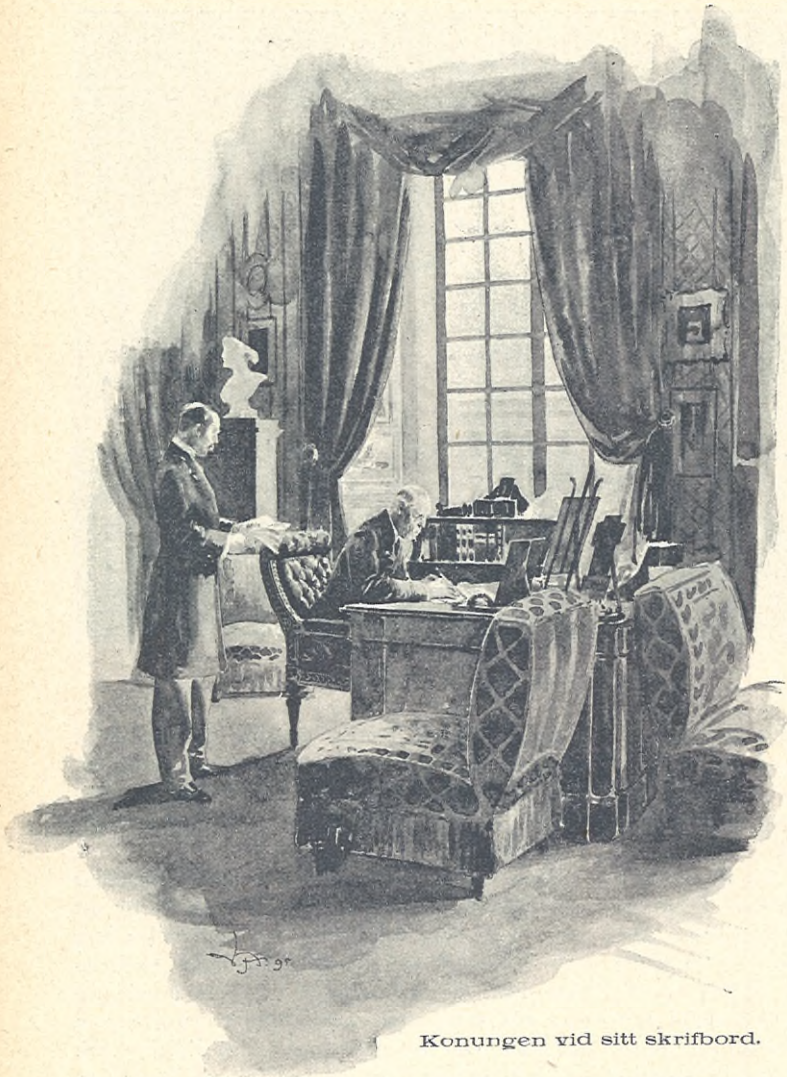
De med allehanda prydnader, frukter, glitter och ljus fullkomligt överlastade granarna få några dagar efter jul »plundras» af betjäningens barn.

Sedan på julaftonen vid 5— $\frac{1}{2}$ 6-tiden de uppvaktande jämte några få under en lång följd af år vid detta tillfälle inbjudna gäster samlats, inträda deras majestäter, åtföljda af barn och barnbarn samt hertiginnan af Dalarna. Efter utbyte af de hjärtligaste julönskningar sätta sig alla, med konungen och drottningen i spetsen, i rörelse till julklappsrummen, som nu stråla i sin fulla glans, och där de alltid med mycken smak ordnade julklappsgrupperna åstadkomma en storartad effekt.

Efter en kort öfverblick af det hela föra deras majestäter hvar och en af de närvarande fram till hennes eller hans bord eller grupp, då man på samma gång har tillfälle att framföra sina tacksägelser för de vackra och dyrbara gåfvorna. Sedan hvar och en tagit sin anpart af desamma i skärskådande, ägnar man sin upp-

Drottningens sängkammare

Konungen vid sitt skrifbord.

märksamhet åt alla de öfrigas. Om deras art och beskaffenhet får allmänheten en — ehuru i alla hänseenden mycket svag — föreställning genom de allmänna tidningarnas naturligen mycket ofullständiga redogörelser strax efter jul. Och hvad tidningarna helt visst icke kunna skildra, men som man i en familj kan ana, är den glädje och hänryckning, som nu strålar ur de yngre deltagarnes ögon och högljudt ger sig till känna i de mest entusiastiska utrop, hvilka finna genklang i farföräldrars och föräldrars hjärtan, hvarå äfven deras oförställda glädjeyttringar och lifliga deltagande i barnens lekar lämna otvetydiga bevis.

Efter en ytterst tilltalande och angenäm timme serveras middagen, i hvilken likväl ej barnen deltaga. Under senare åren har julbordet varit rikt smyckadt af blommor och grönt — en vacker yttring af prins Eugens artistiska smak.

Midt på bordet tronar julgrisen med äpple i munnen, och de traditionella julrätterna lut-fisk och julröt saknas ej heller.

Mot slutet af middagen fattar konungen det horn, om hvilket vi förut talat vid beskrifningen af Drott, riktar några allvarets ord i bunden form med hjärtligt tack för det gångna året och varma lyckönskningar för det kommande, i främsta rummet till drottningen, därefter till sina barn och slutligen äfven till de öfriga närvarande.

Därefter vänder han sig åter till drottningen och utropar med skalken i ögat: »Per Mattsson!» Drottningen: »Hvad vill du?» Konungen: »Jag vill dricka.» Drottningen: »Nå så drick då.» Konungen dricker. Sedan han druckit, säger han: »Per Mattsson!» Drottningen: »Hvad vill du?» Konungen: »Jag har druckit.» Drottningen: »Hur smakar det?» Konungen: »Känn på!» Drottningen vänder sig

nu till sin granne till höger, kronprinsen, med ett nytt: »Per Mattsson!» — och så går hornet bordet rundt med upprepande för hvar och en af samma tilltal, frågor och svar. Härvid gifvas många anledningar till munterhet, då en eller annan af verklig eller låtsad glömska bryter mot det bestämda formuläret eller vänder hornet så, att en svallvåg öfver ansiktet blir den oundvikliga följden.

Men ännu större munterhet följer nu. Midt för konungens placeras tvänne kolossala bricker, å hvilka äro upplagda attrapper, som äro fyllda med konfekt. Vid hvar och en är fäst ett papper med den blifvande ägarens namn och en tillägnan i bunden form af konungen själf. Att denna är spirituellt, roligt och träffande, behöfver ej sägas. Den häntyder ofta på tilldragelser under året, i hvilka adressaten spelat någon roll, samt ger anledning till den uppsluppna munterhet. — Attrapperna äro en mindre än deltagarna i middagen, så att ingen annan blir lottlös än den höge värden själf. Detta har under de senare

åren några gånger af de äldre prinsarne förekommit därigenom, att de anskaffat och, sedan alla öfriga attrapper utdelats, öfverraskat sin fader med en för honom bestämd och med verser försedd sådan, hvilken hänsyftat på någon af dagens brännande frågor. Sålunda öfverlämnades ett år en af papier-maché förfärdigad afbildning af den delvis afröjda och i fågelperspektiv från slottets fönster sig förfärligt ruskigt teende Helgeandsholmen.

En kort stund efter middagens slut hemförlovas de af uppvaktningen, som sådant önska, för att sålunda hafva tillfälle att i egna familjer njuta en fortsatt julglädje.

Af hvad nu blifvit sagdt framgår, att en julafton vid hofvet hör till en af de angenämaste och intressantaste stunder, samt att där otvungen och sant familjelik julglädje råder.

* * *

Efter uppdragandet af dessa kon-turer af deras majestäters hvardagslif med de »utflykter» därifrån, som vi tillåtit oss att göra, skola vi nu, enligt löfte, söka i några allmänna drag skildra

Deras majestäters sysselsättningar,

de där utgöra hufvudinnehållet af deras lif.

»I allmänna drag» är härvid ingen fras, utan bör tagas i bokstaflig mening. Ty lätt inses, att i en uppsats af denna art det ej är möjligt ingå i några detaljerade beskrifningar.

Med kännedom om konungens stränga plikt-trohet, hans i högsta grad varma och lands-faderliga omsorger, hans lifliga åstundan att sätta sig in i och verksamt befordra allt, som rör landets väl, äfvensom i hvad angår de mångskiftande regeringsgöromålen — inses lätt, att hans mesta tid upptages af hans konungliga plikters utöfvande. Det kunde tyckas, som blefve ingen tid öfrigt för sysselsättningar af annan art. Så är dock ej förhållandet med konung Oscar. Ty förunderligt är, hvad han kan hinna med, och för huru mycket hans tid räcker till. Skälet skola vi sedan anföra.

Naturligen kan ej här bli fråga om att skildra hans arbete såsom konung, såsom härens och flottans högste befälhafvare, ty det hör väl ett annat område till.

Men hvad sysselsätter dessutom hans majestät?

Det är en oomtvistad sanning, att konung Oscar är den mest och mångsidigast bildade nu lefvande monark. För att förvärfva den titeln, har han naturligtvis utfört stora, djupa och omfångrika studier.

Studier äro ock hans förnämsta älsklings-sysselsättning. I ordets egentligaste mening läser konungen oerhördt mycket. Och hans starka minne, snabba uppfattning, klara och genomträngande förstånd göra, att han också sant tillägnar sig hvad han läser.

Hvad läser konungen helst? Arbeten af religiöst, religions-filosofiskt och historiskt innehåll. Och om någon, som man säger, »följer med» företeelserna på det vetenskapliga och litterära området, så kan det förvisso sägas om honom. Det ville mycket till att i något hänseende härutinnan kunna beslä honom med icke grundlig sakkännedom. — Själff intresserad matematiker, studerar han fortfarande matematiska arbeten och understödjer frikostigt utgifvandet af sådana. Arbeten af teosofiskt innehåll studerar han — ehuru han ej gillar de teosofiska åsikterna — af intresse. Konungens stora språkkännedom — han behärskar som bekant de vanligast förekommande moderna och äfven de klassiska språken — gör att hans studier kunna taga det stora omfång de hafva.

Läser konung Oscar ovanligt mycket, så skrifer han icke mindre. Hans korrespondens är ofantligt stor. — Hans samlade

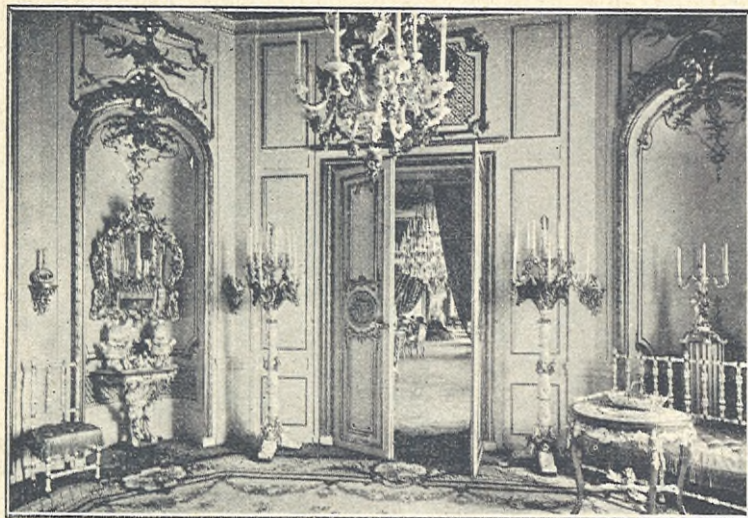

Drottningen vid sitt handarbete.

Efter middagen i galleriet

M.R. & Co. 91

Porslinsrummet.

skrifter, som nu ha utkommit i icke mindre än sju stora band, vittna därom. Har han ock lämnat den poetiska dikningen — utom i förut antydda hänseenden — har han därför icke lämnat författarskapet på prosans område, hvilket författarskap ju, det är allom bekant, ytterst nära tangerar poesiens, prägladt som allt, hvilket talas och skrives af hans majestät, af skönhet och formfulländning.

Vi sade, att konungens skriftställareverksamhet är stor. På tal härom torde få nämnas, att det med visshet förljudes, att konung Oscar nedskrifvit och fortfarande nedskrifver memoarer af enskildt och politiskt innehåll, memoarer, som, hvad det politiska beträffar, ej äro af subjektiv karaktär, utan bedrjande sig på och åtföljda af akter och fakta.

Dessa memoarer, som lära vara särdeles omfattande, skola i en framtid helt visst lämna de mest intressanta upplysningar. Och kanske finnas för kommande forskare också andra rika, ännu okända i skrift nedlagda skatter, i hvilka man får ytterligare tillfälle att beundra tänkaren, skalden, talaren och skriftställaren på tronen.

Näst studier och författarskap eller kanske rättare jämte detta odlar konungen konsten, eller, där han det ej gör, intresserar han sig för henne. Konung Oscar är *skald*, och hos honom finnes en djup skaldeädra, ur hvilken kvävt fram diktskapelser, som bringa känslösträngarne i andras bröst att vibrera. Bland hans poetiska arbeten må i främsta rummet nämnas: *Ur svenska flottans minnen*, hvilken inlämnades såsom täffingskrift till Svenska akademien och af densamma tilldelades andra priset. På ett annat ställe i detta julnummer är infördt ett hittills otryckt poem, »Nordanstorm», från hans majestäts tidigare dikning.

Om ock numera, såsom blifvit nämnt, konungen mera tillfälligtvis och stundom så att säga på lek slår sin lyra, hvilken, i följd därpå att det är så mycket annat, som tager konungens tid i anspråk, får stå obegagnad, ehuru alltid fullsträngad och stämd, så älskar han dock och är till skaldekonsten en varm vän och beundrare som få. Ty sant är ännu, hvad han själf sjunger:

» — — — jag vill gästa
i rynder, dit blott sången når.»

År 1874 fällde en kompetent smakdomare — friherre J. de Geer — följande omdöme vid Svenska akademien högtidsdag: »På svenska vältalighetens himmel se vi åtminstone en stjärna af första storleken stråla i ständigt ökad glans. Hvem är talaren med de höga tankarna och de ädla orden, som eldar fosterlandskänslan i

alla bröst och binder nya kransar af minnets och hoppets skönaste blommor i hvarje bygd? På hans skuldra hänger purpurmanteln. Det är konungen själf.» Innebörden af detta omdöme står icke allenast fast ännu, utan den har blifvit om möjligt än rikare. Ty visst är, att i talekonsten är konung Oscar en mästare, som i vår litteratur intager ett af de mest framstående rummen.

Stor är den förtjänst konungen inlagt om musiken. Såsom hertig var han i en följd af år

preses i Musikaliska akademien. Med skäl har denna tid blifvit kallad »Musikaliska akademien gyllene ålder», ty under denna tid tog anstalten genom preses' varma intresse och lifliga deltagande och verksamhet ett snabbt uppsving. Och hans intresse, deltagande och verksamhet kunde blifva af så mycket mer ingripande betydelse, som hans majestät själf är en genommusikalisk person. När han sätter sig vid pianot, erfar man snart, hur konstnärligt han förstår att framlocka dess toner. Såsom redan blifvit nämnt, spelar han utmärkt orgel. Sedan sin ungdom har han öfvat sångkonsten; och ännu har han tvänne gånger i veckan sångöfningar. Man får stundom det höga nöjet höra honom sjunga, äfvensom se honom ställa sig i sångares led och såsom stödjare upprätthålla tenorstämman, ty hans tenorröst är fortfarande mycket väl bibehållen.

De grenar af konsten, hvilka konung Oscar ej personligen odlar, intresserar han sig varmt för.

Målare- och bildhuggarekonsten har sålunda i honom en varm beundrare och uppmuntrare. Hans majestäts tafvelsamling, som 1887 räknade 800 nummer, har sedan ökats med bortåt 200. De plastiska konstverken utgjorde samma år 150 nummer; de hafva sedermera ökats med närmare 100. På tal om målarekonsten må vi här erinra om de konstverk, som utgöra plafondmålningar i slottets västra trappuppgång, emedan ju dessa målningar utgöra en

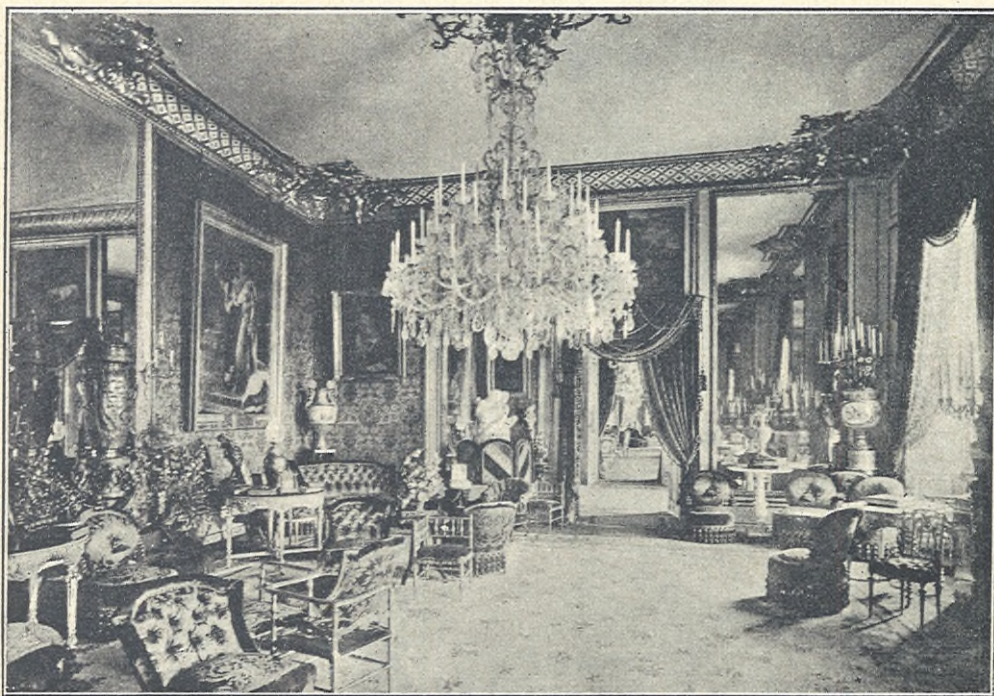
af de sevärdheter, hvilka pläga väcka intresse — något som de ock i sanning förtjäna — hos dem, som besöka hufvudstaden. Dessa takmålningar äro efter en af konungen personligen utkastad plan och på hans bekostnad utförda af professor Kronberg. Beträffande deras innehåll torde vara öfverflödigt att utförigare orda, då detta genom förut offentliggjorda beskrifningar är allmänt känt.

Hvad den arkitektoniska konsten angår, se vi konungens intresse därför, redan då vi inträda i de norra och södra slottshvalfven, hvilka genom konungens tillskyndelse blifvit restaurerade. Synnerligast framstår nu det södra hvalfvet på det praktfullaste sätt, sedan det blifvit fullbordadt, såsom den store Tessin tänkt sig det. — Rikliga årliga summor ur egen kassa har konungen lämnat till restaurering af Drottningholms, men isynnerhet Gripsholms slott.

Beträffande det konstindustriella området äro konungens intresse och frikostighet icke minst i dagen trädande. Hans majestät har varit outtröttlig att åter hopsamla de porslinsserveris som tillhört svenska kungliga personer. Synnerligast gäller detta den s. k. Gripsholmsserverisen, om hvilken förut blifvit nämnt.

Åt möbelsamlingen har stor omsorg ägnats. Uppköp af antika möbler så i smått som stort ha hvarje år skett. År 1888 gjorde konungen inköp af en större samling tafvor, möbler och konstindustriella föremål från Mälsäckers slott, uppgående till närmare 400 nummer. Möblerna och de konstindustriella föremålen omfattade omkring 250 nummer, de flesta mycket värdefulla ur svensk kulturhistorisk synpunkt.

Svenska staten äger en högst dyrbar samling af väfda tapeter, till antalet 400 nummer. Konstsamlingen och med den samlingen af väfda tapeter på de kungliga slotten i Sverige hafva under de senare åren varit föremål för en allt mer stigande uppmärksamhet så väl från svenska som utländska konstforskarens sida. Hvad de väfda tapeterna beträffar, innehålla de en sådan rikedom på äfven de yppersta konstverk, att de äro väl ägnade att väcka uppmärksamhet hos den mera ytliga betraktaren och att göras till föremål för konstvännens studium. Konung Oscar har inlagt den största förtjänst i tillvaratagandet, ordnandet och restaurerandet af svenska statens samlingar af väfda tapeter.

Röda salongen.

På hans bekostnad är ock under utgifvande ett arbete af intendenten för konungens konst-samlingar, d:r John Böttiger, med titel: »Svenska statens samling af väfda tapeter».

Af hvad nu i allmänna hufvuddrag blifvit sagdt finna vi, att konungens tid hinner till för ovanligt mycket, men hur kan detta tillgå? Ja, den frågan har mer än en gjort sig. Hemligheten ligger däri, att konungen från ungdomen fått lära sig att alltid arbeta, att han har sin tid alltid väl och punktligt indelad och i allt iakttagit en minutiös reda och ordentlighet, att han fortfarande aldrig är sysslolös, utan förstår att taga vara på hvarje flyende minut. Såsom ett exempel på, huru konungen tager vara på tiden, må anföras, att, om han i nattens sena timme ännu känner sig äga några krafter kvar, han efter de oundvikliga göromålen — hvarom redan nämnts, såsom underskrifvande af expeditioner m. m. — sätter sig ned och begynner ett bref, ehuru han vet, att han ej hinner fullborda det, detta i afsikt att hafva så mycket som möjligt undan-gjort till morgondagen, som kommer att lika strängt som vanligt upptaga hans tid.

* * *

Hvad beträffar hennes majestät drottningens sysselsättningar, så hafva vi redan sagt ej så litet där-om. En af de förnämsta, utom hvad förut blifvit nämnt, rör hemmet. En hvar inser, att det skulle vara omöjligt för henne att gripa in i en vanlig husmoders åligganden, så omfattande som det kungliga hushållet naturligen är, hvarom vi nedan skola vidare nämna.

När vi hafva sagt hemmet, så mena vi hemmets klenoder — barnen. Att älska och uppfostra sina barn, det har legat drottningen mest om hjärtat. I ett annat sammanhang få vi tillfälle att vidare tala härom.

Vi få då ock tala om ännu en af drottningens älsklingsysselsättningar, den som näst barnens uppfostran varit och är henne kärast: hennes varma intresse för välgörenhet och sjukvård.

Böcker älskar hennes majestät, och hon läser mycket. Den litteratur hon älskar mest är den engelska, och däraf sysselsätter hon sig helst med, förutom den religiösa, den biografiska, hvilken hon med förkärlek studerar. Historiska arbeten och skönlitteratur återfinnas i icke ringa grad representerade i hennes dagligen begagnade bibliotek. Nämnt är redan, att drottningen flitigt studerar tidningspressen och håller sig fullt à jour med dagens frågor på alla områden. Pianot i hennes skrifrum

står långt ifrån till prydnad blott, utan begagnas ofta af hennes majestät.

Hvad praktiskt arbete angår, sysselsätter sig drottningen, då hennes hälsa och krafter det tillåta, med handarbete. Utöfvandet af målar-konsten är henne ej främmande, om det ock numera inskränker sig till konstnärlig teckning. I detta ordet »numera» ligger uttaladt, att härutinnan som i hela hennes majestäts lif ytterst väsentliga förändringar skett i följd af hennes sjukdom och sedermera mindre tillfredsställande hälsa, hvilket allt i betydlig grad hämmande inverkat på hennes verksamhet.

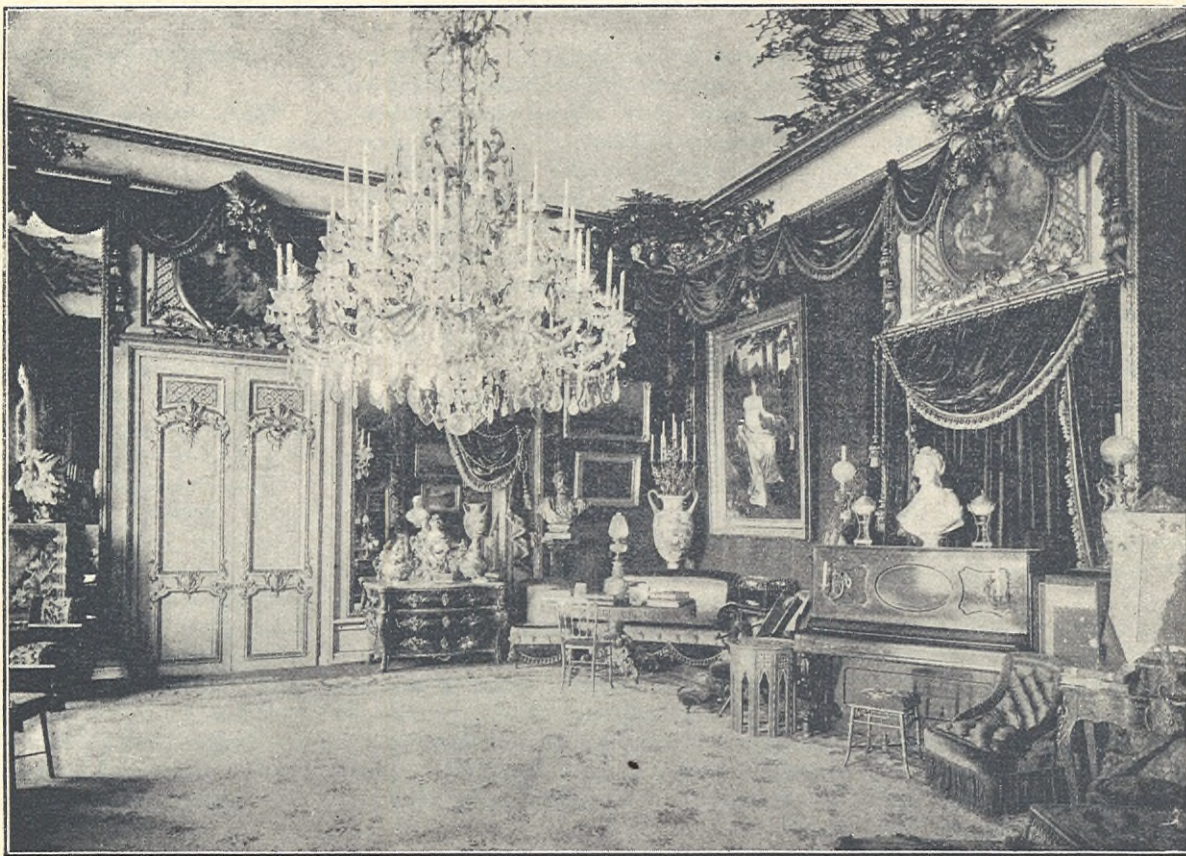
Hvad angår innehållet af deras majestäters lif, så må ännu ett ord nämnas, ett ord beträffande den religiösa sidan däraf. Bekant är, att drottningen, så länge hennes hälsa det tillät, var en flitig kyrkobesökerska. Nu lägger hennes sjuklighet helt och hållet hinder i vägen därför. Hon måste hålla sin gudstjänst på sina rum, och konungen läser ofta predikan för henne.

sin art. De hafva med andra ord lämnat dem frihet inom den sanna frihetens ramar.

I det tal konungen höll till sin äldste son på hans myndighetsdag heter det: »Du har haft förmånen af den ömmaste, den förträffligaste moders vård och föredöme.» Härvid såsom vid så många andra tillfällen tillskrifver konungen sin gemål den mest inflytelserika delen af sönernas uppfostran. Och ehuru vi ingalunda kunna underlåta att påpeka, hur välsignelserikt och lyckligt det är att hafva en sådan till sinnet upphöjd, fullödig bildad, för allt vaken och intresserad fader, som våra konungasöner hafva, så är dock det samstämmiga omdömet från alla som äga förmånen att närmare känna förhållandena det, att en sådan moder, som vår drottning varit och är, är det svårt att finna, och att hon i det hänseendet framstår såsom ett mönster.

Rikt utrustad som hon är både på hufvudets och hjärtats vägnar — en rikedom utvecklad

och renad genom grundlig och mångsidig bildning och rik lifserfarenhet — begåfvad med ett skarpt, genomträngande förstånd, med omutlig rättskänsla samt starkt utpräglad själfständighet och fasthet i åsikter, i sitt hem alltid lugn och ytterst samvetsgrann, utrustad med ett glädligt lynne, som fördrifver all mulenhet omkring sig, värdig och ädel, men okonstlad i allt sitt uppträdande, varmt och innerligt gudfruktig, utan allt fromleri, har hon alla förutsättningar att vara,

Blåa salongen.

Hans majestät konungen ser man för öfrigt ofta på den kungliga tribunen vid gudstjänsterna i Slottskyrkan. — Den h. nattvarden mottaga deras majestäter jämte den kungliga familjen i drottningens våning. Om morgonen vid den gemensamma frukosten betrakta de ofta tillsammans ett bibelspråk. Hvad bönen, det stilla begrundandet och betraktandet angår, följa de skriftens ord: »När du beder, så gå in i din kammare.»

De kungliga föräldrarnes förhållande till sina barn.

Rikt är det fäderne- och modernearf naturens arfsföljd utskiftat åt vårt konungapars barn. Och hvad naturen i så måtto skänkt dem, det har med den största omsorg och vi kunna säga på ett sant pedagogiskt sätt ammat upp af föräldrarna. De ha noga studerat sina söners kynnerna och efter detta studium låtit hvars och ens individuella anlag utveckla sig efter

hvad hon är — en moder, som tjänar alla mödrar till föredöme.

Så snart prinsarnes bokliga uppfostran, som man säger, började, anförtroddes de åt lärare af god och bepröfvad art. Någon tid bevistade de »Beskowska skolan». Under denna tid behandlades de som vanliga skolgossar; de infunno sig i vanlig tid i skolan, buro själfva sina skolväskor, deltog i de andra gossarnes ystra lekar. Därefter erhöles de jämte några jämnåriga kamrater från denna skola undervisning i hemmet i »Palais-skolan», såsom den af läraren benämndes.

Under skoltiden lade de höga föräldrarna ej allt på skolan eller lärarna, utan följde och öfvervakade själfva noga gången och resultatet af undervisningen. Vid de flesta undervisningstimmarne i hemmet var hertiginnan själf närvarande. Och båda makarna hade djupgående och allvarliga öfverläggningar med lärarna angående barnen och undervisningen. Men voro föräldrarna med sina barn i allvar, så voro de det ock i deras lek. Det var ej ovanligt att se hertigen och hertiginnan inbegripna i yrande »lek och ras» med de unga prinsarna.

När sjukdom var å färde, hvilket ofta nog inträffade, ej minst hvad den äldste sonen angick, lämnades de ej i läka-rens, uppvaktnings och betjäningens händer, utan då satt modren vid deras bädd och gick, då två eller flere samtidigt voro sjuka, från bädd till bädd ej blott under dagen, utan ock under nattens timmar.

Genom vistelse vid universitetet i Upsala och genom resor »fullbordades», som en oegentlig term lyder, de kungliga sönnernas uppfostran. Att hvarken de själfva eller deras höga föräldrar ansågo den fullbordad, därom vittna sönnernas alltjämt fortgående studier på egen hand, hvar och en i sin genre.

De äro nu alla vuxne män, konungaparets söner. En rik frukt hafva föräldrarna själfva i den hängifvenhet och förtroendé, hvarmed deras barn söka återgälda den uppoffrande kärlek, den trogna omvårdnad och omsiktsfulla uppfostran, som kommit dem till del. En rik frukt hafva de ock däri, att deras söner äro sådana, att de kunna tjäna till efterföljansvärda exempel för hvarje uppväxande yngling i de förenade rikena. Deras lif bär ej njutningslystnadens, utan arbetsifverns prägel.

De äro, som sagdt, vuxne män nu och hafva redt egna hem. Det gamla hemmet är dem dock fortfarande kärt. Räcker tiden ej till, upptagen som den är af arbete för dem alla, för längre sammanvaro mellan föräldrarna och barnen, så är dock, då de befinna sig i hufvudstaden, hvarje söndag anslagen därtill. Familjemiddag intages då af hela kungliga familjen, än i det gamla hemmet, än hos någon af prinsarne, hvarvid äfven de yngsta medlemmarna äro närvarande.

Portfarande stå alla konungens söner fadershjärtat lika nära, men naturligt är, att samvaron med kronprinsen upptager jämförelsevis längsta tiden, i det konungen städe med honom såsom tronföljare öfverlägger om sina regeringshandlingar.

Varmt och innerligt äro deras majestäter fästade vid sina barnbarn. Och med anledning af kronprinsessans vistelse utomlands, i följd af hennes sjukdom, har så väl konungen som drottningen kärleksfullt intresserat sig för värden om sina sonsöner.

Konungens tid är, såsom visats, till det yttersta upptagen, men alltid finner han några stunder att ägna åt sin äldste sons söner. Och det är för dem högtidsstunder, då de få vistas hos »farfar», såsom de enkelt och naturligt kalla konungen. Då får man se den nu ej till åren unge, men till sinnet fortfarande ungdomlige fursten som en yngling tumla om med sina älsklingar. Barnkär, såsom han är, finner han alltid häri ett stort nöje; och vid de barnbjudningar, som »småprinsarne» stundom få hafva, är det ofta farfar, som ordnar och tar verksam del i leken.

Hofstaten, konungens stab och deras majestätets uppvaktning.

Hans majestät konungens hofstat utgöres af: riksmarskalken, öfverstekammarherren, öfverhofstallmästaren, öfverhofjägmästaren, öfverstekammarjunkare, förste hofmarskalken, förste hof-

Drottningen som ordförande.

stallmästaren, hofstallmästaren, chefen för hans majestät konungens hofförvaltning, ståthållaren på Stockholms slott och de kungliga lustslotten, öfverceremonimästaren, kabinettskammarherrarna — sex till antalet —, konungens läkare, handsekreteraren, ceremonimästaren, vice ceremonimästaren, förste hofintendenten, intendenten för konungens konstsamlingar, bibliotekarie, kammarjunkare, kammarpage.

Konungens stab består af: förste adjutanten och chefen, öfveradjutanterna och adjutanterna, 12 till antalet.

Hennes majestät drottningens hofstat utgöres af: öfverhofmästarinnan, statsfruarna, hoffrökarna, kammarherrarna, sex till antalet, läkaren, kammarpagen.

Af dessa höra nu till *konungens uppvaktning* en kabinettskammarherre (då dessa äro sex, tjänstgöra de hvar och en två månader om året) och en adjutant (och då dessa äro till antalet tolf, tjänstgöra de en månad hvar om året). Härtill kommer en norsk adjutant. *Drottningens uppvaktning* består af någon af statsfruarna, hvilka alternerande tjänstgöra, samt af hoffrökarna. Efter den för hennes majestät smärftfulla förlusten af kammarfröken Märta Eketrä har ingen i hennes ställe blifvit utnämnd.

Dessa personer, som höra till deras majestätets uppvaktningar, bo under sin tjänstgöring på slottet och tillhöra den förtroliga familjekretsen. I deras sällskap intaga konungen och drottningen sina midagar och tillbringa sina aftnar. Medan prinsarne vore små och hade sina lärare, tillhörde dessa också denna krets, till hvilken fortfarande, utom förste hofmarskalken och läkarne, räknas några andra personer, bundna vid hans majestät genom vänskap, knuten i ungdomsåren, af honom och hennes majestät skattade och värderade.

Konungaparets förhållande till sin uppvaktning har varit och är prägladt af den största hjärtlighet och förtrolighet. Det finnes ord som heta »hofkabler» och »hofintriger». Dessa ord äro icke på det mest aflägsna sätt tillämpliga på vårt hof. Där går allt stilla, lugnt, vänskapsfullt och innerligt tillväga. Inför personer af så upphöjd karaktär som deras majestätets och med den skarpa blick, de äga för att välja sin omgivning, måste allt som de anförda orden innebära försvinna.

I hvarje familj har man att taga hänsyn till tjänarne. Så skola vi ock göra hvad den kungliga familjen angår och säga några ord om

Konungaparets personliga betjäning.

Hans majestät konungens utgöres af en kammartjänare, två garderoblakejer och en lifjägare.

Hennes majestät drottningens består af en kammartjänare, två garderobier och en löpare. För de särskilda våningarna äro dessutom anställda våningsvaktmästare och lakejer.

Att alla dessa och synnerligaste de, som utgöra den personliga betjäningen, äro valda med stor omsorg är naturligt. Och att ingen af dem, som haft lyckan erhålla en sådan plats, icke skattar sig lycklig, därom kan den, som skrivit detta, bära vittne.

Deras majestäter äro för sina tjänare, hvad hvarje husbonde och matmoder bör vara. Kunna de i förhållande till sina barn framställas såsom mönster, kunna de det ock beträffande sina tjänare. Dessa gråna också i deras tjänst, och de gamle bland dem tala med fuktade ögon om sitt höga husbondefolks vänlighet, hjärtlighet och omtanke. Äro de gifta, intressera de sig för deras familjeförhållanden; för hvarje familjens barn insattes en bestämd summa i lifränte- och kapital-försäkringsanstalten. När tjänarne ej orka fullgöra sin tjänst längre,

I konungens rökrum.

Sångstund för professor Hallström.

lämnas dem betryggande pensioner. Deras barn hjälpa de till platser. Afider en manlig tjänare, som är familjefar, lämnas åt änkan och de minderåriga barnen pensioner. Alla i deras majestäters tjänst anställda jämte deras familjer hafva under tjänstetiden fri läkarevård och fria medikamenter. För deras bästa, som inom slottet hastigt insjukna, hafva, tills de kunna afföras till sjukhus, inrättats tvänne sjukrum, som alltid stå redo.

* * *

För de nödlidande.

Vårt konungapars intresse för och utövande af välgörenhet — ja, därom skulle kunna skrivas mer än mycket. Vi måste dock härvid, såsom i mångt annat, skriva med återhållen hand.

Själff hemsökt af sjukdom och lidande, har drottningen städse visat sig äga ett varmt klapande hjärta för sjukdom och nöd. Åt den bestående minnesvård hon rest sig i det af henne grundlagda »Sofiahemmet» och det därmed förenade »Hemmet för sjuksköterskor» har Idun på sin tid ägnat uppmärksamhet och utförlig redogörelse, hvarför vi här ej anse oss behöfva ingå på några detaljer angående dessa storslagna, allmänt kända stiftelser. I egenkap af beskyddarinna har hon tagit verksam del i förhandlingarna inom styrelsen för »Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn». Lifligt har hon intresserat sig för »Föreningen Röda korset» samt »Samaritföreningen i Kristiania», många andra föreningar att förtiga.

För de nödlidande i Stockholm har drottningen redan som hertiginna visat varmt intresse. Från henne och några damer, som hon samlade omkring sig, leder Fruntimmersskyddsföreningen i Stockholm sitt upphof. Den började utöfva sin verksamhet inom Kungsholms församling. Nu har den, såsom för hufvudstadens damer är bekant, grenat ut sig öfver hela Stockholm. Vid deras majestäters kröning liksom äfven vid deras silfverbröllop skänkte de betydliga summor, hvilkas ränteafkastning årligen skall, enligt skyddsföreningens närmare bestämmelse, utgå till bildandet af lifräntor åt fattiga barn. År 1878 skänkte hennes majestät ett betydligt belopp såsom grundfond till bostadshus åt fattiga arbetare, där de mot billig hyra skulle erhålla lägenheter, hvar efter den behållna afkastningen skulle tillfalla det af henne 1861 grundlagda »Hemmet för frigifna kvinnor», numera »Drottningens

skyddshem». I egenkap af beskyddarinna och ordförande i hemmets styrelse vårdar drottningen själf dess angelägenheter, för hvilka hon alltid hyst stort intresse. Hon är vidare beskyddarinna för »Sällskapet för inrättande af småbarnsskolor» samt för »Sällskapet för den lappska missionen».

Äfven en del välgörenhetsinrättningar i landsorten och i Norge har hon jämte konungen främjat genom beskydd och penningbidrag. Därjämte har hon varit den ledande i många komiteer och upprop till insamlingar inom både Sverige och Norge.

Detta jämte mycket annat är hvad man genom pressen och andra i tryck tillgängliga upplysningar känner. Men hur mycken välgörenhet öfvas ej af deras majestäter, hvilken man i det offentliga ej vet om. De summor, som så bortgifvas, få ej nämnas, men så mycket torde få sägas, att de äro mycket stora, större än någon anar.

Finge man bläddra i chefens för konungens hofförvaltning räkenskaper, skulle man förvåna sig öfver den mängd pensioner, konungen utbetalar. Dessa pensioner äro dels sådana, som konungen personligen iklädt sig att betala, dels sådana, som han tagit i arf från sina företrädare. Det finnes ännu pensionstagare från Karl XIV:s tid, många från Oskar I:s och Karl XV:s. Likaså skulle man förvåna sig öfver den mängd af fromma och milda stiftelser, till hvilka från konungen årliga bidrag, större och mindre, lämnas. I Stockholm torde knappt någon sådan finnas, som ej njuter hans understöd; och till dessa komma många landet rundt.

Bildningssökande ynglingar och unga flickor understödja deras majestäter många. Mången officer så till lands som sjös har konungens frikostighet att tacka för sin framtid. Mången lärarinna har att tacka drottningen, för att hon

är hvad hon är. Hvarje år hafva deras majestäter vid undervisningsanstalter flere skyddslingar. Och om vi träda in i barnuppfostringsanstalter, lyssna efter här och hvar ute i bygderna, skola vi få höra, att det finnes många fattiga, värnlösa barn, som stå i största tacksamhetsskuld till landets fader och moder.

Till denna välgörenhet kommer den, som utöfvas mera tillfälligtvis. Från stad och land anropas deras majestäter af hjälpsökande. Och man kan godt säga, att ingen, sedan han efter ompröfning befunnits förtjänt af understöd, lämnas ohulpen. Understöden lämnas dels i form af direkta penningunderstöd, dels så, att synnerligen drottningen gör uppköp af färdiga arbeten, företrädesvis sådana, som kunna användas till bortgifvande. Dessa uppköp göras i synnerhet från mycket fattiga och naturligen i syfte att framför allt bereda arbetsförtjänst.

Förutom sådana ansökningar, som inkomma från alla håll inom landet, infinna sig hvarje audiensdag många hjälpsökande och erhålla penningunderstöd. Och dessutom är hvarje sådan audiensdag en viss summa anslagen att utdelas till gamla uttjänade militärer.

Naturligt är, att deras majestäter ej personligen kunna utöfva sin storartade välgörenhet. Den sker till stor del genom dem, som tillhöra uppvakningen, hvilka samvetsgrant föredraga hvarje supplikants anhållan och söka skaffa upplysningar om deras personer och förhållanden. Men dessutom hafva deras majestäter en person, hvilkens utslutande uppgift det är att i den enskilda välgörenhetens utövande vara deras synliga, hjälpräckande hand. Därmed är dock ej utslutet, att den hjälpsökande i vissa fall får företräde hos de höga gifvarne själfva, hvarvid de röna den största vänlighet och den hjärtligaste uppmuntran.

* * *

Vi hafva nämnt, att konungens älsklingsysselsättning är lärda studier. Vid tal härom är naturligt, att tanken lätt faller på

Konungen i biljardrummet.

Konungens bibliotek.

Detta är icke att förblanda med kungl. biblioteket, beläget i Humlegården. Synnerligast medan detta, som är statens, ännu hade sin lokal i slottets nordöstra flygel, förväxlades det ofta med konungens enskilda bibliotek. Här är nu fråga om detta senare. Det är inrymdt i nordvästra flygeln i trenne af de rum, som tillhörde Karl XV:s våning. Det innersta af dessa rum är därjämte konungens sängrum, där han, enligt hvad blifvit nämnt, idkar sina sängstudier.

Liksom hvarje mångsidigt, väl ordnad bibliotek företer också detta något ärevärdigt och imponerande; man känner sig omgifven af forntidens och nutidens skapande andar på den intellektuella odlingens område. Två gånger i veckan ser man hans majestät med sin höga, imponerande gestalt och sin intelligenta blick vandra omkring bland sina vänner, böckerna, af hvilka han ej blott känner titlarne, utan hvilkas innehåll han är noggsamt förtrogen med, enligt hvad förut blifvit sagdt.

Att detta bibliotek är stort, väl försedt och ordnad, och att det innehåller rika skatter, är naturligt. Till högst väsentlig del är det bildadt af konung Oscar. Hans höga moder ägde ett stort, välordnad bibliotek; men detta gick i arf till kronprinsen. Konungens broder, Karl XV, ägde ock ett särdeles rikhaltigt bibliotek. Detta gick i arf till Karl XV:s dotter, kronprinsessan af Danmark. En del däraf är nu i hennes, en del i kungl. bibliotekets, en del i konungens ägo.

Biblioteket utgöres i närvarande stund af omkring 25,000 band. Bokinköpen, till hvilka årligen är anslaget ett belopp af 3,000 kronor, bestämmas på bibliotekariens föredragning af konungen själf. Förutom de årliga inköpen riktas biblioteket ock genom presenter från in- och utlandet.

De skatter, det innehåller, använder dock icke konungen för egen räkning blott. Det är medgifvet för alla vid hofvet anställda, från den högste till den lägste, att erhålla lån därur, ett medgifvande, hvilket ock flitigt begagnas, icke minst af betjäningen. Bibliotekarien äger ock tillåtelse att lämna lån ur biblioteket åt utom hofvet stående personer. För dem af garnisonen, som äro kommenderade såsom ordonnanser, finnes ett särskildt bibliotek.

* * *

Om vi hittills vistats i de kungliga gemaken, om vi vågat ställa oss i de höga personernas närhet och skildra något af deras lif och verksamhet, skola vi, sedan vi i största korthet nämnt något om riksmarskalksämberet, kungl. hoffförvaltningen och ståthållareämberet på Stockholms slott, stiga ned i kök och källare m. m., sysselsätta oss med, som man säger, hemmets prosa, churu nog däri kan ligga och läggas litet poesi, låt också vara endast hvardagspoesi — ej från vår, utan från en husmoders sida — med ett ord nämna något om det kungliga hushållet.

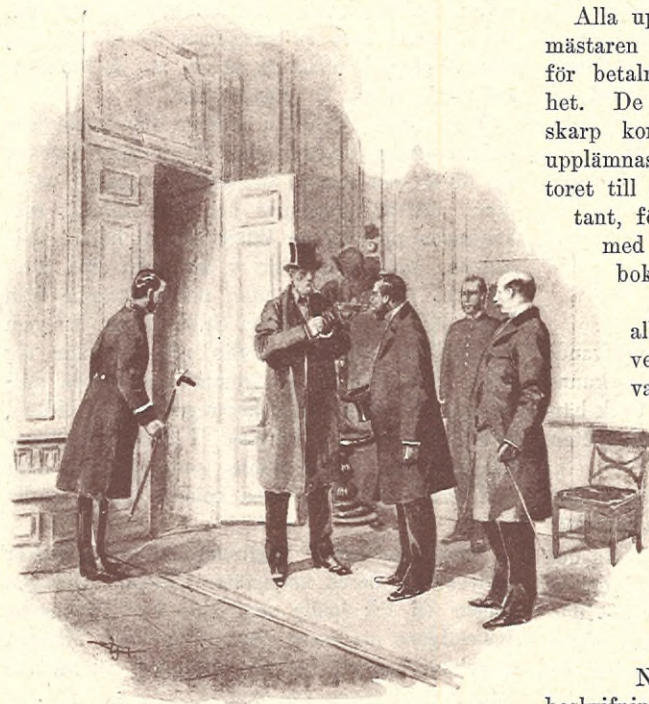
Högsta styrelsen inom de svenska hofstaterna utöfvas af *riksmarskalksämberet*, hvars chef är riksmarskalken, och under hvilket hör ett särskildt kansli samt, bland annat, förvaltningen af de kungliga lustslotten. De å första hufvudtiteln uppförda anslagen uppbäras af *chefen för konungens hoffförvaltning*, hvilken uppgör årligt förslag till budget för hela hofhållningen och verkställer alla utbetalningar i öf-

verensstämmelse därmed. Att det kungl. slottet och de af den kungliga familjen disponerade, staten tillhöriga byggnader kräva om- och tillbyggnader, restaureringar m. m., att inom slottet måste finnas tillsyn och bevakning samt brandväsen, en ordnad lys- och renhållning, att det måste vara sörjdt för uppvärmning etc., är klart. För allt detta svarar *ståthållareämberet* på Stockholms slott, hvars chef är ståthållaren, och under hvilken sorterar slottsbyggnadskontoret, slottsfogden, brandmästaren och alla dem underlydande.

Det kungliga hushållet.

Naturligen kunna icke deras majestäter taga den befattning med det stora hemmet i konungaborgen, hvad beträffar värdskap, ekonomi o. a. d. som en vanlig husfader och husmoder; det förbjuda ställning, tid och krafter, och det skulle för öfrigt vara rent omöjligt, stort och vidtomfattande som det är, detta hem.

I deras stad och ställe står härutinnan *förste hofmarskalken*.

Konungen går ut att promenera.

Det är han, som, naturligen efter befallning af och i samråd med deras majestäter, inbjuder till middagar, supéer och fester, och han som tager emot gästerna. Det är han som är chef för alla till det kungliga hushållet hörande afdelningar, och som utöfvar husbondeväldet öfver där anställda. Det är också han, som sköter den husliga ekonomien. Ett stort och högst maktpåliggande värf är honom således anförtrödt.

Det kungliga hushållets penningekälla är konungens hoffförvaltning, dit ock det kungliga apanaget, som nyss nämnt, inlevereras.

Det kungliga hushållets alla trådar sammanlöpa i *hofmarskalkskontoret*. Därifrån utdelas alla order, dit inlöpa, där granskas alla räkningar, där göras alla utbetalningar för hushållet, där sammanföras alla dess räkenskaper — allt af *hofkamreraren*. Räkenskaperna revideras sedan i konungens hoffförvaltning.

Utom den räkenskapsförande och penningutbetalande hofkamreraren har förste hofmarskalken till sitt biträde *hofkvartermästaren* och *hoffuriren*. Dessa äro mellanhänder mellan förste hofmarskalken och de under denne lydande, som delgifva hofmarskalkens befall-

ningar och tillse, att de bli utförda. De ha öfverinseende öfver taffeln och sörja för, att serveringen blir ordningsfullt och noggrant utförd, uppsätta därjämte bjudningslistor m. m. efter hofmarskalkens order.

Under förste hofmarskalken sortera: ekonomikontoret, köket, konditoriet, vinkällaren, silfvermagasinet, linnemagasinet och fatburen samt husgerådskammaren.

Vi skola nu nämna något om hvart och ett af dessa områden.

Ekonomikontoret förestås af en förvaltare, som till sitt biträde har en ekonomibokhållare. I detsamma är ock anställd en skafferibetjänt.

När man inträder i detta kontors lokal, får man nära nog det intrycket, att man inkommit i en handelsbod. Fack, lådor, diskar, vågar och annan en speceriaffär tillhörande inredning finner man där. Ekonomikontoret utgör också i viss mån det kungliga hushållets förrådshus. Hit inlevereras nämligen af det inköpta alla specierier, mjöl, gryn m. m., ljus o. s. v. — fisk, kött, grönsaker o. d. levereras till skafferierna — och härifrån utväges och utmätes, hvad som behöfves, enligt rekvisition af köksmästaren.

Alla uppköp göras af förvaltaren och köksmästaren i samråd, hvarvid förvaltaren svarar för betalningen, köksmästaren för varans godhet. De mest noggranna räkenskaper föras; skarp kontroll utöfvas. Såsom blifvit sagdt, upplämnas alla räkningar å hofmarskalkskontoret till granskning. Alla uppköp betalas kontant, för så vidt icke kontrabok är uppgjord med de respektive handlandena, hvilken bok då månatligen betalas.

Större förråd af varor hemtagas i allmänhet ej, förutom af kaffe, konserver, inlagda frukter och sylt. Alla varor (utom inlagda frukter) köpas hos handlande i Stockholm och landsorten.

Och så komma vi till

Det kungliga köket.

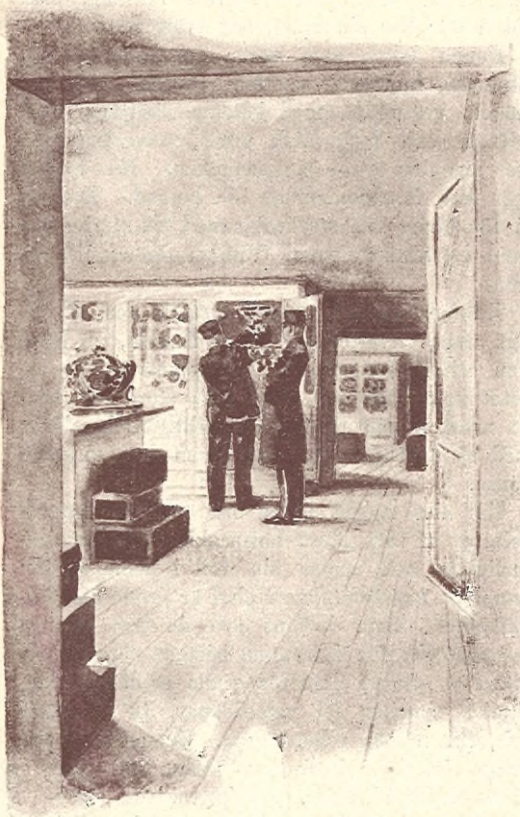
Nedskrifvaren här af har naturligen vid beskrifningen af detta som af mycket annat, som tillhör hushållets område, intet annat att göra än bereda Iduns älskvärda läsarinna på, att de bli besvikna — och bedja om tillgift härför. Men under förhoppning om sådan, och då köksmästaren förklarar, att han nog kan laga maträtter, tillreda såser och soppor, men ej tillreda någon beskrifning angående det kungliga köket, så kryddad, att den kunde behaga eder, fån I nu taga emot en beskrifning om och på detsamma, så god vi kunna åstadkomma den.

Det kungliga köket förestås af köksmästaren. Där äro anställda bland andra en fransk kock och öfrig nödig kökspersonal. Vid stora fester, såsom vid konungens födelsedag, större middagar och andra tillfällen, då deras majestäters gäster utgöra ett större antal än vanligt, är personalen naturligen förstärkt. Utom chefskapet i köket och hvad vi redan nämnt är köksmästarens uppgift att uppgöra bordhållningen för hvarje dag. På konungens resor är han för det mesta honom följaktig.

Och nu, om I det önsken, skola vi göra ett kort besök i köket.

Från södra hvalfvet gå vi in i den mot väster löpande korridoren och träda från denna in i ett stort rum med trenne

I silfvermagasinet.

fönster, vettande utåt Slottsbacken. Till höger vid inträdet ha vi tre diskrum. Väggarna i köket äro »dekorerade» med glänsande kökskärn af koppar: kastruller, formar m. m. m. i smakfulla mönster. Midt på golvet står en stor järnspisel med sex kokhåll förutom en cistern för varmt vatten. Mellan tvänne af fönstren invid väggen finnes också en spisel, försedd med fyra kokhåll. Innanför detta stora kök ligger åt öster ett mindre. Då vi träda genom dörren till detta, kunna vi icke undgå att lägga märke till tvänne jättemortlar, den ena af röd marmor, den andra grön, stående en i hvardera rummet. I det inre köket står till höger ett bakkbord (ehuru det ej användes för sitt ursprungliga ändamål, ity att bakning ej sker inom slottet, allt bröd köpes); detta är nog säreget i sitt slag. Det består nämligen af en väldig polerad, utmärkt vacker granitskifva, så stor som ett bord för omkring 10 personer. I ett af hörnen (det sydöstra) ha vi en spisel, enkom afsedd för större stekar, och öfver densamma en maskin för stekvändning. Väggen midt för den dörr, genom hvilken vi inträdde, upptages af tre väldiga stekugnar. Förutom dessa kök finnes ett reservkök, liggande nära intill det dagligen begagnade. Detta reservkök användes vid mycket stora fester.

I hvardagslag går allt lugnt och stilla sin gång härinne. Men naturligen råda stor ifver och brådska, då en större fest står för dörren, såsom t. ex. konungens födelsedag, vid hvilken omkring 2,500 gäster skola bespisas, och då förvisso ingen behöfver gå hungrig från bordet. Naturligt är att en hel del därvid måste undangöras på förhand. Tillredelserna taga sin början vid pass åtta dagar före festen och måste sedan försiggå med rastlös ifver. Alla kalla rätter och allt, som på förhand kan iordninggöras, tillrustas och uppställes dels i ett större skafferij midt emot köket, dels på hyllor i köken.

Men, frågen I, hur kunna de varma rätterna hållas varma, då köket ligger så långt ifrån de kungliga våningarna och maten alltså måste bäras genom långa, kalla korridorer, tills den kommer på bordet? Jo, det finnes i matsalens närhet serveringsrum (eller ock anord-

nas sådana rum). I dem stå spritkök, öfver hvilka rätterna hållas vid sin vederbörliga värme.

Och hvilka bespisas från det kungliga köket? De kungliga personerna själfva naturligtvis, deras uppvakning, de till hofvet inbjudna samt alla, som äro anställda i köket — för öfrigt inga andra.

Till köket höra naturligen skafferier. Vi ha redan nämnt ett — beläget midt emot köket. Där förvaras i stora islärar hvad som går åt för dagen. Ett annat finnes ock, i hvilket förvaras större partier kött och grönsaker.

I närmaste sammanhang med köket står *konditoriet*. Det förestås af en föreständerska och en konditorijungfru.

Denna afdelning af det kungliga hushållet har af ålder haft detta namn, ehuru det numera ej är något konditori i vanlig mening, alldenstund samtliga konditorivaror och desserter levereras af hofkonditorn, som är bosatt utom slottet och drifver konditorirörelse i vanlig mening. Konditoriafdelningen har med konditori i vanlig mening blott det att göra, att där uppläggas och därifrån afhämtas alla desserter. Konditoriets uppgift förutom den nämnda är att verkställa kokning af kaffe, te och choklad. Och det är ingen ringa uppgift. Vi behöfva blott här, såsom vid beskrifningen af köket, tänka på konungens födelsedag. Att laga te för ett par tusen personer och kaffe för lika många för en enda afton vill minsann ej säga så litet. Konditoriet har för kokning af kaffe m. m. ett kök, försedt med tvänne spisar af aktningvärd storlek.

Men följ mig nu från detta kaffekök öfver ett mindre rum in i ett mycket stort sådant. Det upptages till hela sin längd af två väldiga, jämnloppande bord. Hvilka läckra desserter stå icke här uppradade vid större fester! Och hvilken rad af kaffebricker efterträda icke sedan desserterna! Allt detta måste vi dock för tillfället endast tänka oss.

Men hvad vi ej behöfva tänka oss, utan hvad vi verkligen kunna se — det är allt, hvad till serverande af kaffe, te och choklad hör. Se då till höger, när ni trädt in genom dörren, hvilka utomordentligt smakfulla, vi skulle vilja säga läckra kaffekoppar! De äro smakfulla alla, men se särskildt på de där kopparne och faten, hvilka se ut som vore de af renaste guld. De äro nog af porslin, men öfverdragna af verkligen rent guld. Och se på alla de öfriga. Åh! de äro utsökta. Man är rädd att taga i dem af fruktan, att man skulle kunna tappa dem. Visst är att kaffet smakar utmärkt ur dem.

Och gå vi så framåt förbi dessa dyrbarheter, möter oss en hel bataljon af kaffepannor, från stora ärevördiga — åtta kannors — till sådana af mycket blygsamma dimensioner. Och så ha vi hela rader och dussin af silfverkaffekannor, gräddkannor. I stora skåp ligga dussintals teskedar i smakfulla mönster. Men så ber jag eder stanna och se på kaffebrickorna, alla af silfver. Den artiga föreständarinnan tillåter eder nog att känna på deras tyngd. I skolen nog erkänna, att det fordras rätt starka armar att bära omkring en sådan bricka, fullsatt med tillbehör, då I fån upplysning, att det finnes bricker, som väga öfver 13 skålpund.

När vi lämna konditoriet, är det mycket lägligt att göra en titt ned »i djupa källarhvalfvat», i den

Kungliga vinkällaren.

Denna förestås af en *munskänk*, som tillsammans med förvaltaren i ekonomikontoret handhar vinförrådet. Till medhjälpare har munskänken två källarbetjänter och två källardrängar. Vinkällaren är belägen i sydöstra slottshörnet, tvänne trappor ned, och består först af ett väldigt hvalf, hvarest vintappningen sker, och vidare af ett stort högt hvalf, med å hvardera sidan belägna fyra celler, om vi så få uttrycka oss, ehuru hvar och en är stor som en sal. Å väggarna rundt om ligger i fack upplagdt det buteljerade vinet. Att där finnas ädla och dyrbara viner, att den, som serverar, med stolthet kan nämna årgångar af aktningssjudande årtal, behöfver ej nämnas.

I ordning ha vi nu att nämna något om

Silfvermagasinet.

Detta förestås af *förste taffeltäckaren*. Till biträde har han andre taffeltäckaren, två silfvernektar och två silfvertvatterskor.

Vid inträdet i silfvermagasinet måste man förundra sig öfver de stora rikedomar, som äro samlade i de tre oansenliga rum, som utgöra dess lokal. Någon beskrifning öfver dess skatter af mera uttömmande art är omöjligt här lämna, det skulle kräfva en uppsats för sig. Vi måste låta oss nöja med att blott framkalla en afägsen aning därom.

Förrådet utgöres dels af kronsilfret (tillhörigt staten), dels hans majestät konungens silfver. För det förra ansvarar husgerådskammaren, för det senare förste hofmarskalken.

Hvad kronsilfret beträffar, består det till sin dyrbaraste del af den s. k. *guldservisen* (äkta förgylldt silfver). Denna härleder sig från Gustaf III:s tid. Om vi nämna, att ett blomsterställ (nytt, skänkt af Oscar II till kronsilfversamlingen) representerar ett värde af 10,700 kronor, och att samlingen bland mycket annat består af två mycket stora, två medelstora och två mindre skålar, åtta fruktskålar och fyra bonbonnierer, förstår en hvar, att denna servis äger ett ovanligt högt värde. En hvar, som besöker det kungliga slottet, har tillfälle att se ett par pjäser af denna servis. Vi hafva nämnt därom, då vi beskrefvo drottningens matsal.

Till kronsilfret hör vidare *silfverservisen* i rococostil. Utom mycket, som måste förbigås,

I konditoriet.

I kungliga köket.

består den af sexton mycket stora skålar i olika mönster, åtta kandelabrar, sexton fruktställ, sextio ovala och femtio runda fat af olika storlekar, sex dussin tallrikar, soppskålar, legymkastruller, saltställ, bordsilver af olika sorter, däribland tjugutå dussin af en sort.

Hvad hans majestät konungens enskilda silfverförråd angår, så är det lika rikt, om vi också icke anse oss böra ingå i någon specification däröfver.

Vi skilja också där mellan en guld- och en silfverservis. Guldservisen utgöres af den brasilianska, med brasilianska vapnet. Denna servis har tillhört kejsarinnan Augusta af Brasilien och genom art öfvergått till drottning Josefine och från henne till konung Oscar II. Till denna brasilianska servis hör ock en silfverservis. Af denna må nämnas en bordsprydnad, af hvilken midtelpartiet utgöres af mycket höga bilder föreställande de tre gracerna, uppstående en blomsterskål, sidopartierna, fristående, utgöres af segergudinnor, framräckande en krans.

Bland konungens enskilda tillhörighet i silfvermagasinet må särskildt framhållas ett etui, innehållande: äggställ, saltkar, matsked, knif, gaffel och märgsked, allt af 20 karats guld, vägande tillsammans 151 $\frac{1}{2}$ dukater.

I silfvermagasinet förvaras ock en del dyrbara porsliner. Bland dessa må nämnas såsom det dyrbaraste: berlinporslinet af hvilket hvarje tallrik kanske kostar 100 kronor; armémetallrikarne, så kallade, emedan å desamma äro teknade krigare i olika uniformer; landskaps-tallrikarne med å desamma aftecknade landskapsvyer och riksvapenstallrikarne, å hvilka svenska riksvapnet finnes teknadt. Dessa sistnämnda passa utmärkt till vapenduktyget, om hvilket vi strax skola tala.

Förrådet i silfvermagasinet är fullt tillräckligt för serverande af en supé för 3,000 personer och en middag för öfver 1,000.

Ståtligt och glänsande taga sig de storartade guld- och silfverbordsprydnaderna ut, där de i skåp och på bord äro uppställda i silfvermagasinet, men vid en middag i den gemensamma

matsalen eller i galleriet två trappor upp, ställda på det artistiskt dukade bordet, belysta af elektriskt ljus, te de sig naturligtvis ännu ståtligare.

Vi sade nyss, att vi skulle tala om vapenduktyget. Detta löfte skola vi nu infria, i det vi nämna några ord om

Linnemagasinet.

Dess föreständerska benämnes *oldfru*. Hon har öfverinseendet öfver det hela, verkställer alla inköp och gör alla utbetalningar. Hennes medhjälperka är linneförvalterskan. Vid linnemagasinet äro för öfrigt anställda sju kvinnliga tjänare samt tre husknektar.

Att linneförrådet är både stort och dyrbart, behöfver ej sägas. En husmoder är ju alltid stolt öfver sitt linneskåp. Förvisso kan linneförrådet i kungahemmet med stolthet visas. I 18 stora skåp är inrymdt »linne och duktyger», från det dyrbara vapenduktyget, duktyger af finaste damast (holländskt, skotskt, sachsiskt, Kinna-Backa), damast-dräll och dräll till köks-handdukar, köksförkläden och »vedbärare».

Pärnan i detta storartade linneförråd utgöres dock af det nämnda vapenduktyget. Detta består af 44 större dukar, af hvilka de största hålla 22 alnar i längd och 5 alnar i bredd utan söm, 48 tedukar och 1,000 servietter. På samtliga är i deras botten inväfdt svenska riksvapnet; bårderna äro väfda i smakfulla mönster i fornordisk stil. Enligt uppgift har detta vapenduktyg betingat ett pris af 22,000 kronor. Det begagnas endast vid furstliga, diplomat- och större hofmiddagar.

Fem å sex månader hvarje år är en person sysselsatt med sömnad för magasinet. Märkingen, bestående i broderande af kungligt namnchiffer, är och antal, verkställes af till den vanliga personalen icke hörande kompetenta personer.

Till inköp för linnemagasinet räknas och underhåll af dess förråd finnes ett årligt anslag.

Tvätten sker vid den kungliga *liftvätten* eller *kungliga fatburen*.

För att göra ett besök i den kungliga fatburen, måste vi företaga en promenad rätt långt ut på Kungsholmen till Fabriksgränd, där den är inrymd i ett åldrigt hus, snart helt och hållet inklämdt mellan dr de Lavals storartade fabriker.

Dess personal utgöres af en föreständerska, sju tvätterskor, en mangelkarl och en maski-

nist, samt för kronprinsparets räkning, som också där har sin tvätt, sex tvätterskor.

Denna lokal, som utgör ett stenhus i två våningar, inrymmer på nedre botten utom bostäder, tvättstuga med kokkar, sköljkar, centrifugal och hydraulisk press, mangelsal med tre manglar samt ångpannehus. En trappa upp har föreständerskan sin bostad. Där ha vi för öfrigt två stryksalar med två strykugnar samt ett varm-torkrum. Vinden utgör kall-torkrum.

Tvånne dagar i veckan tvättas det, de öfriga tages tvätten in. Det förstas, af hvad som blifvit nämnt om linnemagasinet, att arbetet inom fatburen skall vara stort och kräva mycken omsorg, då det gäller att handskas med så dyrbara saker, som inom detta magasin finnas.

Till sist endast några ord ännu om en afdelning af det stora hofmaskineriet, som naturligtvis ock spelar sin roll i hemmets lif: *kungliga hofstallet*, hvars chef är *förste hofstallmästaren*. Som bekant äro de nya ståtliga byggnaderna för detsamma belägna nära Nybroviken å planen framför gamla artillerigården. Stallet rymmer 60 vagnshästar, 12 ridhästar och lika många arbetshästar. Synnerligast tilldraga sig, utom konungens fina ridhästar, de norska fjordhästar, som drottningen begagnar till sina ridpromenader, uppmärksamhet. Vid stallet ligger också ridhuset, där såväl konungen som kronprinsen, hans söner och bröder flere gånger i veckan företaga ridöfningar. Vagnshuset rymmer 140 åkdon.

* * *

»Om dessa murar kunde tala», så började vi. Vi hafva emellertid ej låtit dem göra det, utan, hvad vi tro bättre vara, de i det kungliga hemmet sig rörande hufvudpersonernas lif och verksamhet samt där rådande förhållanden. I det vi härmed uttala vår ödmjuka och hjärtliga tacksamhet för de upplysningar och råd, som välvilligt lämnats oss, tillåta vi oss afsluta dessa strödda anteckningar med den förklaringen, att de tillkommit i intet annat syfte än att göra de hem, i hvilka de komma att läsas, mera förtrogna med vårt konungapars hem för att, om möjligt, än mer höja kärleken till vår konung och drottning, för att allt det goda, som i detta hem träder oss tillmötes, måtte bli till föredömen, men till föredömen, som ej blott beundras, utan omsättas i lifvet.

I jultid kommer, hvad här nedskrifvits, att läsas. Mätte i alla hem råda samma otvungna, sant familjelika julglädje som i hemmet i konungaborgen!

FJÄRDEN OCH ÅN

Bort öfver den böljande fjärden
 Jag ror mig in i den blanka ån;
 Där når mig ej längre vågornas dån,
 Där domnar brusets från världen,
 Blott hvita näckrosor vagga
 Bland vassens rasslande strån.

På ången i solskenet hvila
 Fåren i flockar, rygg vid rygg,
 Och svärmar af sjungande, dansande mygg
 Fram genom löfhvalfvet sila;
 Trollsländan blixtrar förbi mig
 Som tanken, flyktig och skygg.

Här vill jag i tystnaden dröja!
 Jag binder min båt vid ett vaggande strå;
 Längs stranden bugande alar stå,
 Som djupt öfver vattnet sig böja,
 Och öfver mitt hufvud klingar
 Himlens oändliga blå.

Jag spritter ur mina drömmar
 Och sätter mig upp, förvirrad, förskräckt.
 Har jag sofvit? . . . Det mäktiga dån, som mig väckt,
 Är hafvet, som kring mig strömmar
 I mörka, tumlande vågor,
 Och vass-strå't, som band mig, var knäckt!

Och ån och jag äro skilda!
 Den flyter bakom mig i drömmande fred,
 Men rundt omkring mig går fjärden vred . . .
 Så kom! Låt oss brottas, du vilda!
 Sofvande förde mig ödet
 Mot dina bränningar ned!

Ellen Lundberg,
 f. Nyblom.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

ETT VAD

Ingen, som ej själf bott i en småstad, kan göra sig ett begrepp om, hur enformigt lifvet där kan vara, och hur välkommen den allra minsta händelse.

Hvardagarne gå trögt som en osmord kärra i en uppförsbacke. Helgdagarne uppdelas mellan kyrkobesöket på förmiddagen och spatserturen på eftermiddagen i samma plantering, där man ser samma ansikten, hälsar eller hälsas af samma bekanta och, om man stannar och talar vid dessa, säger eller afhör samma triviala saker som förra söndagen och kanske ett par söndagar förut:

»Åh kors, är fru Strömberg sjuk? Det var ledsamt. Inte har jag hört det!»

»Blir det verkligen något af med doktor Bergströms frieri till lilla fröken Löfgren? Jaså, inte? Nä-nä; folk pratar så mycket...»

»Tjänare, min bror! Hvad tusan går åt vår tjockhufvade redaktör af *Dagsmejan* — bror har väl sett artikeln för i går — efter han lägger sig i våra spannmålsaffärer, som han inte förstår sig på mer än en bondtupp på tryffel? Talar han ur den tonen, skall han snart ha talat ut, både han och hans usla tidningslapp, så mycket kunna då vi affärsmän uträtta, om vi slå oss ihop. Hvad tusan skall man ha ett organ för, om det inte skall befordra de samhällliga intressena?» —

Just i en sådan där småstad med dess om möjligt ännu mindre intressen sutto en sommar-afton för åtskilliga år sedan några herrar tillsammans på källaren Braxen.

Kotteriet var fulltaligt, vätvarorna rikliga och samtalet lifligt. Telegrafkommissarien med det nattbleka ansiktet; f. d. postmästarn med den röda näsan; den halfgamle konsuln med fullmånen i toppen; fabrikören med muskelknölen i nacken och slutligen den nyanlände järnvägsingeniören med det lifliga, litet själfkärna sättet och de spelande ögonen, alla voro de där och tycktes för stunden ej vilja vara på någon annan plats i hela vida världen.

»Man får göra sig en sådan glad stund som denna allt ibland, annars skulle man gå åt i den här lilla hålan,» förklarade emellertid konsuln, i det han tände sin cigarr, sträckte ut benen och lutade sig tillbaka i schagg-emman.

»Men händer här då intet?» sade ingeniören.

»Aldrig!» försäkrade de öfriga med en mun.

»Kommer ingen teatertrupp någonsin hit?»

»Jo, men en sådan ger högst två föreställningar, af brist på publik. Sedan afdunstar direktören, och sjuetterna ställa till ett slags plockmatiné, som man besöker någorlunda talrikt — af barmhärtighet mot sig själf, för att få dem ur staden och slippa deras vigilans.»

Ingeniören skra e. »Har man inga baler här, inga soaréer, inga unga och vackra damer?»

»Baler? Jo, kungsbalen på nyåret, då mamorna uppträda i uppstufvad moiré-antique och döttrarna i någonting, som jag skulle vilja kalla crème de blasque. Soaréer — nej, gudskelof! Men supéer excellerar man i på vintern, där gamla ungarlar sådana som vi inte ha så ledsamt, efter som maten är god och man får dra sin lilla spader. Och hvad beträffar unga skönheter, så finns ingen enda, som kan mäta sig med (här plirade konsuln på sned bort mot skänckfröken) henne därborta, som för resten är alldeles för allvarlig och ledsam — jag menar naturligtvis hygglig — för att passa på en sådan plats som denna.»

De sista orden framhviskades, alldenstund för tillfället ingen kund mer än kotteriet själf var inne, så att fröken hade intet annat att göra än fördjupa sig i en bok, som hon ock gjorde.

»Det var magert, allt det där,» yttrade ingeniören och strök beklagande sina långa mustascher. »Och jag, som måste dröja här i hela tre månader! Lyckligtvis har jag då er, mina herrar, annars såge det illa ut för mig, en något bortskämd främling...»

»Af damerna bortskämd,» gissade den nattbleke och grinade artigt, såj att två halfätna framtänder framträdde.

»Åh, jag ber!» afböjde, icke så litet smickrad, ingeniören. »Men jag måste dock göra några visiter; komma mig in så smått i societeten... å propos: finns här inga original? Dem brukar man ännu kunna träffa på i småstäder; och de kunna ibland vara intressanta nog!»

»Där går ett!» upplyste plötsligt postmästarn vid en blick utåt gatan. »Är inte hon original, så vete tusan hvem som är det.»

Ingeniören sprang upp och tittade ut genom fönstret, förbi hvilket just passerade med en viss utmanande hållning och en skarpt skuren profil en 50-årig »skönhet» i en dräkt, som djärtf trotsade dagens mod. Hennes kappa — för resten af dyrbart tyg — var af gammalmodig snitt med »besparingskrage», och hatten omslöt ordentligt både nacke och framhufvud, i stället för att sitta upplifgen på toppen som en tornsvala. Fötterna satte hon i marken med en viss bestämdhet, och en-tou-cas'n höll hon öfver axeln som en soldat sitt gevär. Hon såg ut att »betydligt» kunna reda sig själf...

»Det var en märkvärdig en,» medgaf ingeniören, som följde henne med ögonen så länge som möjligt och därefter återtog sin plats. »Nu, mina herrar, i korta drag hennes historia, om ni vilja göra mig det nöjet! Hon intresserar mig redan. Hennes namn till en början?»

»Bina Enebom, dotter af en för många år sedan afiden kommandant på den nu raserade lilla fästningen här ute i hafsbandet. Förmögen, egenmäktig, litet skarp, icke så mycket om andra, som mera emot dem, alldeles oberörd af tvänne ting: opinionen och modet för dagen, samt med en outrotlig misstro till hela det manliga släktet.»

»Med någon sorglig förhistoria således?» gissade ingeniören och flyttade sig närmare postmästarn, då ett par nya kunder inträdde.

»Nej — och däri ligger just det märkvärdiga. Ingen enda af stadsborna vet något i den vägen, och de veta annars allt. Och borta från staden har hon endast som en sexton, sjutton års flicka varit ett par månader hos en faster i Stockholm...»

»Det är tillräckligt,» afgjorde ingeniören sakskunnigt. »Vid de åren är en flicka ej längre barn. Hon kan då mottaga intryck för lifvet.»

»Knappast. Och om det äfven vore möjligt, skulle man spåra det i hela hennes väsen. Men det har härvidlag ingen kunnat. Lika

frank, lika ogenerad, lika omöjlig är fröken Enebom i dag som för tretti år sedan.»

»Men hennes motvilja mot männen, är det icke ett tydligt spår?» envisades ingeniören.

»Abnormiteter finnas i hela universum,» erinrade den nattbleke, »och hon är en sådan.»

»Naturligtvis har en så förmögen flicka haft giftermålsanbud,» gissade ingeniören vidare.

»Legio,» upplyste postmästarn med en blick på sina fyra kamrater, hos hvilka ingeniören nu först tyckte sig märka ett uttryck midt emellan förargelse och förlägenhet.

»Till hennes öfriga egenheter,» fortfor berättaren, »hör att hon aldrig dansat, aldrig korresponderar med någon och aldrig fotograferat sig.»

»Nej men, mina herrar, den människan är ju ett originalfynd utan like! Hon har redan genom er lagt beslag på hela mitt intresse. Jag måste träffa henne.»

»Det går lätt nog. Hon tillhör ju »societeten». Tänker ni kanske vinna hennes hand och hennes 50,000, där tjogtals andra misslyckats. Jaja, skall någon lyckas, vore det väl ni, med alla edra manliga företräden.»

»Åh nej,» skrattade ingeniören litet öfvermodigt, »så långt vill jag inte komma, äfven om jag kunde. Men,» fortfor han, »det faller mig något in: Hvad vilja herrarne våga på att jag inom en månad, räknadt från i dag, skall få den omöjliga damen att låta porträttera sig och skänka mig sin fotografi?»

Herrarne sågo ett ögonblick häpna ut. Därefter utbrusto de i ett klingande skratt och yttrade nästan samfaldt: »Vi våga hvad som helst på att ni misslyckas — en hundralapp! Vi veta ju, att människan är omöjlig.»

»Inga penningar, när det gäller ett skönhetsvad!» skrattade den alltmera uppyrmda ingeniören. »Låt oss sätta upp en glad och lifvad middag i stället, med ostron och champagne och litet af hverje. Antaget?»

»Antaget!» förklarade de öfriga. »Men nu, mina herrar, sade ingeniören och såg på sin klocka, »måste jag bryta upp. Kommen ihåg: på dagen en månad härefter och framför allt nu och för alltid samt *hur* saken än utfaller: den obrottsligaste tystnad!»

Månaden hade gått, dagen för vadets afgörande var inne och var så mycket högtidigare, som den bar vår ingeniörs namn: Reinhold.

Åter var det vanliga kotteriet församladt, nu hos ingeniören, som såg hemlighetsfull, men segersäll ut. Allt var ordnadt till spelparti: första glaset dracks, första gifningen förbereddes, då postmästarn frågade i sin gemytliga ton:

»Nå men, ingeniör du, hvad är det för konst att först vid supén säga oss besked? Har du eller har du inte det märkvärdiga konterfejet? Tusan vete hvad du använt för trollkonster med originalet, men så pass tillgänglig har hon inte varit mot någon på årtal som nu mot dig. Nå — har du det?»

»Jag får det; jag har fått löfte...»

»Kuggad!» skrattade hela kotteriet. »Hon drifver med dig.»

»Med mig drifver ingen dam, mina herrar... Jag är så säker på hennes löfte, som om jag hade kortet i fickan. Hon vet dessutom, att det är min namnsdag i dag, och...»

En skarp knackning på dörren afbröt samtalet. Ingeniören rusade dit, öppnade den och mottog ett lokalbref.

»Jag har det här — jag känner, att fotografien ligger ini. Hurrah! Bina Enebom är i alla fall en präktig antik flicka! Jag riktigt darrar på manchetten. Hitåt nu, mina herrar, och så nära som möjligt, att ni fullt kunna bevittna min triumf...»

Alla packade sig samman kring värden, som med ifver slet sönder kuvertet. Jo, det var ett fotografi kort, och dock stodo herrarne ett ögonblick tveksamma som inför något obegripligt. Men småningom redde sig undret, och ett homeriskt skratt skakade alla närvarande — utom värden. Kortet utvisade fröken Eneboms välkända kappa med besparingskragen, hennes flere tum från marken slutande klädningskant, den skyldrande en-tou-cas'n och sist den vida, hedersamma hattkullen — »porträttet» var taget från ryggsidan . . .

Under stod skrifvet med rask handstil:

Hvilkendera parten har tappat?

Med vredegnistrande ögon kastade värden kortet långt utåt bordet och röt:

»Hvem har kunnat skamligt förråda . . .»

»Sakta, sakta!» varnade postmästarn. »Från oss utgår det icke. Men — ja, nu har jag det: det kommer från skänkfroken, hvilken vi icke så noga kommo ihåg, då vi litet upprymda och högröstade ingingo vadet!»

»Ja visst, det är hon,» förklarade fabrikören tvärsäkert. »Mor hennes har ju tjänat hos Bina Enebon. Att jag inte kom ihåg det, mitt sakramensskade nötl!»

Nu utspann sig en lång och icke så litet hetsig diskussion bland kotteriet. Var det eller var det icke ett porträtt, och hvem skulle vinna vadet?

Postmästarn ansåg, att till ett porträtt hörde ett ansikte. Den nattbleke påstod, att kortet lika gärna kunde föreställa fröken Eneboms klädhängare; fabrikörn tyckte, att det hela i alla fall var »kvickt af bara hin», och konsuln ansåg, att en-tou-cas'n tydligen utpekade ingenjören såsom den där vore skyldig att infria vadmiddagen . . .

»Men jag har ju lyckats i alla fall,» försvarade sig i det längsta ingenjören. »Hon, som aldrig skulle låta fotografera sig, har i alla fall gjort det, om också bakfram. Skrifvit per post har hon ju också, och . . .»

»Ja, det fattas bara, att hon dansat hit med det själf,» skrattade postmästarn; »hon som aldrig skulle dansa. Nej, bror ingenjör: en hattkulle är icke något ansikte och en försmädlig fråga utan underskrift är icke något bref. Högst kunna vi medgifva, att du lyckats till en bråkdels. Jag föreslår därför en reparationsmiddag.» Och därvid blef det.

Men i sitt trefliga hem satt fröken Bina Enebon och betraktade tankfull ett gammalt urblekt mansporträtt. »Sådant träd, sådan frukt», mumlade hon, i det hon med en suck lade kortet åsido. »Fadren vände en gång på allvar ryggen åt mig i min ålders vår. Nu i min höst har jag på skämt vänt ryggen åt hans lättsinnige son. Det förra vet ännu i dag ingen; det senare vet kanske i morgon hela staden. Hvad mera? Jag är ju bara ett gammalt original, som föraktat att tigga medlidande.»

Lea.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

*Vid hans fötter blek hon sitter,
Yppigt hår med silkesglitter
Höljer rutad sten,
Snöda smycken ej förhöja
Hennes fågring, men en slöja
Utaf tårar öfver blicken
Gjuter silfversken,*

*Såsom han kan ingen tala,
Ord, som lysa, som hugsvala:
Ljungeld eller dagg...
Men när hennes synd han drager
Fram i ljusets fulla dager,
Sker det utan hård bestraffan
Utan smärftfullt agg.*

*Från ett lif af gyllne laster
Blott ett käril af alabaster
Magdalena har.
Orättfångna öfverflödet
Skänkte hon åt dem, som ödet
Allt förnekat — denna spillra
Ensam blifvit kvar.*

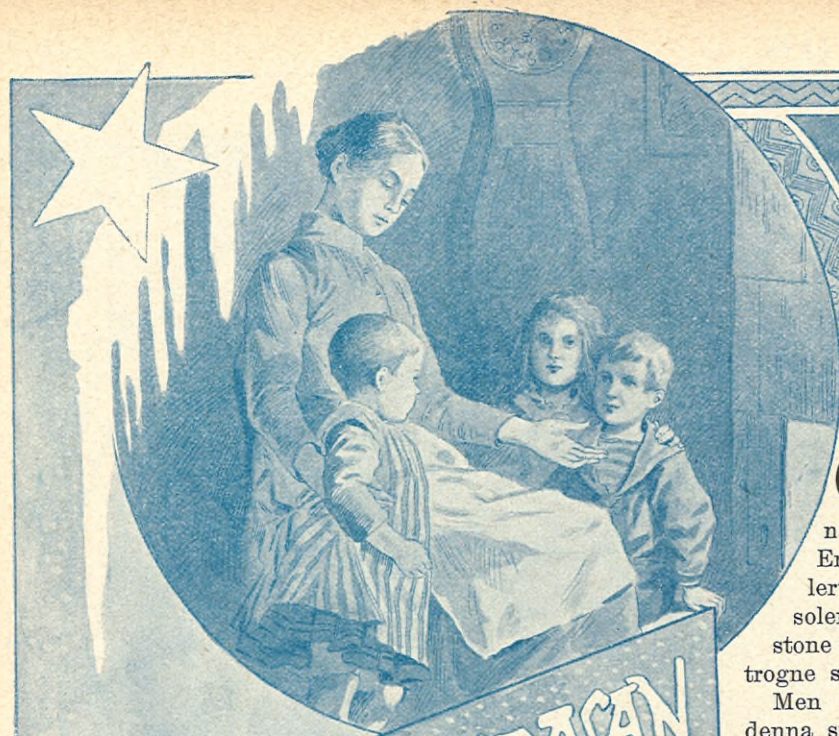
(Illustratör: D. Ljungdahl.)

*Denna välomslutna krydda
Är en doft från tider flydda:
Myrrha, ambra, ros.
Skall hon våga att frambära
Den som offer till hans ära,
Borde den ej hellre kasta
Blygselröd sin kos?*

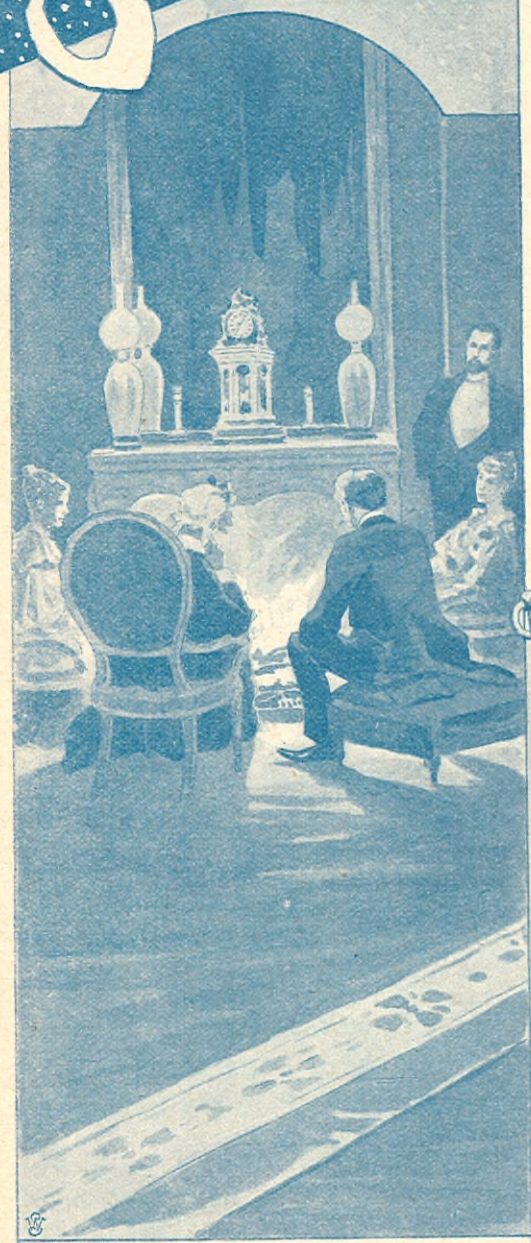
*Nej, hon lofvat köttet döda,
Glädjeskålar, ljufva, spröda,
Krossa kallt i tu.
Alabastern likt de alla
Må i tomma skärfvor falla,
Hjärtats kärlek, lifvets balsam
Vare Herrans nu.*

*Vällukt, blomsterljuf, sig sprider,
Då den lena salfvan glider
Öfver Mästarns fot.
Och från sänkta ögonhåren
Droppar sakta ångertåren —
Mera kostbart blandad balsam
Ingen tagit mot.*

Anna Knutson.

SKYMNINGSBRASAN

Omallt mellan himmel och jord finnas olika meningar. Enstämiga äro emellertid tankarne om — solen och brasan; åtminstone äro alla nordbor rättrogne sol- och eldsdyrkare. Men man lefver ej efter denna sin religion. På många sätt beröfvar man sig själf solen. Och år från år utetränges brasan af bränslesparande uppfinningar.

Det är icke mera den blossande julbrasan, som ger julaftonen dess ljusskimmer. De väldiga stockeldarne flamma icke längre i de stora öppna spisarne på herregårdarne, ty spisarne hafva måst vika för kakelugnarne, som nu i sin ordning ofta stå kalla. Just i vår tid, när man icke längre har ro att hålla skymning eller råd att elda med ved, har man börjat brodera härliga braskuddar, inbjudande till långa, stämningsfulla pratstunder framför elden i skumrasket, kuddar, hvilkas oföränderligt prydliga skick emellertid visar, att brasan snart är en myt. Som andra gudomligheter före henne är hon förjagad af den prosaiska nyttan, denna gång i gestalt af patenterade kaminer och värmeledningar.

Men med brasan förlorar vårt folk mer poesi, än om tre fjärdedelar af alla våra skalders verk gått upp i rök!

Finnes det något äkta nordens barn, som ej först började drömma under stirrandet in i den lekande, lockande elden, hvilken omöjligt kunde vara så stygg, som mamma sade? Bar drömmaren äfven gryet till en tviflare i sig, då blef en dag hågen att pröfva eldens egenskaper oemotståndlig: man brände under jubel den ena saken efter den andra, tills pappas tidning eller mormors stickstrumpa blifvit underkastade eldproffet, eller de små händerna illa tilltygade under något försök att ta fatt den trolska elden. Men hvarken bannor eller brännblåsor kunde minska kärleken till elden: den skälfvande vördnad, hvilken utgör en så stor del af barnets kärlek — liksom af all stor kärlek — blef endast ökad och med den tjusningen.

Och när man blifvit några år äldre, då äro de växlande bilder, glöden dana, barnens käraste tafvelbok, en där de själfva äro de skapande konstnärerna.

»Hvad ser du?» frågar man hvarandra. »En jätte med ett glödande

gap.» »Jag ser en prinsessa på knä i en skog.» »Ser du där, ett lejon, med eldögon?» »Ja, ja, och bakom en riddare med hjälm!»

Hvar och en i syskonringen — ifall man har lyckan att vara flere syskon — väljer i glöden sitt palats. Och många ramlade luftslott under senare år hafva framkallat mindre häftiga sorguebrott än det torn, som först instörtade, mången ståtlig villa mindre äkta glädje än det slott, som längst stod upprätt bland de falnande glöden.

Och huru många hemska och rörande sagor hafva icke fått sina belysningar af brasan, när barnjungfrun berättat, »mera», »bara mera», med barnaflocken lägrad omkring barnkammarelden, som lyst i tårarne på deras, af harm eller hänförelse blossande, kinder! När sedan sagorna tystnade, emedan småsyskonen skulle i säng, då afhandlades det hörda vid en brasa i salen; jättehufvuden knäcktes och troll stektes i inbillningen, medan nötterna och äpplena undergingo detsamma i verkligheten. Man täflade om att visa sig duktig genom att — sedan man först brandförsäkrat fingrarna i munnen — nappa de kol, som sprakade ut, och kasta in dem igen. Stundom lyckades det så väl, att en hel brand föll ned och måste manövreras in med hjälp af eldgaffel och en fyndighet, föga mindre än Tummelitens i alla dennes vanskliga lägen. Skulle man ej själf genom lister och bragder ha kunnat bortsnappa sjumilastöflarna, hämtat prinsessan ur jättens våld och återgifvit de förtrollade människohann?

Allt detta afhandlades, medan falaskan föll öfver glöden, skuggorna djupnade i salens hörn och den döende brasans röda strimmor blefvo så hemska, att man kröp tätt intill hvarandra i tjusad skräck öfver drömda faror.

När så den tiden kom, att man kunde läsa sagor själf, huru många förbud utfärdades icke mot att läsa vid eldsken »för ögonens skull», förbud dem man gjorde väl i att öfverträda. Ty om än ögonen ledo en smula — hvad vann icke fantasien af denna läsning framstupa vid brasan, hvars flammor lekte öfver Andersens Eventyr eller folksagorna eller Snorre, och hvars röda glöd manade fram syner af de blodiga böljorna vid Svoldern och Hjörungavåg!

Intet landtbarn glömmar väl någonsin den stora dag, då man första gången fick elda i barnkammaren: huru man sprang till själfva vedbacken efter veden; huru man tiggde de torraste »spingstickor»; huru man tillgrep en hel bunt svafvelstickor, njutande af syskonens häpnad, de som ännu strängt förmanades att icke »leka med elden»! Ingen statsminister har med mera oro motsett voteringen om en ka-

MORGON OCH AFTON.

*En dag bröt in i morgonglöd,
mig lockade med vinning röd
den flyende sekunden.
Det ljud en maning: våga, vinn!
Om nu du plockar stunden,
är äfven dagen din!*

*Men glansen bort i rymden flöt,
den sköna stunden jag ej bröt,
och min blef icke dagen.
Hur den förgått, jag vet ej rätt,
men klanglöst föllo slagen,
som tidens tomhet mätt.*

*Hvad vållar åter pulsens brand,
hvi sträckes bäfvande min hand
mot vinning, dubbelt fager?
Det manar åter: våga, vinn!
I aftonrodnans dager
kan dagen än bli din!*

(Illustratör: D. Ljungdahl.)

Tor Hedberg.

binettsfråga, än en dylik sexåring afvaktat, om den nytända brasan skulle »ta sig»!

Och när sedan den ålder kommit, då man icke längre är liten, men ännu ung, huru drömmas ej just vid brasan de finaste, skäraste drömmar om lyckan vid egen härd! Och huru ofta hafva ej under alla åldrar tårar torkats i brasans sken; huru klart har man icke vid dess ljus blickat in i de dolda gömslena af sin egen eller en annans själ! Huru många rika minnen hafva ej genom brasans trollmakt blifvit frambesvurna!

Man vet icke riktigt, hvad en brasa är, om man ej firat skymning invid en dylik, som flammad ur spiseln i någon gammal herregårds-salong, en brasa, hvars sken fladdrande lekt öfver de boiserade väggarne, belyst de mörknade familjeporträtten, glindrat i ljuskronornas prismer, kallat fram ur halfskymningen alla röda färgstänk i de gamla broderierna, all förgyllning på de antika stolarne och uppfört fantastiska dansar i det höga taket. Under tiden måste en kvinnlig familjemedlem af en föregående generation berättas, på det äkta konstnärliga, stilla, episka sätt, där berättaren själf försvinner, för att göra alla de romantiska släkt- och ortkrönikorna samtida, lefvande, förfärande och förförande. Och medan man, under stirrandet på eldens lekande tungor, lyssnade till den lugna, lidelsefria stämman, då vaknade kanske för första gången aningen om lifvets tragik, om lidelser, förtärande som elds-lågor, om känslor, hvilka icke af stora vattuströmmar kunna utsläckas.

Brasan glöder aldrig så gyllenröd som i sådana skymningsstunder, utom när två människor blicka in i den, under drömmen att bli lyckliga genom hvarandra, och när den flammor som glädjebloss från härden i ett nytt hem.

Den religiösa kult, fäderna ägnade härden lika väl som altaret, har egentligen aldrig upphört i våra nordliga bygder, där elden under en

stor del af året ersätter solens värme och ljus. Spåren af denna religiösa dyrkan lefva ännu i mångt folkord, mången folksed ända från de tider, när vikingar, under af stockelden sotad ås, samlades till sagoförtäljande dryckeslag.

Hvad brasan dag ut och dag in är för fattigman på svenska landsbygden, det anar den, som en höstafton farit förbi bygdens små stugor och i brasans fladdrande ljus sett barnen samlade kring mor, som kokar gröten eller spinner på sin rock, medan barnen med hög röst läsa sin »läx» i eldskenet, hvilket breder en stunds glans och skönhet öfver den tarfligaste omgifning. Och far ökar farten af sina nyss så trötta steg, när han ser det vänliga eldskenet lysa ur de små rutorna.

Det är en ännu återstående rikedom för landsbygdens fattiga, att huru stora deras umbäranden annars äro, de mera sällan än sina likar i staden behöfva sakna eldens lifgivande inflytande. I fattig mans stuga ersätter den från spiselhällen sprakande tallvedsbrasan både varma kläder och närande rätter, både lampor och ljus, både taflor och musik och lyrik — som den franske diktare visste, hvilken svarade sin dotter, som sporde om de båda glimmande punkterna vid synranden:

Det är två världar, mitt barn, två världar,
Fattigmans eld är en, den andra en stjärna...

Men också i fråga om de burgna hemmen finnas de, som tro att hemkärleken står i så ouplösligt samband med eldstaden, att den aftager med denna och alldeles upphör, där elden endast brukas att koka vid! Så mycket sanning ligger väl i denna paradox, att arten af hemkänslan helt visst blir en annan hos de folk, där inga brador behöfvas.

Men dessa folk äga då en ersättning i rikare solföden och allt det myckna, som därmed sam-

manhänger. De nordbor åter, hvilka ej bland sina käraste barndomsintryck hafva brasan — och dessa stackars människor blifva i kaminer nas dagar allt flera — dessa nordbor hafva ingen ersättning. De blifva, om icke sämre, så dock alldeles afgjordt fattigare än de, hvilka äga denna heliga eld bland sina minnen.

* * *

Under dessa funderingar öfver brasan hade jag glömt min egen, hvilken föranledt dem.

Skörnade lågo träden i kakelugnen, färdiga att vid den lättaste beröring falla i sär som rödglödande kol, hvilka snart skulle kallna till en handfull aska, enda återstoden af hvad som en gång var den fina resningen af en glänsande hvit björk, som speglat sin mjälla vårgrönska i en insjös yta; öfver hvars vajande grenar sommarmånens ljusa floder runnit; som på ängens höstdäfna tufvor strött skurur af gyllengula löf; på hvars fina, af rimfrostens silfver omspunna kvistar vinternattens stjärnor hängt som blåblixt-rande juveler.

Stackars björk! All din fågring, all din kraft, all din rikedom, hindrade icke, att yxan sattes till din rot, och att sägen gjorde dig till ved!

Du blef »värderad» och du blef »sambällsnyttig». Men det kostade ditt lif...

Den sista glöden mörknade. Under falaskans gråhvita flagor blänkete dock ännu några kol, ett par heta, glimmande ögon, hvilka sporde:

»Är väl människornas öde annorlunda?»

Ellen Key.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

CARIES

fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta speccerhandlare i hufvudstaden.

Försök!

C. W. SCHULTZACHER
Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD,

många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisskurant!

Tröst.

Hon bodde med sin familj i en villa vid Djursholm, och hon hade nyss genom en gulfaders död fått ett litet arf. Hon hade talat med en äldre släkting inne i staden om hur hon skulle placera de pengar, hon så oväntadt hade erhållit, och när jungfrun just nu lämnade henne posten, tidningar och två bref, såg hon, att det ena af dessa var från denne släkting.

»Som jag gärna vill hjälpa dig att få din lilla affär rangerad,» skref han, »så skickar jag i morgon ut en person, som är den lämpligaste man gärna kan tänka sig att ordna sådana saker. Han är kamrer i en bank och har för öfrigt bekantskaper och resurser i alla möjliga ekonomiska och industriella bolag och inrättningar, en person som bokstafligen består af bara siffror. Du kan emellertid fullkomligt lita på hans råd, och jag hoppas, att ni skola bli ömsesidigt nöjda med hvarandra. Hjärtliga hälsningar till din man och dina gossar etc.»

»Nå, det var då bra snällt af farbror Hans att så genast ställa om med det där,» sade hon för sig själf, under det hon beredde sig att bryta det andra brefvet. »Det var riktigt vänligt af honom.»

Och så läste hon:

»Kära Maria! Jag måste uppfylla en smärtsam plikt, då jag nu nödgas underätta dig om, att min Gärtrud häftigt insjuknat i lunginflammation. Sjukdomen har uppträdt så våldsamt, att vi frukta det värsta. Doktorn hoppas visserligen ännu på en kris, men hon är ytterst svag och har svåra plågor. Hon hälsar dig innerligt. Här uppe äro vi totalt insnöade. Jag inser därför, att du icke kan komma hit, men jag ville ändå låta dig veta, hur vi ha det. Om någon förändring inträffar i morgon, så telegraferar jag. Gärtrud talar mycket om dig. Men hon yrar mest. Du förstår, hur jag skall känna detta förfärliga slag.

Din tillgifne sväger.»

Det var hennes enda syster, som låg döds sjuk, och hon visste, att hon icke kunde komma till henne nu genast. Hon var van att lägga band på sig, hon hade länge gått i

själfbehärskningens skola, men slaget kom så häftigt, så öfverväldigande.

Efter några minuters bedöfnings, då all tankeförmåga liksom sammanslöt sig kring en enda punkt, återkom småningom medvetandet om hvad som ålåg henne för ögonblicket. Hon fick icke tänka på sig själf. Hennes man skulle ha några herrar från staden med sig till middagen, och det var mycket att ordna. Hon sköt med skälfvande sinne undan häpnaden, förskräckelsen och sorgen i sitt hjärtas lönkammare och gick att duka bordet och lägga upp salladerna.

När middagståget kom med alla herrarne, mötte hon dem, som en vänlig hustru och en artig värdinna ägnar. Icke blef sorgen lättare att bära, om hon visade den. Icke hade hon rättighet att för sin oro förstöra de andras middagstrefnad. Det vara bara till sin man hon efter maten hviskade några hastiga ord om saken.

Men när ändtligen kvällen kom och hon blef ensam, då kommo också alla dessa tankar, som åtfölja ett plötsligt sorgebud. Hur var det möjligt att sofva, hur var det möjligt att vidare lefva? Om Gärtrud dör — denna enda syster, denna enda verkliga vän. Ingen mer att anförtro stort och smått, ingen att lita på så där fullkomligt, intet hem att fara till och mottagas med öppna armar, ingen mer med gemensamma barndomsminnen, ingen att vänta, då våren kommer. — — —

Aldrig mer någon liten ask med julgåfvor, aldrig mer dessa deltagande, kärleksfulla bref, dessa råd och uppmuntrningar, dessa milda tillrättavisningar, aldrig mer dessa förtroliga stunder, då gemensam uppfattning af komiska saker framkallat så mycken munterhet — slut — slut — alltsammans.

Hon vred sig timme efter timme i den där ödslighetens ångest, som följer med de stora förlusterna.

»O,» utbrast hon slutligen högt, »jag kan icke mista henne — jag älskar henne så högt, hon har varit så mycket för mig, mer än någon annan människa.»

Hon tystnade, och omkring henne svepte sig också nattens tystnad och mörker ogenomträngligt och hemskt. Hon greps af en föreställning. Hon tyckte, att hon såg i världen ingenting mer än sitt eget hjärta. Men det låg blottadt, bart och skälfvande framför henne. Och hvad såg hon väl bakom dessa dörrar, som med ens öppnat sig, och som hon aldrig förr vetat om. Var det verkligen ett hjärta, som älskade?

»Jag säger, att jag älskar,» sade hon sig, »men hvad är det att älska? Här ligger jag och tänker på allt hvad jag förlorar. Jag tänker på mig — och mig — och mig i det och det fallet af min förlust. Hvem har jag verkligen älskat i henne? Är det bara mig själf? Har jag älskat bara de fördelar, de vinster jag haft genom henne?»

»Och hur älskar jag alla andra? Är det bara för den glädje de skänka mig, det

stöd de gifva mig, eller därför att jag icke kan lefva allena. Att lifvet är så tomt, så rysligt. Är det för det att jag får arbeta för dem och att, utan arbetet för dem, vore tillvaron så intresselös. Ack, jag kommer alltid tillbaka till mig själf. Finns det då ingen kärlek? Eller är det bara jag, som icke kan komma utom den cirkel, som själfkärleken dragit omkring mig?»

»Men jag har ju också lidit för dem jag älskar, och en och annan gång har jag haft saker att förlåta, och jag har älskat ändå. Ja, men det är kanske bara därför, att det är så förfärligt att gå utan kärlek. Jag måste ju ha den för att kunna lefva, äfven om den stundom orsakar mig smärta. — Hur jag går, kommer jag bara till cirkelns rand, min nytta, min glädje — jag, jag, jag.»

Hon vändades i flere timmar, och när den kalla, gnistrande vintergryningen bröt in, tyckte hon att hon icke längre ville se ljuset och lifvet. Ty det finns en och annan, som tager de inre spörsmålen på allvar, och hon förstod, att kärleken och lifvet höra ihop, och att den människa, som tviflar på kärleken, hon tviflar också på ljuset och lifvet.

På morgonen kom ett telegram. Krisen hade inträffat. Naturen hade segrat öfver sjukdomen. Gärtrud var bättre.

Men oakadt den glädje hon kände vid detta telegram, var det liksom en grå halfdager omgifvit henne. Hon tänkte på breffen, på julgåfvorna, på besöken, på att allt skulle bli som förr, men hvad var det så mera? Själens och andens hade flugit sin kos från alltsammans — det återstod bara några pappersblad, en ask, en järnväg.

Och hvad var det för ett lager af mögel, som låg öfver allting, hvart hon såg? Hvarför var allting så torrt och saftlöst?

»Hvad vi skola ha till middagen?» Ja, det kan ju göra detsamma, antingen det blir färskt eller salt, kallt eller varmt. Vi äta och bli mätta, och snart skola vi dö.

»Det är en herre därute som söker frun.»

»Ack, det är nog herrn, som farbror skulle skicka hit. Pengarne ja — och just i dag.»

»Bed herrn stiga in.»

Det var en lång och mager medelålders man, som inträdde. Han hade glasögon, och håret, som var svart och gräsprängdt, låg på ett gammalmodigt sätt framkammadt vid tinningarne.

»Assessor Hans Sylvén har bedt mig resa hit ut,» sade han med något visst tafatt i hållningen. »Mitt namn är Ringstedt — hm — kamrer.»

»Var så god och sitt,» sade hon. »Farbror Hans har nog nämnt för er, att det är en liten summa, som jag ärft, och som min man inte vill befatta sig med. Det får bli nålpenngar,» tillade hon småleende.

Och därpå afhandlade de helt affärsmässigt in-teckningar och obligationer, aktier och skuldsedlar med borgen.

»Vet ni,» sade hon, sedan saken var ordnad, »först funderade jag på att resa utomlands för den där summan. Det skulle vara roligt att se sig om litet.»

»Det skulle ni göra,» sade han lifligt. »Jag reser ibland om somrarne, och det har man bättre behållning af än en liten årlig ränta. Fast jag tänker nog ofta, att det är egoistiskt af mig att jag reser. Jag behöfver det visserligen för min hälsa — men

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstades lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen enl. analys fullgod. Pris kr. 1: 25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan.
Riks- och Allm. telefon.

det är ju ändå bara jag själf, som har godt af det.»

Se, det var något för henne!

»Ja, men om ni har råd till det; om ni inte är gift» . . . ty hon hade sett på hans vänstra hand, att den var utan ring.

»Nej,» sade han, och hon såg bakom glasögonen ett drömmande och sorgset uttryck i hans ögon. Det föreföll henne som reflexen af ett minne, hvaraf smärtan icke längre aggade, men som lämnat det lifslånga vemodet kvar. Han suckade. »Nej, gift, det är jag inte,» sade han.

»Ack, såg någonting,» sade hon med rörd ton, »berätta mig någonting, jag behöver det så väl i dag. Jag kan försäkra er, att det inte är nyfikenhet, det är bara att — jag —» men hon kunde icke fortsätta.

Han satt tyst några sekunder med nedslagna ögon, men när han återigen såg på henne, hade hennes ansikte ett uttryck af så innerlig sympati, att han öfvervann en viss skygghet, som låg i hans väsen, och fortsatte med mycken godhet i rösten: »Ja, om jag nu skall berätta det, så var det så, att jag förlorade min mor, när jag var fjorton år. Min far gifte snart nog om sig, och jag fick en skara yngre syskon. När han efter några år gick bort, så måste jag, som var så mycket äldre än de andra, försöka hvad jag kunde — ni förstår — det fanns ju ingen annan — jag måste ta litet hand om dem. Så måste jag ändra bana och kasta mig in i allt det här penningbråket. Det ligger annars inte för mig — inte det allra minsta. Men det var ju nödvändigt att börja förtjäna så fort som möjligt naturligtvis. Under sådana förhållanden får man upphöra att tänka på giftermål och se'n så blir man för gammal.»

Han smålog svagt, tog af sig glasögonen och torkade dem.

»Men då behöver ni komma ut och njuta litet af sommarresor, det är er rättighet,» sade hon med mild röst.

»Jag reser billigt,» sade han liksom urskuldande. »Tredje klass och små privatpensioner. Men det gör jag inte bara af ekonomiska skäl, utan också för att jag tycker det är roligare att se det enkla folket ur de lägre klasserna.»

»Det tycker jag också, så skulle jag också resa,» sade hon ifrigt.

Han såg vänligt på henne. Kanske han läste ett inre kval i hennes ögon.

»Och så konstvärlden där nere. Åh, ni kan inte tänka er. När ett par tre år gått förbi, så längtar jag dit ner, så där nästan oemotståndligt. Jag förebär mig, att det är själfsväld, jag har samvetsqual, men jag kan inte öfvervinna det. Där har ni själf en vacker kopia på er vägg, men tänk om ni skulle få se originalet. Och naturen där. Man blir liksom renad till sin inre människa af att vara ensam ute i naturen.»

»Bor ni ensam eljes, när ni är hemma?» sade hon.

»Åh nej,» sade han. »Jag har en faster hos mig och ett par bröder. Ni skulle känna min faster. Henne skulle ni tycka om. Hon tänker aldrig på sig själf, bara på andra.»

»Då har ni ju stort hushåll,» sade hon, småleende åt hans entusiasm.

»Ja,» sade han, »så är det ju också ett par flickor. Det var en vän som dog, och det var flere barn. Men, ser ni, jag tycker om ensamheten i alla fall. Jag far ibland bort och bor i ett tarfligt litet rum någon

städes — ett par dagar — öfver söndagen — någon gång — för ensamhetens skull — när plågorna komma.»

Hvad hon förstod honom, hon som själf var så rädd att plåga andra. Men månne han egentligen var förstådd? En skönhetsförstande ande, en ensamhetsälskande sjukling med ett stort hushåll.

»De äro så glada och muntra där hemma,» sade han. »De göra litet smått narr af mig och mina idéer, som de kalla det. Ser ni, jag har litet gammalmodiga åsikter om ett och annat. Jag har tänkt så mycket på, hur saker borde vara, drömmar, förstår ni, och det gyckla de öfver. Ja, jag börjar ju, som sagt, bli gammal och — i alla fall — litet ensam. Kanske också att det snart blir slut. Därför håller jag nu på med någonting, som roar mig. Jag håller på att i all tysthet ordna ett litet eget hem åt min faster och vår gamla trotjänarinna, om jag skulle — hastigt — Men tåget — jag glömmer tåget — och jag uppehåller er.»

»Tåget — ja, det är för sent nu — ni får vänta en timme till, och ni hindrar mig inte alls — tvärtom.»

Han satte sig åter, och de talade som två barn uppriktigt och fullkomligt okonventionellt, och under den timmen såg hon, med den starka intuition hon ägde, hvad kanske ingen visste, allt hvad han försakat, det högsta som en man kan åstunda i lifvet, förstod hon allt, hvad hans fin känsliga, skygga och skönhetsförstande natur hade att bära i siffror, i åtlöje och i plågor. De talade om så mycket, att de återigen glömde tåget och sedan skrattade åt det liksom två ertappade skolkamrater, som försummat tiden.

Han såg på klockan och sade, att han helst skulle gå till fots till staden, och att han verkligen aldrig brukade — verkligen aldrig — Och så reste han sig litet förlägen öfver detta samtal människa med människa, hvartill hennes synbara sympati lockat honom. Och därpå tog han afsked på allvar.

»Pengarne hämtar jag hos assessorn,» sade han, i det han långsamt kröp in i kamrerskalet igen, »och obligationerna kan ni få hos honom om åtta dagar.»

Han bugade sig fullkomligt affärsmässigt och gick.

Hon såg efter hans långa skrangliga gestalt med det stripiga, svarta, framkammade håret.

»O, jag håller af honom,» utbrast hon, och tårar samlade sig långsamt i hennes ögon. »Jag håller af honom, icke för någon nytta, någon hjälp, någon glädje, något stöd, jag vill helst aldrig se honom mera, på det jag icke skall upptäcka något annat hos honom än det jag nu funnit — jag vill icke ens höra talas om honom — jag vill icke lägga en aldrig så fjäderlätt börda på honom — men jag håller af honom, för det att han är så god, så själfuppoftande, så försakande, för det han är så enkel och barnslig, för det han är glad och plågas, för det att han älskar ensamhet och fyller sitt hus med människor, för det att han älskar skönheten, konsten, folket och andens renhet. Jag håller af honom, icke för min skull, utan för hans.»

Och hon tänkte på alla sina kära, som hon åter igen ville omhulda, tjäna och lefva för. Hon tänkte på mor, barn, syster och vänner, alla dem hon älskade. Hon tänkte på fattiga och nödlidande, som hon ville hjälpa och trösta, icke för att plåstra med

sitt samvete, utan för det att hon älskade dem. Och se, morgonens grå halfdager försvann omkring henne. Hvarje hennes tanke fick hopp, hvarje hennes känsla fick lif, ty tviflet hade flytt, tviflet på kärleken, den stora världsmakten, som ensam ger styrka och glädje.

Amanda Kerfstedt.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

Gamla Stina.

En ögonblicksbild.

Det är en klar förvintersdag med lätt frost i luften och strålände solsken. Gatorna äro fyllda med fotgängare af alla klasser och åldrar, hvilka lockats ut af det vackra vädret. Spårvagnarna däremot äro nästan tomma och rulla lätt framåt med så litet besvär som möjligt för de af svett ångande hästarne. Man kan godt i ro iakttaga sina medpassagerare och göra sina tysta reflexioner, om man är upplagd därför.

När jag stiger på vid Riddarhustorget, finnas där endast tre eller fyra personer före mig, och det kommer blott ett par till under vägen till Linnéparken. Min uppmärksamhet fästes strax vid de två, som sitta midt emot mig, hvilka, ehuru klädedräkterna angifva att de tillhöra vidt skilda samhällsklasser, dock befinna sig i hvarandras sällskap. Den ena af dem tycks vara en fru af omkring trettio år, med ett fint, något tårdt ansikte, omslutet af de breda hakbanden på ett diminutiv af en hatt på toppen af hårknuten, som ligger virad kring hjässan. En elegant kappa af plysch sitter som gjuten på den smärta figuren. Den yfviga björnskinnsboan med tillhörande muff, de mörka renhudshandskarne, den spetsiga kängan, som sticker fram under klädningskanten, allt är modernt och i stil, men utan minsta anstrykning af prål eller skryt.

Hennes ledsagerska är en gammal kvinna, så gammal, att ansiktet är fullt af djupa rynkor kors och tvärs, munnen insjunken och tandlös, ögonen glanslösa och med likson en hinna af half blindhet.

Hon är iklädd den fattigas torftiga dräkt, och likväl synes det, att det är hennes helgdagskläder. Kjolen är af groft, mörkgrönt, hemväfdt tyg, koftan därofver luggsliten och grå af ålder, men utan en enda brista. Ett nytvättadt och stärkt, randigt

bomullsförkläde täcker kjolens hela framvåd. På hufvudet bär hon en tjock, svart yllesjalett, hvarunder det gläsa håret sticker fram, slätkammadt öfver pannan. På händerna har hon rödbruna, stickade lovantar. Öfver den ena armen hänger en nött skinnväska, och i handen håller hon en ren, hopviken bomullsnäsdud. Hennes ansiktsuttryck vittnar om stilla förnöjsamhet och hjärtats sanna frid.

Af de ord som växlas mellan den gamla kvinnan och den unga frun — gumman är litet döf, så att frun får tala tämligen högt — kan jag förstå, att den gamla är hämtad för att tillbringa dagen i sin ledsagarinnas hem. Hvarifrån hon är hämtad, vet jag ej, om från ett fattighus eller någon egen liten vrå, där hon afvaktar det snart stundande slutet på en lefnadsbana, hvars historia jag icke känner. Men antingen hennes lif varit rikt på växlingar eller framflutit i enformighet, kan jag förstå, att hennes ställning varit en arbetande, tjänande kvinnas, en träget arbetande och troget tjänande. Jag är nästan viss om, att hon en gång varit i tjänst hos den unga fruns föräldrar, ty hon kallar henne ännu vid namn — Marta — och för den elegant frun tycks detta falla sig helt naturligt.

»Bara grosshandlarn inte misstycker, han är nog generad af en så'n gammal tarflig gumma»... säger den gamla som fortsättning till ett påbörjadt samtal.

Fru Marta slår henne lätt på axeln.

»Fy, så Stina talar — grosshandlarn har ju själf bedt mig hämta dig, och han har sagt, att i kväll skall Stina åka hem i droska.»

Den gamla skrattar ett invärtes, förnöjdt skratt, men fortfar likväl en stund med att krusa och tala om sin stora tarflighet, ehuru där samtidigt hos henne framlyser en viss medvetenhet af att i grund och botten ej vara så alldeles utan värde. Hur många gånger har måhända icke fru Marta som barn varit van att springa till »Stina» med sina små förtroenden och i sorg som glädje alltid fått tröst och deltagande — och kanske *allt* för mycket medhåll. Hvem vet, om icke också Stina varit med om den ungas kärlekslycka och med rörda blickar sett kronan sättas på hennes hufvud som brud. Att något band från förflutna tider förenar de två, kan man se, utan att någon med ord berättat det.

Sedan talas där om fru Martas barn, om hur lill-Marta vuxit och tilltagit i förstånd, hur Signe nu börjat läsa abed och att Viktor är snäll i skolan och får beröm. Stina hör på med spändt intresse, gör frågor och infall samt nickar bekräftande.

Vid Linnéparken stiga de ur spårvagnen, och jag följer tätt efter dem, i det min väg ett stycke tycks vara densamma som deras. Frun vill, att Stina skall taga hennes arm, men bevars nej, tycker någon det — hon kan nog gå ensam. Hon rätar på sin böjda rygg och går med tunga, ojämna steg gånge framåt, i det den unga frun söker rätta sina steg efter hennes.

Rätt som det är komma två små flickor och en gosse springande och ropa om hvarandra: »Mamma, mamma — Stina, nej se Stina — hvar kommer Stina från — ska' du bli hos oss i dag — hvar har mamma varit?»

De rycka ömsevis i modern och Stina

och ropa i munnen på hvarandra, i det deras kinder glöda af ifver och springandet.

»Nå, nå — så, så barn,» säger Stina och värjer dem ifrån sig samt slätar ut förklädet, hvilket den minsta flickan, en liten tulting på tre år, skrynklad till. Stina försöker se bister ut med en värdig uppfostrarinne-min, men det lyckas henne föga, ty förtjusningen strålar ut från hela det rynkiga ansiktet och gifver glans åt de dimhöljda ögonen.

»Tina, Tina,» jollrar den lilla och sträcker armarne mot henne.

»Nej, har man sett, hon vill att jag ska' bära henne,» säger Stina på en gång smickrad och hjälplös, »och det tror hon, att gamla Stina orkar med; nej, grynet mitt, men hon ska' få sitta i knä't, bara vi komma hem.»

Den andra flickan knuffar undan den minsta för att komma närmare Stina; den lilla ger till hals och skriker, som om knifven sutte i strupen på henne.

Då ser Stina så allvarsam och bister ut som hon kan åstadkomma och säger litet barskt:

»Det var ena fasliga ungar te' väsnas — om ni inte ä' snälla, får ni inte någe' af det Stina har i påsen...»

»Hvad har du i påsen — ä, säg Stina?» infaller gossen och sticker inställsamt sin arm under hennes. Den lilla stannar alldeles plötsligt med sin gråt och ser med längtande, snåla blickar mot påsen. Fred och lugn återställas; mamma tager den minsta vid handen, den andra flickan springer före fram till barnjungfrun, hvilken på något afstånd väntat dem, och gossen hänger ännu vid Stinas arm, och allt under det de vandra framåt, kan jag förstå, att det gäller underhandlingar om påsens innehåll, som Stina alltjämt håller hemlighetsfullt tillsluten med en knipslug min.

Snart därefter viker det lilla sällskapet af åt en väg, motsatt min, och jag ser det icke längre.

Lycka till en fröjdefull dag, Stina, med ett helt fång af ljusa och glada minnen att taga med dig till din lilla kammare — hvem vet, om de icke för dig, som nått lifvets åldersgräns, blifva de sista från fru Martas hem!

Elin Ameen.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

Innehållsförteckning:

Julsägen; poem af C. D. af Wirsén. (Illustr. Jenny Nyström.) — Gamla stilen; en julberättelse af Hedvig Indebetou. (Illustr. Gerda Tirén.) — Veka hjärtan; skiss af Anna Wahlenberg. (Illustr. Jenny Nyström.) — Nordanstorm; poem af O***. (Illustr. Carl Larson.) — Sveas pansar; poem af Friluft Holmgren. (Illustr. David Ljungdahl.) — Jul i skogen; efter en folksägen af Mathilda Lönnberg. (Illustr. Gerda Tirén.) — Återfunnen; poem af Daniel Fallström. (Illustr. Gerda Tirén.) — Hemmet i konungaborgen; strödda anteckningar af hofpredikanten J. Vallin. (Illustr. Viktor André.) — Fjården och ån; poem af Ellen Lundberg, f. Nyblom. (Illustr. Jenny Nyström.) — Ett vad; berättelse af Lea. (Illustr. Jenny Nyström.) — Magdalen; poem af Anna Knutson. (Illustr. David Ljungdahl.) — Skymningsbrasan; af Ellen Key. (Illustr. Jenny Nyström.) — Morgon och afton; poem af Tor Hedberg. (Illustr. David Ljungdahl.) — Tröst; af Amanda Kerfstedt. (Illustr. Jenny Nyström.) — Gamla Stina; af Elin Ameen. (Illustr. Jenny Nyström.) — Hemma; poem af Snorre. (Illustr. Jenny Nyström.)

Hemma!

Muntert morgonsolen skiner
Genom luftiga gardiner
I min lilla kammar' in,
Ögonlocken börja rycka,
Och en känsla utaf lycka
Fyller helt mitt unga sinn'.

Bländad ögonen jag sluter.
Hur jag njuter, hur jag njuter,
Vakna hemma — hvilken fröjd!
Bort till staden man mig sände,
Men i går jag hemåt vände
Glad och lycklig och förnöjd.

Fönstret upp — i fönsterkarmen
Står jag, — med den bara armen
Förs åt sidan lätt gardin.
Ljumma vindar kring mig léka,
Ljudligt dofterna mig smeka
Utaf rosor och jasmin.

Utaf lefnadsfröjd jag spritter.
Surr och sus och fågelkvitter
Mina tjusta öron nå.
Som man jämt i prästgårn brukat,
Ser jag frukostbordet dukadt
Nedanför i en berså.

Fin och krattad ligger gården,
Blomrabatter bilda bården
Kring ett gräs så saftigt grönt.
Genom trädens löf och hängen
Glimtar ån där bort på ången.
O, hvad hemmet dock är skönt!

Prostfar själf, min egen pappa,
Sitter på sin farstutrappa,
Tittar upp till mig och ler:
»Lilla toka, denna dräkten
Är för tunn för morgonfläkten,
Kommer du då aldrig ner?»

Och jag lyder genast vinken,
På med kläderna i blinken,
Trappan i ett skutt jag ta'r.
Och jag skrattar, jublar, yrar,
»Aldrig, aldrig,» jag bedyrar,
»Mera hemifrån jag far.»

Gamla prästgård bort på landet,
Glömma dig, jag aldrig kan det,
Lefde jag i hundra år.
Där jag rasat, lekt och sprungit,
Där jag svärmat, där jag sjungit,
Yr och glad i lifvets vår.

Snorre.

(Illustratör: Jenny Nyström.)

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O. son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.

Allm. Telefon
83 38.

Äkta Capviner

Rikstelefon
10 79.

från Firman E. Plaut, Capstaden.

Finaste Bordviner, såsom *Portvin, Madeira, Sherry, Constantia* m. fl.

Medicinal-Viner af första rang: För Blodfattiga, Bleksiktiga, Maglidande och Konvalescenter oumbärliga.

Garanterade rena Naturviner. Analys och rekommendationer från Professorn vid Karolinska Institutet, greve K. A. Mörner, Professor Olof Hammarsten, Upsala m. fl. Levereras *franko* alla Jernvägs- och Ängbåtsstationer i Sverige. Lager hos

H. A. GRAAF,

Stockholm, Blasieholmsgatan N:o 4 B.

(G. 21361)

LIFFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET * VICTORIA

STOCKHOLM.

Försäkringstagarna erhålla $\frac{3}{4}$ af **vinsten**, som utdelas antingen **årligen** eller efter **15 år** (vinstklass) och därefter årligen.

(G. 21363)

Kontors-,
Kopie-,
Annotations-,
Vaxduks-
och
Kontraböcker
med vidstående
fabriksmärke
rekommenderas.

Litografiska Aktiebolaget
i Norrköping.

Afdelningskontor:
Stockholm, Göteborg, Kristiania.
(G. 21412)

Antoinette W. Nording
Rekommenderar sin omtyckta
Eau de Cologne

samt alla till naglarnas vård
och förskönande hörande
artiklar.

11 Biblioteksgatan 11.

(G. 21369)

Allm. Telefon 40 23.
E. & V. Tideströms
Fotografiatelier

N:o 33 Klara Bergsgatan N:o 33,
Stockholm. (G. 21370)

Hvarje hushåll

bör hafva en

Reform-Sprittkoker

för kokning af kaffe, mjölk, vatten etc.
den har följande fördelar:

- 1:ma Kokar hastigare än med hvarje annan kokapparat, vare sig Fotogén-Sprit- eller Gaskök.
- 2 » Absolut explosionssäkerhet.
- 3 » Förbrukar mycket litet sprit.
- 4 » Veken behöfver aldrig förnyas, då den ej förkolnar.
- 5 » Största renlighet.
- 6 » Lågan ryker aldrig.

Emedan
det icke är
Sprit
utan
Spritgas
som brinner.

Pris 1,50 kr. pr st.

Numa Petersons
Handels- & Fabriks-Aktiebolag. (G. 21554)

H. F. Lemke,

Stockholm, Rödbotorget N:o 1,
rekommenderar ett väl sorteradt
lager af

Specier, Konserver, Delika-
tesser, Sydfrukter, Viner
alla slag, samt

Hoffs Maltextrakt.

Order från landsorten expedieras fort
och noggrant, till billiga priser.

Riks. & Allm. Telef. (G. 21442)

Försäkrings-Aktiebolaget

Före Kronor

lemnar garanti för redbar redovis-
ning af **kassörer** och för-
valtare. Tjenstsökande erhålla

löfte om garanti att bifogas
ansökan. (G. 21445)

Hygienisk
Ansiktsbehandling.

Rådfrågingstid för damer 11-12,
» herrar 9-10.

OBS. En brochyr af undertecknad om
ansiktets vård är utkommen.

Annie Peterson

Flyttad från Grand Hôtel till Tunnel-
gatan 17, 1 tr. (G. 21397)
Allm. Telefon 7186.

Alla
Jern-, Stål-
och
*** Messingsvaror ***

som behöfvas i ett hushåll köpas
bäst och billigast

hos
G. R. Feychting,
46 Drottninggatan 46
Stockholm. (G. 22000)

**OLYCKSFALL-
FÖRSÄKRINGSBOLAGET**

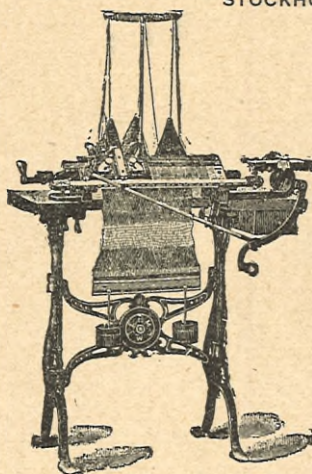
FYLGIA
JAKOBSTORG 3.

(G. 21444)

Aktiebolaget Mekanikus

f. d. J. E. Erikssons Mek. Verkst. Aktie-Bolag.
Folkungagatan 16 & 18
STOCKHOLM.

Undervisning vid vår fabrik gratis.

Undervisning vid vår fabrik gratis.

$\frac{7}{32}$ cm. stickmaskin 165 kr. förut 275 kr.
 $\frac{9}{32}$ » » » 174 » » 290 »

BRANDFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

FENIX

STOCKHOLM

(G. 21443)

SKANDINAVISKA

KREATURS

FÖRSÄKRINGSBOLAGET

(G. 21395)

SVENSKA DAGBLADET

kostar i prenumeration pr år i Stockholm 10 kr. och i landsorten 6 kr. De större dagliga Stockholmstidningarnas officiella postprenumerations-siffror voro den 30 Juni 1895 — en tidpunkt, då dessa siffror kunna anses stadgade för året:

Stockholms Dagblad	5.663
Svenska Dagbladet	5.318
Aftonbladet	5.292
Dagens Nyheter	5.215
Nya Dagligt Allehanda	5.091
Vårt Land	4.164

(G. 21642)

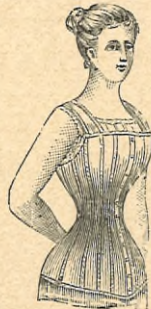
PAUL VOSS. * Billigaste *
Sybehörsaffär. (G. 22001)

HUSMÖDRAR!

Använd vid färgning i hemmet alltid Frith. Lysells i Malmö färger, under de 10 år de varit i marknaden ha de tillvunnit sig allas förtroende. Säljes i paketer à 10 och 25 öre. Återförsäljare hög rabatt. Finnas färgerna händelsevis icke hos Eder specierhandlande, så bed honom rekvirera prover Obs! Mitt inregistrerade fabriksmärke.

(G. 21859)

Frith. Lysell, Malmö.

Reformlif.

* Reformlif.
Denna modell är af Med. Dr. Karolina Widerström särskildt förordad såsom varande den bästa.

La Sylfide.

Ellen.

Tyll-lif.

Svenska Korsettfabrikens

* Utställnings- och Försäljningslokaler,
Hamngatan 11 & Drottninggatan 31.
Jansson & C:o. (G. 21367)

Prenumerera på

Annonsera i

AFTONBLADET

Hela upplagan 90.000 ex.

Drick Kathreiner's
Kneipp-Malkaffe

som tillsats till vanligt
kaffe eller enbart!

ENDAST ÄKTA MED NAMNET "KATHREINER"

Endast i paketer
med detta skyddsmärke

Au Filis du Japon.
Wahlberg & Co. F. A. S.
Stockholm.

AKTIEBOLAGET
STORA
BRYGGERIET
HORNSBERG
STOCKHOLM

GULDMEDALJ ANTWERPEN
1894.
Aktiebolaget
STORA BRYGGERIET
Lager Öl
HORNSBERG
Stockholm.
INSPEKTÖR, FÖRSTE STADSLÄKAREN PROF. LINROTH.
TILLVERKNINGEN KONTROLLERAS AF PROF. L. STAHR.

Guldmedalj i Lübeck 1895.
GULDMEDALJ ANTWERPEN
1894.
Aktiebolaget
STORA BRYGGERIET
Pilsener Öl
HORNSBERG
Stockholm.
INSPEKTÖR, FÖRSTE STADSLÄKAREN PROF. LINROTH.
TILLVERKNINGEN KONTROLLERAS AF PROF. L. STAHR.

ТОВАРИШ. РОСС. АМЕРИКАНСК
РЕЗИН. МАШИНАКТ

OBS!
MÄRKEN OCH STÄMPLAR
SAMT RYSKA RIKSÖRNEN
PÅ RYSK-AMERIKANSKA COMPANIETS
GUMMIGALOSCHER.